

Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken

Primitieve

Begroting 2027

De Dienst Noardwest Fryslân

De Dienst
Noardwest Fryslân

zo werkt het sociaal

HARLINGEN - TERSCHELLING - VLIELAND - WAADHOEKE

Inhoudsopgave

Programmabegroting 2027.....	3
Programma Werk, Participatie en Inkomen.....	4
Doelstellingen: Wat willen wij bereiken?	4
Spotlights	8
Financiële begroting	9
Financiële uitgangspunten.....	18
Programma Armoedebestrijding.....	20
Doelstellingen: wat willen wij bereiken?	20
Spotlights	23
Financiële begroting	24
Financiële uitgangspunten.....	29
Programma Wmo en Jeugdwet.....	30
Doelstellingen: Wat willen wij bereiken?	30
Spotlights	37
Financiële begroting	38
Financiële uitgangspunten.....	48
Programma Bedrijfsvoering.....	49
Doelstellingen: Wat willen wij bereiken?	49
Spotlights	55
Financiële begroting	56
Financiële uitgangspunten.....	59
Sociaal domein in beeld:	60
Begroting in één oogopslag	60
Samenwerking en processen in het sociaal domein	70
Financiële begroting	76
Totaal overzicht baten en lasten	77
Begroting EMU-saldo	82
Begroting vermogen en financieel resultaat.....	83
Weerstandsvermogen en risico's.....	84
Incidentele baten en lasten.....	86
Bijlagen.....	87
Verdeelsleutel kosten Bedrijfsvoering	88
Gemeenschappelijke Regeling	89
Totaal overzicht baten en lasten per gemeente	90
Bedrijfsvoeringslasten naar taakveld	111
Berekening weerstandsvermogen	114
Beleidsindicatoren	118
Begrippenlijst.....	120
Afkortingenlijst	123

Programmabegroting 2027

Programma Werk, Participatie en Inkomen

Het uitgangspunt van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen meedoet (participeert) in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Ook mensen met een arbeidsbeperking. Daarnaast biedt de Participatiewet een financieel vangnet: de bijstandsuitkering.

De Participatiewet heeft twee belangrijke doelen. 1) Zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen naar werk begeleiden. Liefst naar betaald werk, maar als dit niet lukt, kan vrijwilligerswerk of een andere vorm van participatie aan de samenleving ook. en 2) Zorgen dat iedereen een inkomen heeft. Ook mensen die niet zelf een andere inkomstenbron hebben, zoals werk of een andere uitkering. De Participatiewet biedt daar een bijstandsuitkering voor.

Doelstellingen: Wat willen wij bereiken?

Participatiewet in balans

In de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat wetgeving die bedoeld is om mensen te ondersteunen, doorschoot in de nadruk op oneigenlijk gebruik en fraude. De gevolgen daarvan hebben mensen hard getroffen. Onder meer het toeslagenschandaal maakt duidelijk dat de overheid niet altijd functioneert zoals zij zou moeten. Bovendien blijkt het sociaal minimum niet in alle omstandigheden een voldoende en zekere basis te bieden.

De Participatiewet in Balans omvat wetwijzigingen en beleidsaanpassingen die regels vereenvoudigen, meer ruimte voor maatwerk bieden, het sociaal minimum versterken, maatwerk in handhaving toepassen en zowel arbeidsparticipatie als maatschappelijke participatie stimuleren. Het doel is een evenwichtige combinatie van ondersteuning, re-integratie en controle.

Optimaliseren maatregelen P-wet in balans

Samen met de beleidsadviseurs van de gemeenten geven we uitvoering aan de Participatiewet in Balans. De invoering verloopt in fasen en is gestart op 1 januari 2026. In 2026 werken we de volgende set van maatregelen uit, die ingaan per 1 januari 2027.

De maatregelen die we in 2026 invoerden betroffen vooral technische, financiële veranderingen. De maatregelen die we in 2026 voorbereiden en in 2027 implementeren, staan vooral in het teken van participatie in de maatschappij.

➤ **We optimaliseren onze dienstverlening**

De kracht van de individuele inwoner is cruciaal voor goede participatie in de maatschappij. Daarom leveren we maatwerkdienstverlening om ze daarbij te begeleiden. Wij ondersteunen en versterken de intrinsieke motivatie van onze inwoners. Niet alleen richting betaalde arbeid maar ook nadrukkelijk richting maatschappelijke participatie.

We versterken onze participatie-aanpak

De nieuwe maatregelen vragen om een betere aansluiting op wat mensen (aan)kunnen en nodig hebben, zoals het aantrekkelijker maken van de stap uitkering naar werk of school en het bieden van maatschappelijke participatie als werk te ver weg is. De Participatiewet in Balans biedt meer ruimte voor de menselijke maat, voor mantelzorg en het recht om participatie eigenstandig vorm te geven.

Dit sluit mooi aan bij onze lopende aanpak Van Waarde, waarin we meer aandacht geven aan de groep inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. In onze aanpak kennen we twee routes: een traject naar werk door Pastiel en daarnaast de route 'van waarde' via De Dienst: een activeringstraject om belemmeringen richting werk weg te nemen of een stabiliseringstraject gericht op het stabiel houden van de diverse leefgebieden waaronder financiën en gezondheid.

➤ **We bieden een passend perspectief op participatie**

De menselijke maat, vertrouwen en eenvoud staan centraal in de Participatiewet in balans. Dat doen we door aan te sluiten bij de persoonlijke situatie van iedere inwoner. We stimuleren iedereen om stappen te zetten binnen hun individuele mogelijkheden. Als (betaald) werk nog een stap te ver is, dan kijken we eerst naar andere manieren van meedoen in de samenleving. We houden iedereen in beeld door regelmatig contact te onderhouden met iedere inwoner met een uitkering.

➤ **We herijken en implementeren ons re-integratiebeleid**

We voeren het re-integratiebeleid uit op basis van de uitgangspunten van de Participatiewet in balans met bijzondere aandacht voor de doelgroepen inburgeraars, jongeren, arbeidsbelemmerden en alleenstaanden.

Meer over dit onderwerp:

- [Participatiewet in Balans - 23 wijzigingen \(VNG\)](#)
- [Van waarde: iedereen in beeld - De aanpak van De Dienst Noardwest Fryslân](#)
- [De Dienst: Minder bewijsstukken bij financiële regelingen](#)

Handhaving Sociale Zekerheid

Bij een bijstandsuitkering horen rechten en plichten. De maandelijkse uitkering is een recht, de bijbehorende regels zijn de plichten. Dat zijn vooral de inlichtingenplicht, de medewerkingsplicht en de arbeidsverplichting. Het niet volgen van deze regels kan gevolgen hebben voor de hoogte van of het recht op een uitkering.

Vanuit het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid krijgen gemeenten meer ruimte om bij de handhaving van regels in het sociaal domein rekening te houden met persoonlijke omstandigheden en draagt dit bij aan een meer menselijke aanpak bij het handhaven.

We bereiden de wijzigingen uit het wetsvoorstel Handhaving Sociale Zekerheid voor

De invoeringsdatum van de wet hangt af van het tempo van besluitvorming in Tweede en Eerste Kamer over het wetsvoorstel. Mogelijk treedt de wet per 1 januari 2027 in werking.

Het wetsvoorstel brengt een aantal veranderingen. Gemeenten hoeven bijvoorbeeld geen standaardboetes meer op te leggen, maar maken per geval een zorgvuldige belangenafweging. Gemeenten mogen ook afzien van terugvordering bij bijzondere omstandigheden. En er komt een mogelijkheid om boetes (geheel of gedeeltelijk) kwijt te schelden als iemand meewerkt aan een schuldregeling.

Op basis hiervan maken we samen met de gemeenten een impactanalyse zodat we een goed beeld krijgen op welke punten in onze werkwijze verandering nodig is.

➤ **We beoordelen de impact en voeren aanpassingen door**

Samen met de gemeenten beoordelen we de gevolgen van de nieuwe wetgeving op ons werk, maken we een plan van aanpak en voeren we de geplande aanpassingen door.

➤ **We communiceren duidelijk over rechten en plichten**

Wij communiceren duidelijk over de rechten en plichten bij een bijstandsuitkering. We willen voorkomen dat inwoners meer bijstand ontvangen dan waar ze recht op hebben. Dat moeten ze achteraf altijd terugbetalen. Daarom zorgen we ervoor dat de regels voor iedereen duidelijk zijn om de kans op vergissingen zo klein mogelijk te houden.

➤ **We informeren inwoners regelmatig**

Wij informeren inwoners meerdere keren per jaar via verschillende kanalen over het belang van tijdig doorgeven van informatie die van invloed kan zijn op de uitkering.

Meer over dit onderwerp:

- [Als je een uitkering ontvangt - Rechten en plichten bij een bijstandsuitkering](#)
- [Wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid naar de Tweede Kamer | Divosa](#)
- [Resultaten handhaving - De Dienst Noardwest Fryslân](#)

Spotlights

Gemiddeld aantal uitkeringen per maand

In 2027 verwachten we per maand aan gemiddeld 1362 cliënten een bijstandsuitkering te verstrekken vanuit de Participatiewet en 65 cliënten vanuit de IOAW. Voor gemiddeld 213 cliënten verwachten we loonkostensubsidie uit te betalen.

(BnW 2026: 1338 PW, 64 IOAW, 199 LKS)

Hogere lasten inkomensregelingen

De lasten van Inkomensregelingen zijn in de begroting 2027 € 2.196.000 (7%) hoger dan in de begroting na wijziging 2026. Het Rijk verwacht namelijk dat het aantal inwoners met bijstand in 2027 licht zal stijgen. Daarnaast zal de hoogte van de gemiddelde uitkering in 2027 naar verwachting flink stijgen (5,1% o.b.v. loonvoet sector overheid).

Lasten en baten ontheemden Oekraïne

De lasten (€ 589.000) van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne betreffen de uitkeringen van leefgeld. Deze vallen onder het taakveld samenkracht en burgerparticipatie. De baten (€ 285.000) betreffen de inning van de eigen bijdrage die ontheemden uit Oekraïne betalen voor verblijf in een gemeentelijke opvanglocatie. Gemeenten worden financieel gecompenseerd vanuit het Rijk.

Financiële begroting

In onderstaande tabbladen zijn de financiële overzichten opgenomen voor zowel de Dienst als de afzonderlijke gemeenten. De gehanteerde financiële uitgangspunten zijn te vinden in het tabblad: [Financiële uitgangspunten](#)

De Dienst - Programma Werk & Participatie

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	3.150.376	3.221.140	-70.764	4.126.149
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	581.022	567.959	13.063	747.190
Eigen uren TWP Inburgering	0	0	0	192.000
Pastiel inburgering	120.550	117.839	2.710	115.190
Trajecten inburgering	460.473	450.120	10.353	440.000
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	989.312	861.498	127.814	1.324.450
Beschut Werk	675.877	555.109	120.768	487.000
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	537.950
Trajecten TWP	313.435	306.389	7.047	299.500
6.5 Arbeidsparticipatie	1.580.041	1.791.682	-211.641	2.054.509
Eigen uren Pastiel	0	0	0	62.000
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	213.600
Lokaal aanbod arbeidsparticipatie Groeituin	0	289.500	-289.500	310.500
Pastiel arbeidsparticipatie	1.264.212	1.171.334	92.878	1.144.999
Trajecten TWP	315.829	330.848	-15.019	323.410
Baten	0	0	0	-19.410
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	-19.410
Debiteuren arbeidsparticipatie	0	0	0	-19.410
Dekking	-3.150.376	-3.221.140	70.764	-4.106.739
Dekking Werk en Participatie	-3.150.376	-3.221.140	70.764	-4.106.739
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	0	-289.500	289.500	-291.090
Gemeentelijke bijdragen structureel	-3.150.376	-2.931.640	-218.736	-3.815.649

De Dienst - Programma Inkomen

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	32.376.353	30.167.118	2.209.236	28.396.500
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	589.248	576.000	13.248	355.000
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	589.248	576.000	13.248	355.000
6.3 Inkomensregelingen	31.787.105	29.591.118	2.195.988	28.041.500
Adviesraad Sociaal Domein	30.000	0	30.000	0
Bbz	13.534	13.230	304	13.000
BUIG	28.243.350	26.400.271	1.843.079	25.440.000
Loonkostensubsidie beschut werken	899.527	828.801	70.726	660.000
Loonkostensubsidie i-deel	2.254.472	2.010.378	244.094	1.822.500
Studietoeslag	110.932	108.438	2.494	106.000
Uitvoeringslasten BZF	235.290	230.000	5.290	0
Baten	-987.195	-965.000	-22.195	-911.000
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-285.417	-279.000	-6.417	-261.000
Debiteuren ROOO	-285.417	-279.000	-6.417	-261.000
6.3 Inkomensregelingen	-701.778	-686.000	-15.778	-650.000
Debiteuren Bbz	-98.208	-96.000	-2.208	-60.000
Debiteuren BUIG	-603.570	-590.000	-13.570	-590.000
Dekking	-31.389.158	-29.202.118	-2.187.041	-27.485.500
Dekking Inkomen	-31.389.158	-29.202.118	-2.187.041	-27.485.500
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-303.831	-297.000	-6.831	-94.000
Gemeentelijke bijdragen structureel	-31.085.327	-28.905.118	-2.180.210	-27.391.500

Harlingen - Programma Werk & Participatie

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	980.941	904.676	76.266	1.160.831
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	187.574	183.356	4.217	240.434
Eigen uren TWP Inburgering	0	0	0	61.200
Pastiel inburgering	41.060	40.136	923	39.234
Trajecten inburgering	146.514	143.220	3.294	140.000
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	263.974	225.781	38.193	355.000
Beschut Werk	185.485	149.056	36.428	115.000
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	165.000
Trajecten TWP	78.490	76.725	1.765	75.000
6.5 Arbeidsparticipatie	529.394	495.538	33.855	565.397
Eigen uren Pastiel	0	0	0	17.200
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	63.800
Pastiel arbeidsparticipatie	430.591	398.957	31.634	389.987
Trajecten TWP	98.803	96.581	2.221	94.410
Dekking	-980.941	-904.676	-76.266	-1.160.831
Dekking Werk en Participatie	-980.941	-904.676	-76.266	-1.160.831
Gemeentelijke bijdragen structureel	-980.941	-904.676	-76.266	-1.160.831

Harlingen - Programma Inkomen

Hoofdgroep	Programma Inkomen	Programma Inkomen	Programma Inkomen	Programma Inkomen
Lasten	10.084.368	9.423.433	660.935	8.903.000
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	110.484	108.000	2.484	90.000
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	110.484	108.000	2.484	90.000
6.3 Inkomensregelingen	9.973.884	9.315.433	658.451	8.813.000
Bbz	3.069	3.000	69	3.000
BUIG	8.992.576	8.405.747	586.830	8.100.000
Loonkostensubsidie beschut werken	270.022	267.453	2.569	180.000

Loonkostensubsidie i-deel	618.511	551.544	66.967	500.000
Studietoelage	31.396	30.690	706	30.000
Uitvoeringslasten BZF	58.311	57.000	1.311	0
Baten	-281.325	-275.000	-6.325	-246.000
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-66.495	-65.000	-1.495	-66.000
Debiteuren ROOO	-66.495	-65.000	-1.495	-66.000
6.3 Inkomensregelingen	-214.830	-210.000	-4.830	-180.000
Debiteuren Bbz	-30.690	-30.000	-690	0
Debiteuren BUIG	-184.140	-180.000	-4.140	-180.000
Dekking	-9.803.043	-9.148.433	-654.610	-8.657.000
Dekking Inkomen	-9.803.043	-9.148.433	-654.610	-8.657.000
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-43.989	-43.000	-989	-24.000
Gemeentelijke bijdragen structureel	-9.759.054	-9.105.433	-653.621	-8.633.000

Terschelling - Programma Werk & Participatie

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	23.190	22.305	884	34.900
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	18.109	17.702	407	25.300
Beschut Werk	13.400	13.098	301	12.000
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	8.800
Trajecten TWP	4.709	4.604	106	4.500
6.5 Arbeidsparticipatie	5.080	4.604	477	9.600
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	5.100
Trajecten TWP	5.080	4.604	477	4.500
Dekking	-23.190	-22.305	-884	-34.900
Dekking Werk en Participatie	-23.190	-22.305	-884	-34.900
Gemeentelijke bijdragen structureel	-23.190	-22.305	-884	-34.900

Terschelling - Programma Inkomen

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	524.904	488.106	36.797	461.000
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	61.380	60.000	1.380	65.000
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	61.380	60.000	1.380	65.000
6.3 Inkomensregelingen	463.524	428.106	35.417	396.000
Adviesraad Sociaal Domein	2.726	0	2.726	0
BUIG	360.813	337.268	23.546	325.000
Loonkostensubsidie i-deel	80.406	71.701	8.706	65.000
Studietoelage	6.279	6.138	141	6.000
Uitvoeringslasten BZF	13.299	13.000	299	0
Baten	-53.196	-52.000	-1.196	-45.000
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-26.598	-26.000	-598	-25.000
Debiteuren ROOO	-26.598	-26.000	-598	-25.000
6.3 Inkomensregelingen	-26.598	-26.000	-598	-20.000
Debiteuren Bbz	-16.368	-16.000	-368	-10.000

Debiteuren BUIG	-10.230	-10.000	-230	-10.000
Dekking	-471.708	-436.106	-35.601	-416.000
Dekking Inkomen	-471.708	-436.106	-35.601	-416.000
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-34.782	-34.000	-782	-40.000
Gemeentelijke bijdragen structureel	-436.926	-402.106	-34.819	-376.000

Vlieland - Programma Werk & Participatie

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	4.709	4.604	106	10.150
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	0	0	0	3.150
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	3.150
6.5 Arbeidsparticipatie	4.709	4.604	106	7.000
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	2.500
Trajecten TWP	4.709	4.604	106	4.500
Dekking	-4.709	-4.604	-106	-10.150
Dekking Werk en Participatie	-4.709	-4.604	-106	-10.150
Gemeentelijke bijdragen structureel	-4.709	-4.604	-106	-10.150

Vlieland - Programma Inkomen

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	147.859	137.614	10.245	122.500
6.3 Inkomensregelingen	147.859	137.614	10.245	122.500
Adviesraad Sociaal Domein	679	0	679	0
BUIG	127.672	119.341	8.332	115.000
Loonkostensubsidie i-deel	9.278	8.273	1.005	7.500
Uitvoeringslasten BZF	10.230	10.000	230	0
Baten	-10.230	-10.000	-230	-10.000
6.3 Inkomensregelingen	-10.230	-10.000	-230	-10.000
Debiteuren Bbz	-10.230	-10.000	-230	-10.000
Dekking	-137.629	-127.614	-10.015	-112.500
Dekking Inkomen	-137.629	-127.614	-10.015	-112.500
Gemeentelijke bijdragen structureel	-137.629	-127.614	-10.015	-112.500

Waadhoeke - Programma Werk & Participatie

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	2.141.536	2.289.555	-148.019	2.920.268
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	393.449	384.603	8.846	506.756
Eigen uren TWP Inburgering	0	0	0	130.800
Pastiel inburgering	79.490	77.703	1.787	75.956
Trajecten inburgering	313.959	306.900	7.059	300.000
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	707.229	618.015	89.214	941.000
Beschut Werk	476.993	392.955	84.038	360.000
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	361.000
Trajecten TWP	230.236	225.060	5.176	220.000
6.5 Arbeidsparticipatie	1.040.858	1.286.937	-246.079	1.472.512
Eigen uren Pastiel	0	0	0	44.800
Eigen uren TWP Participatie	0	0	0	142.200
Lokaal aanbod arbeidsparticipatie Groeituin	0	289.500	-289.500	310.500
Pastiel arbeidsparticipatie	833.622	772.377	61.244	755.012
Trajecten TWP	207.236	225.060	-17.824	220.000
Baten	0	0	0	-19.410
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	-19.410
Debiteuren arbeidsparticipatie	0	0	0	-19.410
Dekking	-2.141.536	-2.289.555	148.019	-2.900.858
Dekking Werk en Participatie	-2.141.536	-2.289.555	148.019	-2.900.858
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	0	-289.500	289.500	-291.090
Gemeentelijke bijdragen structureel	-2.141.536	-2.000.055	-141.481	-2.609.768

Waadhoeke - Programma Inkomen

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	21.619.222	20.117.964	1.501.259	18.910.000
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	417.384	408.000	9.384	200.000
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	417.384	408.000	9.384	200.000
6.3 Inkomensregelingen	21.201.838	19.709.964	1.491.875	18.710.000
Adviesraad Sociaal Domein	26.595	0	26.595	0
Bbz	10.465	10.230	235	10.000
BUIG	18.762.289	17.537.916	1.224.373	16.900.000
Loonkostensubsidie beschut werken	629.505	561.348	68.157	480.000
Loonkostensubsidie i-deel	1.546.277	1.378.860	167.417	1.250.000
Studietoelage	73.257	71.610	1.647	70.000
Uitvoeringslasten BZF	153.450	150.000	3.450	0
Baten	-642.444	-628.000	-14.444	-610.000
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-192.324	-188.000	-4.324	-170.000
Debiteuren ROOO	-192.324	-188.000	-4.324	-170.000
6.3 Inkomensregelingen	-450.120	-440.000	-10.120	-440.000
Debiteuren Bbz	-40.920	-40.000	-920	-40.000
Debiteuren BUIG	-409.200	-400.000	-9.200	-400.000
Dekking	-20.976.778	-19.489.964	-1.486.815	-18.300.000
Dekking Inkomen	-20.976.778	-19.489.964	-1.486.815	-18.300.000
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-225.060	-220.000	-5.060	-30.000
Gemeentelijke bijdragen structureel	-20.751.718	-19.269.964	-1.481.755	-18.270.000

Financiële uitgangspunten

Bij het opstellen van de Primitieve begroting 2027 en de Meerjarenraming 2028-2030 hanteren we een aantal uitgangspunten. Voor de programma's Werk, Participatie en Inkomen zijn dit de volgende:

Algemeen

- Landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid dat nog niet is vastgesteld voor 2027 is niet verwerkt in de primitieve begroting 2027. Landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid dat in 2026 actief is, is in de primitieve begroting 2027 op basis van going-concern opgenomen.

Inkomen

- De bestanden Participatiewet Basis en IOAW zijn geïndexeerd conform de in de septembercirculaire gemeentefonds 2025 opgenomen groeifactor (maatstaf bijstandsontvangers):
 - 2026: 0,85%
 - 2027: 0,79%
 - 2028: 1,05%
 - 2029: 1,29%
 - 2030: 1,87%
- De gemiddelde uitkeringen zijn geïndexeerd conform de in de septembercirculaire gemeentefonds 2025 opgenomen loonvoet sector overheid:
 - 2026: 2,9%
 - 2027: 5,1%
 - 2028: 4,2%
 - 2029: 4,5%
 - 2030: 4,5%
- Het gemiddeld aantal cliënten met loonkostensubsidie is geïndexeerd conform de in de septembercirculaire gemeentefonds 2025 opgenomen groeifactor (maatstaf loonkostensubsidie):
 - 2026: 7,2%
 - 2027: 6,7%
 - 2028: 6,5%
 - 2029: 5,9%
 - 2030: 5,6%
- Voor de lasten van de uitvoering van het debiteurenbeheer TOZO (door BZF) is een reservering getroffen. De lasten vallen hierdoor niet in de exploitatie.
- De (tijdelijke) regeling Opvang ontheemden Oekraïne loopt van juli 2022 tot 4 maart 2027. Voor 2027 is voor het hele jaar een bedrag opgenomen. De regeling is uitgebreid

met een nieuwe taak voor gemeenten, namelijk het innen van een eigen bijdrage en het terugvorderen van leefgeld in de situaties dat de meerderjarige ontheemde Oekraïner zelf over voldoende inkomen beschikt. Vanaf 2025 voert De Dienst deze nieuwe taak uit voor de gemeenten Harlingen, Terschelling en Waadhoeke. De lasten betreft het leefgeld en de baten betreft de inning van de eigen bijdrage en de terugvordering.

- De Participatiewet in Balans heeft geen concreet kwantitatief financieel effect dat centraal is gepubliceerd en wordt dus niet begroot. Uit documentatie blijkt o.a. dat:
 - de maatregelen vooral vereenvoudiging, mensgerichte uitvoering en maatwerk betreffen.
 - de wet vooral uitvoeringsruimte creëert, geen structurele rijksuitgaven of besparingen.

Werk en Participatie

- De afspraken met Pastiel, zoals opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst 2025, zijn het uitgangspunt voor de begrote lasten voor Participatie en Inburgering.
- In de meerjarenraming zijn de budgetten conform de CPI, zoals opgenomen in de septembercirculaire gemeentefonds 2025, geïndexeerd:
 - 2026: 2,3%
 - 2027: 2,3%
 - 2028: 2,2%
 - 2029: 2,2%
 - 2030: 2,2%
- Het gemiddeld aantal cliënten voor begeleiding Beschut Werk is gebaseerd op de realisatie van 2025.
- Het begeleidingsbudget Beschut Werk is gebaseerd op de realisatie 2025. Er is gerekend met een bedrag van ca. €12.500. Vanaf de septembercirculaire 2025 is daarbovenop een extra bedrag gekomen van circa € 3.000 per plek, als tijdelijke overbrugging richting de forfaitaire LKS. Daarmee komt het totaalbedrag per plek in 2025 op circa € 15.500. Dit bedrag is voor 2027 extra opgenomen.
- **Risico!** De lasten van trajecten Inburgering fluctueren over de jaren. Dit komt doordat cliënten gedurende het jaar kunnen instromen (waarna de facturatie opstart) en doordat cliënten de trajecten niet in een zelfde tempo afronden. Kosten worden verantwoord op het moment van tussentijdse behaalde resultaten en op het moment van de beëindiging van een inburgeringstraject.
- Het extra budget voor de wachtlijst beschut werk vervalt per 1 januari 2027 voor de gemeente Harlingen.

Programma Armoedebestrijding

Voor mensen met een inkomen op of rond het sociaal minimum – de hoogte van een bijstandsuitkering – kan het een uitdaging zijn om rond te komen. Zeker bij onverwachte extra kosten, bij langdurige afhankelijkheid van een bijstandsuitkering of bij schulden. Het programma Armoedebestrijding omvat een aantal maatregelen, initiatieven en regelingen van Rijk, gemeenten en maatschappelijke organisaties, om inwoners met een laag besteedbaar inkomen te ondersteunen en schulden te voorkomen.

Doelstellingen: wat willen wij bereiken?

Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is de basis van een solidaire samenleving. Een belangrijk onderdeel daarvan is financiële bestaanszekerheid. Een deel van onze inwoners heeft moeite om rond te komen, ook mensen die (net) boven het sociaal minimum leven. Financiële bestaanszekerheid draait om het hebben van voldoende inkomen, over het beschikken over een financiële buffer, en over (het voorkomen van) schulden. De bestaanszekerheid van een steeds grotere groep staat onder druk. De relatie van inwoners met de overheid en het wederzijds vertrouwen speelt een belangrijke rol in de context van bestaanszekerheid en in het verlengde daarvan de manier waarop de overheid met inwoners omgaat.

We stimuleren het gebruik van minimaregelingen

Gemeenten en De Dienst bieden inwoners een breed pakket aan inkomensondersteunende maatregelen - de minimaregelingen. We zien dat niet iedereen die daar recht op heeft er ook daadwerkelijk gebruik van maakt. Dat heeft verschillende oorzaken. 2027 biedt een aantal mooie kansen om daar actie op te ondernemen. Zie ook 'Proactieve dienstverlening'.

➤ We gebruiken duidelijke taal

We schrijven alle beschikkingen, voorlichting en formulieren op taalniveau b1. Alle medewerkers van De Dienst zijn en blijven getraind in schrijven op b1-niveau. Een werkgroep Duidelijke Taal ondersteunt de dienstverlenende teams bij het herschrijven en aanscherpen van alle brieven en beschikkingen voor inwoners.

➤ We vereenvoudigen de inkomensregelingen

De nieuwe Participatiewet in balans biedt een aantal aanknopingspunten om het aanvragen van inkomensondersteuning verder te vereenvoudigen. In 2026 en 2027 houden we onze aanvraagprocessen tegen het licht en voeren waar mogelijk verbeteringen door, zodat het voor inwoners makkelijker wordt om aanvragen in te dienen.

We bieden ondersteuning bij digitale vaardigheden

De wereld om ons heen verandert. Naast fysieke bereikbaarheid wordt de digitale bereikbaarheid steeds groter en belangrijker. Niet alle inwoners zijn digitaal vaardig. We helpen ze daarbij.

➤ We nodigen inwoners uit

Wij nodigen inwoners actief uit om hen te ondersteunen. Samen met onze ketenpartners helpen wij onze inwoners digitaal vaardiger te worden.

Meer over dit onderwerp:

- [Beleidskader: Bestaanszekerheid 2024-2028](#)
- [Programmaplan Participatiewet in Balans](#)
- [Onze Financieel Fit-gesprekken](#)
- [Minimaregelingenfolder 2025](#)
- [De Opwegwijzer van De Dienst - snel weten waar je misschien recht op hebt](#)

Proactieve dienstverlening

Het wetsvoorstel Proactieve dienstverlening SZW heeft als doel om gemeenten de bevoegdheid te geven om inwoners actief te wijzen op hun rechten en mogelijkheden. Zo kunnen mensen eerder hulp krijgen, bijvoorbeeld bij het aanvragen van een uitkering, het vinden van werk of het oplossen van schulden. Het doel is om het niet-gebruik van uitkeringen en voorzieningen te verminderen en zo de bestaanszekerheid te vergroten.

Gemeenten en de Dienst hebben nu weinig mogelijkheden, omdat de privacywetgeving verbiedt dat gegevens van inwoners voor andere doelen worden gebruikt dan waarvoor ze zijn verstrekt. De beoogde inwerkingtreding van deze wet is 1 juli 2026. Ervan uitgaande dat dit inderdaad de startdatum is, implementeren we de nieuwe wet in 2026 en 2027.

We leveren proactieve dienstverlening

Met slim gebruik van de beschikbare data analyseren we welke inwoners (zoals minima, ouderen en jongeren met schulden) nog niet optimaal gebruik maken van de beschikbare minimaregelingen. We benaderen deze inwoners proactief, en verkleinen zo het niet-gebruik van de regelingen.

➤ **We optimaliseren de samenwerkingen**

We werken samen met organisaties als Belastingdienst, DUO en maatschappelijke organisaties (bijvoorbeeld de Voedselbank, Stichting Leergeld) om gegevens te delen en proactief in te zetten om onze inwoners beter van dienst te zijn.

➤ **We voeren pro actieve dienstverlening uit**

We voeren pro actieve dienstverlening uit op niet-gebruik van regelingen. Doelgroepen zoals minima, ouderen en jongeren met schulden informeren we actief over de regelingen waar ze gebruik van kunnen maken.

Meer over dit onderwerp:

- [Wetsvoorstel Proactieve Dienstverlening SZW](#)

Spotlights

Aantal ontvangers van minimaregelingen

In 2027 verwachten we aan 1751 inwoners één of meerdere inkomensondersteunende regelingen te verstrekken.

(BnW 2026: 1710 inwoners)

Bewindvoering en schuldhulpverlening

60% van alle lasten binnen het programma Armoedebestrijding wordt uitgegeven aan bijzondere bijstand voor bewindvoering en aan schuldhulpverlening.

Financiële begroting

In onderstaande tabbladen zijn de financiële overzichten opgenomen voor zowel de Dienst als de afzonderlijke gemeenten. De gehanteerde financiële uitgangspunten zijn te vinden in het tabblad: [Financiële uitgangspunten](#)

De Dienst - Programma Armoedebestrijding

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	2.441.999	2.387.096	54.903	2.341.008
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	198.841	194.370	4.471	190.000
Kinderopvang	198.841	194.370	4.471	190.000
6.3 Inkomensregelingen	2.243.158	2.192.726	50.433	2.151.008
Bijzondere bijstand bewindvoering	1.023.505	1.000.494	23.011	978.000
Bijzondere bijstand overig	371.518	363.165	8.353	362.000
Bijzondere bijstand vergunninghouders	198.841	194.370	4.471	190.000
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	49.104	48.000	1.104	47.500
Individuele inkomenstoeslag	292.714	286.133	6.581	279.700
Schuldhulpverlening	304.540	297.693	6.847	291.000
Schuldpreventie	2.937	2.871	66	2.808
Baten	-216.242	-211.380	-4.862	-210.000
6.3 Inkomensregelingen	-216.242	-211.380	-4.862	-210.000
Bijzondere bijstand	-216.242	-211.380	-4.862	-210.000
Dekking	-2.225.757	-2.175.716	-50.041	-2.131.008
Dekking Armoedebestrijding	-2.225.757	-2.175.716	-50.041	-2.131.008
Gemeentelijke bijdragen structureel	-2.225.757	-2.175.716	-50.041	-2.131.008

Harlingen - Programma Armoedebestrijding

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	838.116	819.273	18.843	800.702
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	188.375	184.140	4.235	180.000
Kinderopvang	188.375	184.140	4.235	180.000
6.3 Inkomensregelingen	649.741	635.133	14.608	620.702
Bijzondere bijstand bewindvoering	293.028	286.440	6.588	280.000
Bijzondere bijstand overig	94.188	92.070	2.118	90.000
Bijzondere bijstand vergunninghouders	52.326	51.150	1.176	50.000
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	15.857	15.500	357	15.000
Individuele inkomenstoeslag	99.420	97.185	2.235	95.000
Schuldhulpverlening	94.188	92.070	2.118	90.000
Schuldpreventie	735	718	17	702
Baten	-62.792	-61.380	-1.412	-60.000
6.3 Inkomensregelingen	-62.792	-61.380	-1.412	-60.000
Bijzondere bijstand	-62.792	-61.380	-1.412	-60.000
Dekking	-775.325	-757.893	-17.432	-740.702
Dekking Armoedebestrijding	-775.325	-757.893	-17.432	-740.702
Gemeentelijke bijdragen structureel	-775.325	-757.893	-17.432	-740.702

Terschelling - Programma Armoedebestrijding

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	38.595	37.728	868	43.902
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	10.465	10.230	235	10.000
Kinderopvang	10.465	10.230	235	10.000
6.3 Inkomensregelingen	28.130	27.498	632	33.902
Bijzondere bijstand bewindvoering	10.465	10.230	235	10.000
Bijzondere bijstand overig	4.186	4.092	94	11.000
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	1.023	1.000	23	1.000
Individuele inkomenstoeslag	3.349	3.274	75	3.200
Schuldhelpverlening	8.372	8.184	188	8.000
Schuldpreventie	735	718	17	702
Dekking	-38.595	-37.728	-868	-43.902
Dekking Armoedebestrijding	-38.595	-37.728	-868	-43.902
Gemeentelijke bijdragen structureel	-38.595	-37.728	-868	-43.902

Vlieland - Programma Armoedebestrijding

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	15.372	15.027	346	14.702
6.3 Inkomensregelingen	15.372	15.027	346	14.702
Bijzondere bijstand bewindvoering	8.372	8.184	188	8.000
Bijzondere bijstand overig	1.047	1.023	24	1.000
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	512	500	12	500
Individuele inkomenstoeslag	1.570	1.535	35	1.500
Schuldhulpverlening	3.140	3.069	71	3.000
Schuldpreventie	733	716	16	702
Dekking	-15.372	-15.027	-346	-14.702
Dekking Armoedebestrijding	-15.372	-15.027	-346	-14.702
Gemeentelijke bijdragen structureel	-15.372	-15.027	-346	-14.702

Waadhoeke - Programma Armoedebestrijding

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	1.549.915	1.515.068	34.847	1.481.702
6.3 Inkomensregelingen	1.549.915	1.515.068	34.847	1.481.702
Bijzondere bijstand bewindvoering	711.640	695.640	16.000	680.000
Bijzondere bijstand overig	272.098	265.980	6.118	260.000
Bijzondere bijstand vergunninghouders	146.514	143.220	3.294	140.000
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	31.713	31.000	713	31.000
Individuele inkomenstoeslag	188.375	184.140	4.235	180.000
Schuldhulpverlening	198.841	194.370	4.471	190.000
Schuldpreventie	735	718	17	702
Baten	-153.450	-150.000	-3.450	-150.000
6.3 Inkomensregelingen	-153.450	-150.000	-3.450	-150.000
Bijzondere bijstand	-153.450	-150.000	-3.450	-150.000
Dekking	-1.396.465	-1.365.068	-31.397	-1.331.702
Dekking Armoedebestrijding	-1.396.465	-1.365.068	-31.397	-1.331.702
Gemeentelijke bijdragen structureel	-1.396.465	-1.365.068	-31.397	-1.331.702

Financiële uitgangspunten

Bij het opstellen van de Primitieve begroting 2027 en de Meerjarenraming 2028-2030 hanteren we een aantal uitgangspunten. Voor het programma Armoedebestrijding zijn dit de volgende:

Algemeen

- Landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid dat nog niet is vastgesteld voor 2027 is niet verwerkt in de primitieve begroting 2027. Landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid dat in 2026 actief is, is in de primitieve begroting 2027 op basis van going-concern opgenomen.

Armoedebestrijding

- In de meerjarenraming zijn de budgetten conform de CPI, zoals opgenomen in de septembercirculaire gemeentefonds 2025, geïndexeerd:
 - 2027: 2,3%
 - 2028: 2,2%
 - 2029: 2,2%
 - 2030: 2,2%

Programma Wmo en Jeugdwet

De Wmo 2015 zorgt ervoor dat inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving. Bijvoorbeeld met voorzieningen als huishoudelijke hulp, persoonlijke begeleiding, taxivervoer en dagbesteding. De Jeugdwet regelt de organisatie van hulp aan kinderen en gezinnen. Bijvoorbeeld behandeling van kinderen of opvoedhulp aan ouders. Ook de jeugdbescherming en jeugdreclassering vallen onder de Jeugdwet.

Doelstellingen: Wat willen wij bereiken?

Inkomensafhankelijke eigen bijdrage

Inkomens- en Vermogensafhankelijke eigen Bijdrage (IVB), wetsvoorstel Wet afschaffing abonnementstarief Wmo 2015

Voor de eigen bijdrage voor Wmo maatwerkvoorzieningen geldt sinds 2019 het abonnementstarief: een maximumbedrag per maand, ongeacht het inkomen van de inwoner. Door het abonnementstarief is het gebruik van Wmo-voorzieningen gestegen.

De voorgenomen Wet afschaffing abonnementstarief Wmo 2015 moet de druk bij gemeenten op Wmo-voorzieningen verlagen en de financiële houdbaarheid verbeteren. De hoogte van de eigen bijdrage wordt in deze wet namelijk afhankelijk van de financiële draagkracht van de inwoner. Dit spoort inwoners aan om zelf hun ondersteuning te organiseren. Door bijvoorbeeld een beroep te doen op hun sociale netwerk of de gewenste ondersteuning zelf te gaan betalen.

Na de val van het kabinet in 2025 heeft de Tweede Kamer het voorstel tot de Wet afschaffing abonnementstarief in de Wmo controversieel verklaard. De verwachte ingangsdatum was 1 januari 2027, maar door de controversieel verklaring is onbekend of

deze datum gehaald wordt. Afhankelijk van de definitieve ingangsdatum bereiden we de afschaffing in 2026 en 2027 verder voor.

➤ **We bereiden de implementatie voor**

Zodra de Wet afschaffing abonnementstarief Wmo 2015 is aangenomen en de invoeringsdatum definitief is vastgesteld, gaan we verder met het treffen van implementatievoorbereidingen. Een werkgroep gaat aan de slag met het in kaart brengen van de impact voor De Dienst, de benodigde middelen om de implementatie goed uit te voeren en het maken van een concrete implementatieplanning.

➤ **We stellen een werkgroep in die beleid en uitvoering samenbrengt**

We richten een werkgroep in die verantwoordelijk wordt voor een zorgvuldige en eenduidige uitvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage binnen de Wmo. De werkgroep zal bestaan uit vertegenwoordigers van zowel de gemeenten (beleid) als De Dienst (uitvoering).

➤ **We informeren inwoners tijdig over consequenties**

De wijziging heeft directe financiële consequenties voor inwoners die een eigen bijdrage betalen voor Wmo-voorzieningen. Daarom is het van groot belang dat inwoners tijdig en volledig geïnformeerd worden over de consequenties van de wijziging voor hun persoonlijke situatie.

➤ **We starten zes maanden voor de ingangsdatum met communicatie**

Zes maanden voor de ingangsdatum starten we de communicatie over de afschaffing van het abonnementstarief. Uiterlijk 3 maanden voor de ingangsdatum informeren we inwoners over de hoogte van de bijdrage ze voor hun Wmo-voorziening(en) gaan betalen.

Implementatie IVB

Bij het inwerkingtreden van de wet weten alle betrokken medewerkers wat er van hen verwacht wordt. De inwoners zijn tijdig en volledig geïnformeerd. De organisatie is in staat om uitvoering te geven aan de nieuwe wetgeving.

➤ **We zetten iedereen in positie**

We stemmen af met onder meer CAK en ketenpartners (waaronder zorgaanbieders en gebiedsteams). We instrueren Team Administratie Wmo & Jeugdwet, brengen de formatie op orde en richten systemen in op de nieuwe werkwijze.

Meer over dit onderwerp:

- [Inkomensafhankelijke eigen bijdrage uitgesteld - Gebiedsteamsnieuwsbrief De Dienst 15-7-2025](#)
- [Herinvoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo op de lange baan - Binnenlands Bestuur 18-06-2025](#)
- [Wetsvoorstel inkomensafhankelijke eigen bijdrage naar Kamer - VNG 28 maart 2025](#)

Strategisch inkoopbeleid

De samenstelling van de Nederlandse bevolking verandert de komende jaren (tot ongeveer 2040) ingrijpend:

- Het aantal ouderen neemt in verhouding toe
- Ouderen blijven langer thuis wonen
- De complexiteit van zorg en ondersteuning wordt groter
- Het is onduidelijk hoe de arbeidsmarkt zich gaat ontwikkelen

Het zorgstelsel zoals we dat nu kennen is naar verwachting niet opgewassen tegen en ingericht op deze veranderingen. Hoe houden we de ondersteuning in de toekomst beschikbaar, betaalbaar en van goede kwaliteit? Kunnen we partijen blijven vinden die de ondersteuning kunnen leveren, met voldoende gekwalificeerd personeel? Dit vraagt om een vertaling van Wmo-beleid van de gemeenten naar een passend, strategisch inkoopbeleid van De Dienst.

Inkoop dagactiviteiten, begeleiding en kortdurend verblijf

De demografische ontwikkelingen en de vragen over betaalbaarheid, beschikbaarheid en kwaliteit zijn aanleiding geweest voor het formuleren van een nieuwe inkoopstrategie voor Begeleiding, Dagactiviteiten en Kortdurend Verblijf. In 2025 zijn de voorbereidingen hiertoe gestart. Doel is om onze kwetsbare inwoners diensten te kunnen bieden die beter aansluiten bij actuele en toekomstige ontwikkelingen, tegemoet komen aan de zorgbehoefte en financieel te verantwoorden zijn. We kijken daarbij vooral naar preventie en doen wat nodig is. En we voorkomen overlap met andere voorzieningen vanuit bijvoorbeeld de Participatiewet.

➤ We informeren inwoners tijdig over de consequenties

De wijziging heeft mogelijk consequenties voor inwoners. Daarom is het van groot belang om inwoners hierover tijdig en volledig te informeren.

➤ We werken volgens de nieuwe inkoopafspraken

We stemmen af met onder meer zorgaanbieders en gemeenten. We instrueren de betrokken collega's, richten systemen in op de nieuwe werkwijze en geven daar uitvoering aan.

➤ We bereiden de implementatie voor

Op basis van de analyse van de huidige situatie, de verbeterwensen en de analyse van de alternatieve opties is in 2026 samen met de vier gemeenten een nieuwe inkoopstrategie voor de Begeleiding, Dagactiviteit en Kortdurend Verblijf geformuleerd.

In 2027 gaan we verder met het treffen van implementatievoorbereidingen. Een werkgroep gaat aan de slag met het in kaart brengen van de impact, de benodigde middelen om de implementatie goed uit te voeren en het maken van een concrete implementatieplanning.

Inkoop huishoudelijke hulp, hulpmiddelen en medisch advies

De contracten met onze partners voor hulpmiddelen, huishoudelijke hulp en het medisch advies lopen in 2027 en 2028 af. Daarom treffen we voorbereidingen voor het opnieuw inkopen van deze dienstverlening.

Doel daarbij is om onze kwetsbare inwoners diensten te kunnen bieden die beter aansluiten bij actuele en toekomstige ontwikkelingen, tegemoet komen aan de zorgbehoefte en financieel te verantwoorden zijn. We kijken daarbij vooral naar preventie en doen wat nodig is.

Inkoop huishoudelijke hulp

In januari 2028 loopt het contract van de huishoudelijke hulp af. In 2026 zijn we samen met de vier Noardwest-gemeenten begonnen met de voorbereidingen voor de nieuwe inkoop van deze voorziening. We streven naar een goed en passend aanbod voor onze inwoners, aansluitend bij de situatie en mogelijkheden van de betreffende gemeente. Daarvoor doen we het volgende:

- We formuleren de nieuwe inkoopstrategie
- We bereiden de implementatie voor
- We informeren inwoners tijdig over de consequenties
- We werken volgens de nieuwe inkoopafspraken

Inkoop hulpmiddelen

We treffen in 2027 in afstemming met onze vier gemeenten voorbereidingen voor de nieuwe inkoop van hulpmiddelen:

- We formuleren de nieuwe inkoopstrategie
- We bereiden de implementatie voor
- We informeren inwoners tijdig over de consequenties
- We werken volgens de nieuwe inkoopafspraken

De nieuwe overeenkomst gaat op 1 mei 2028 in.

Inkoop medisch advies

Op 30 juni 2027 loopt het huidige contract af. In 2026 zijn we begonnen met de voorbereidingen voor de nieuwe inkoop van het inwinnen van onafhankelijke medisch adviezen.

Ketenbrede aanpak Jeugdhulp

Sinds 1 januari 2024 zijn de nieuwe inkoopovereenkomsten tussen SDF en zorgaanbieders voor Specialistische Jeugdhulp (SJH) en Wonen van kracht. Vrijwel alle Friese gemeenten constateren sindsdien forse overschrijdingen op hun begrotingen voor Jeugdhulp. De Friese gemeenten hebben besloten om de huidige inkoopovereenkomsten niet te verlengen. Dat betekent dat voor 1 januari 2028 nieuwe inkoopafspraken moeten worden opgesteld en Specialistische Jeugdhulp opnieuw moet worden ingekocht.

Vorbereiden nieuwe regionale inkoop jeugdhulp

In 2025 is SDF gestart met het voorbereiden van de nieuwe inkoopstrategie voor Jeugdhulp. Vanuit De Dienst denken we mee over het formuleren van nieuwe inkoopafspraken. Daarnaast participeren we actief in project- en werkgroepen om een goed beeld te hebben wat de gevolgen van de nieuwe inkoopafspraken zijn en om ervoor te zorgen dat de nieuwe inkoopovereenkomst goed wordt geïmplementeerd.

➤ We nemen actief deel aan project- en werkgroepen

We participeren actief in de project- en werkgroepen die zich bezig houden met het voorbereiden van de nieuwe inkoop van specialistische jeugdhulp per 2028.

➤ We beoordelen de impact van de nieuwe inkoopafspraken en bereiden de implementatie voor

Naast de provinciale bijdrage aan de nieuwe inkoop, beoordelen we tegelijkertijd samen met de vier deelnemende gemeente de impact van de nieuwe inkoopafspraken voor de gemeente en De Dienst. Er wordt een plan van aanpak voor de implementatie gemaakt.

PGB 2.0

Persoonsgebonden budget 2.0 (PGB 2.0)

Voor het verwerken van de pgb-administratie is landelijk een nieuw systeem ontwikkeld. Dit systeem heet PGB 2.0 en verzorgt de administratieve ondersteuning van budgethouders, hun zorgverleners en de verstrekkers (gemeente/Dienst of zorgkantoor).

De invoering van PGB 2.0 raakt de hele keten: gebiedsteams, gemeenten, zorgkantoren, SVB, VWS, zorgverleners en de pgb-budgethouders. Het wordt een gedeelde verantwoordelijkheid waarin een ieder zijn eigen taken en verantwoordelijkheden heeft.

Er is gekozen voor een gefaseerde invoering omdat het de hele keten raakt en een grote impact heeft op de gemeentes en de SVB.

➤ Implementeren nieuw PGB 2.0 systeem

In april 2028 sluiten we aan op het nieuwe PGB 2.0-systeem.

Het doel van het nieuwe PGB 2.0-systeem is op verschillende vlakken verbeteringen realiseren:

- een efficiëntere afhandeling van dossiers
- meer grip op de budgetten
- beter voorkomen van fraude
- lokaal beleid waar gewenst mogelijk maken
snellere betaling van declaraties

➤ Aansluiten op het nieuwe PGB 2.0 systeem

In april 2028 sluiten we aan op het nieuwe systeem. In 2027 bereiden we alle betrokken partijen al zo goed mogelijk voor, zodat ze weten wat er verandert en hoe ze ermee om moeten gaan.

➤ Traject Sociale Verzekeringsbank (SVB)

Vanaf oktober 2027 start het traject met de SVB om goed voor te bereiden op het aansluitmoment in april 2028. In dit traject wordt aandacht besteed aan de technische implementatie en het testen van het nieuwe systeem.

➤ Deelname landelijke en interne werkgroep

Vanuit de Dienst nemen we deel aan de Landelijke werkgroep Uitvoering PGB 2.0-portaal en verschillende subgroepen. Beleidsmedewerkers vanuit de gemeenten zijn hier ook bij betrokken.

Intern onderzoeken we de technische en juridische mogelijkheden en brengen we advies uit aan de gemeentes over onder andere tijdige communicatie richting de PGB budgethouders.

Spotlights

Aantal inwoners met een Wmo-voorziening

In 2027 verwachten we aan 5350 inwoners één of meerdere voorzieningen vanuit de Wmo te verstrekken. 48% van deze inwoners heeft een voorziening huishoudelijke hulp.

(Bnw 2026: 5350 inwoners)

Baten en lasten opvang en beschermd wonen

We nemen de lasten van de Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang op in onze begroting. Dit geldt ook voor de baten die gemeenten ontvangen vanuit het budgetoverschot op Beschermd Wonen. Tot en met 2025 werden deze baten en lasten begroot en verantwoord door de gemeenten zelf. De nieuwe werkwijze komt ten goede aan het uitvoeren van een efficiënte en volledige administratie. Hierdoor kunnen we de doorbelastingen vanuit SDF beter en centraal monitoren.

Aantal inwoners met jeugdhulp

In 2027 verwachten we aan 1740 jeugdigen één of meerdere voorzieningen vanuit de Jeugdwet te verstrekken. 92% van deze jeugdigen heeft een voorziening voor specialistische jeugdhulp. 12% van de jeugdigen met een voorziening heeft zorg die is opgelegd door een rechter.

(BnW 2026: 1740 jeugdigen)

Gemiddelde kosten Jeugdwetcliënt

De gemiddelde kosten van een cliënt in de Jeugdwet begroten we in 2027 op € 17.600.

(BnW 2026: € 16.800)

Financiële begroting

In onderstaande tabbladen zijn de financiële overzichten opgenomen voor zowel de Dienst als de afzonderlijke gemeenten. De gehanteerde financiële uitgangspunten zijn te vinden in het tabblad: [Financiële uitgangspunten](#)

De Dienst - Programma Jeugdwet

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	30.630.311	29.124.570	1.505.740	28.332.949
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	2.591.058	2.463.685	127.373	1.992.937
Lokale inkoop	2.591.058	2.463.685	127.373	1.992.937
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	15.878.486	15.097.923	780.563	15.120.766
Dyslexie	510.796	485.686	25.110	471.940
Externe zaken	813.666	773.668	39.999	684.560
Regionale inkoop	14.554.024	13.838.570	715.454	13.964.265
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	431.197	410.000	21.197	410.000
Landelijke inkoop	431.197	410.000	21.197	410.000
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	9.301.984	8.844.712	457.272	8.551.526
Crisis	360.440	342.722	17.719	349.919
Hoogspecialistische jeugdhulp	636.787	605.483	31.303	472.707
Pleegzorg	1.533.159	1.457.791	75.368	1.416.533
Regionale inkoop	797.783	758.565	39.218	758.565
Wonen/Verblijf	5.973.815	5.680.151	293.664	5.553.802
6.792 PGB Jeugd	284.093	270.128	13.966	263.087
Lokale inkoop	284.093	270.128	13.966	263.087
6.821 Jeugdbescherming	1.759.942	1.673.426	86.516	1.636.335
Jeugdbescherming	1.759.942	1.673.426	86.516	1.636.335
6.822 Jeugdreclassering	383.551	364.696	18.855	358.298
Jeugdreclassering	383.551	364.696	18.855	358.298
Dekking	-30.630.311	-29.124.570	-1.505.740	-28.332.949
Dekking Jeugdwet	-30.630.311	-29.124.570	-1.505.740	-28.332.949
Gemeentelijke bijdragen structureel	-30.630.311	-29.124.570	-1.505.740	-28.332.949

De Dienst - Programma Wmo

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	21.337.881	20.288.943	1.048.938	18.265.297
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	115.687	110.000	5.687	110.000
Externe zaken	115.687	110.000	5.687	110.000
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	3.854.468	3.664.988	189.480	3.387.085
Collectief vervoer	1.303.593	1.239.510	64.083	1.211.642
Rolstoelvoorziening	649.188	617.275	31.913	603.397
Vervoersvoorziening	1.053.084	1.001.316	51.768	978.804
Woonvoorzieningen	848.603	806.887	41.716	593.242
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	9.588.795	9.117.424	471.371	8.673.053
Huishoudelijke ondersteuning	9.588.795	9.117.424	471.371	8.673.053
6.712 Begeleiding (Wmo)	4.263.383	4.053.801	209.582	3.869.257
Individuele begeleiding	4.263.383	4.053.801	209.582	3.869.257
6.713 Dagbesteding (Wmo)	1.949.268	1.853.445	95.823	1.769.612
Dagactiviteiten	1.949.268	1.853.445	95.823	1.769.612
6.791 PGB Wmo	490.595	466.478	24.117	456.290
Huishoudelijke ondersteuning	78.680	74.812	3.868	73.130
Individuele begeleiding	367.911	349.825	18.086	341.960
Vervoersvoorziening	44.004	41.841	2.163	41.200
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	1.075.686	1.022.807	52.879	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	1.075.686	1.022.807	52.879	0
Baten	-1.350.462	-1.284.075	-66.387	-741.893
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-143.595	-136.536	-7.059	-131.937
Eigen bijdrage collectief vervoer	-143.595	-136.536	-7.059	-131.937
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-656.302	-624.040	-32.263	-609.956
Eigen bijdrage CAK	-656.302	-624.040	-32.263	-609.956
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-550.565	-523.500	-27.065	0
Beschermd wonen	-550.565	-523.500	-27.065	0
Dekking	-19.987.419	-19.004.868	-982.552	-17.523.404
Dekking Wmo	-19.987.419	-19.004.868	-982.552	-17.523.404
Gemeentelijke bijdragen structureel	-19.987.419	-19.004.868	-982.552	-17.523.404

Harlingen - Programma Jeugdwet

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	7.543.394	7.172.572	370.822	6.985.855
6.751 Jeughulp ambulant lokaal	360.602	342.876	17.727	333.172
Lokale inkoop	360.602	342.876	17.727	333.172
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	4.251.413	4.042.420	208.993	3.916.403
Dyslexie	98.684	93.833	4.851	91.178
Externe zaken	193.156	183.661	9.495	164.800
Regionale inkoop	3.959.573	3.764.926	194.647	3.660.425
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	115.687	110.000	5.687	110.000
Landelijke inkoop	115.687	110.000	5.687	110.000
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	2.363.988	2.247.778	116.210	2.196.782
Crisis	81.584	77.574	4.011	81.092
Hoogspecialistische jeugdhulp	30.499	29.000	1.499	0
Pleegzorg	437.437	415.933	21.504	404.162
Regionale inkoop	282.475	268.589	13.886	268.589
Wonen/Verblijf	1.531.992	1.456.682	75.310	1.442.940
6.792 PGB Jeugd	14.473	13.761	711	13.761
Lokale inkoop	14.473	13.761	711	13.761
6.821 Jeugdbescherming	291.437	277.110	14.327	277.110
Jeugdbescherming	291.437	277.110	14.327	277.110
6.822 Jeugdreclassering	145.794	138.627	7.167	138.627
Jeugdreclassering	145.794	138.627	7.167	138.627
Dekking	-7.543.394	-7.172.572	-370.822	-6.985.855
Dekking Jeugdwet	-7.543.394	-7.172.572	-370.822	-6.985.855
Gemeentelijke bijdragen structureel	-7.543.394	-7.172.572	-370.822	-6.985.855

Harlingen - Programma Wmo

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	6.087.426	5.788.177	299.249	5.083.085
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	26.293	25.000	1.293	25.000
Externe zaken	26.293	25.000	1.293	25.000
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.192.913	1.134.271	58.642	913.266
Collectief vervoer	432.185	410.939	21.246	401.700
Rolstoelvoorziening	150.624	143.220	7.404	140.000
Vervoersvoorziening	291.164	276.850	14.313	270.626
Woonvoorzieningen	318.940	303.262	15.679	100.940
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	2.646.930	2.516.811	130.119	2.394.145
Huishoudelijke ondersteuning	2.646.930	2.516.811	130.119	2.394.145
6.712 Begeleiding (Wmo)	1.399.751	1.330.942	68.810	1.269.134
Individuele begeleiding	1.399.751	1.330.942	68.810	1.269.134
6.713 Dagbesteding (Wmo)	414.071	393.716	20.355	376.480
Dagactiviteiten	414.071	393.716	20.355	376.480
6.791 PGB Wmo	112.710	107.169	5.541	105.060
Huishoudelijke ondersteuning	15.514	14.752	763	14.420
Individuele begeleiding	86.437	82.188	4.249	80.340
Vervoersvoorziening	10.759	10.230	529	10.300
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	294.758	280.268	14.490	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	294.758	280.268	14.490	0
Baten	-366.882	-348.847	-18.035	-221.258
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-53.039	-50.432	-2.607	-49.298
Eigen bijdrage collectief vervoer	-53.039	-50.432	-2.607	-49.298
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-185.010	-175.915	-9.095	-171.960
Eigen bijdrage CAK	-185.010	-175.915	-9.095	-171.960
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-128.833	-122.500	-6.333	0
Beschermd wonen	-128.833	-122.500	-6.333	0
Dekking	-5.720.544	-5.439.330	-281.213	-4.861.827
Dekking Wmo	-5.720.544	-5.439.330	-281.213	-4.861.827
Gemeentelijke bijdragen structureel	-5.720.544	-5.439.330	-281.213	-4.861.827

Terschelling - Programma Jeugdwet

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	935.013	889.049	45.964	852.848
6.751 Jeughulp ambulant lokaal	254.433	241.925	12.508	219.324
Lokale inkoop	254.433	241.925	12.508	219.324
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	530.840	504.745	26.095	486.068
Dyslexie	44.557	42.367	2.190	41.168
Externe zaken	54.726	52.036	2.690	46.172
Regionale inkoop	431.557	410.342	21.215	398.729
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	118.839	112.997	5.842	116.480
Crisis	22.241	21.148	1.093	28.078
Hoogspecialistische jeugdhulp	8.414	8.000	414	0
Wonen/Verblijf	88.185	83.850	4.335	88.402
6.821 Jeugdbescherming	30.901	29.382	1.519	30.977
Jeugdbescherming	30.901	29.382	1.519	30.977
Dekking	-935.013	-889.049	-45.964	-852.848
Dekking Jeugdwet	-935.013	-889.049	-45.964	-852.848
Gemeentelijke bijdragen structureel	-935.013	-889.049	-45.964	-852.848

Terschelling - Programma Wmo

Lasten	1.238.378	1.177.501	60.877	1.075.248
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	5.259	5.000	259	5.000
Externe zaken	5.259	5.000	259	5.000
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	312.469	297.109	15.361	290.429
Collectief vervoer	110.783	105.337	5.446	102.969
Rolstoelvoorziening	24.380	23.181	1.198	22.660
Vervoersvoorziening	44.327	42.148	2.179	41.200
Woonvoorzieningen	132.980	126.443	6.537	123.600
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	523.784	498.036	25.748	473.762
Huishoudelijke ondersteuning	523.784	498.036	25.748	473.762
6.712 Begeleiding (Wmo)	271.766	258.406	13.360	246.579

Individuele begeleiding	271.766	258.406	13.360	246.579
6.713 Dagbesteding (Wmo)	38.062	36.191	1.871	34.757
Dagactiviteiten	38.062	36.191	1.871	34.757
6.791 PGB Wmo	26.596	25.289	1.307	24.720
Individuele begeleiding	26.596	25.289	1.307	24.720
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	60.442	57.471	2.971	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	60.442	57.471	2.971	0
Baten	-84.684	-80.521	-4.163	-42.542
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-3.182	-3.026	-156	-2.958
Eigen bijdrage collectief vervoer	-3.182	-3.026	-156	-2.958
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-42.588	-40.495	-2.094	-39.584
Eigen bijdrage CAK	-42.588	-40.495	-2.094	-39.584
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-38.913	-37.000	-1.913	0
Beschermd wonen	-38.913	-37.000	-1.913	0
Dekking	-1.153.694	-1.096.981	-56.714	-1.032.706
Dekking Wmo	-1.153.694	-1.096.981	-56.714	-1.032.706
Gemeentelijke bijdragen structureel	-1.153.694	-1.096.981	-56.714	-1.032.706

Vlieland - Programma Jeugdwet

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	260.959	248.130	12.828	246.048
6.751 Jeughulp ambulant lokaal	65.809	62.574	3.235	64.217
Lokale inkoop	65.809	62.574	3.235	64.217
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	122.095	116.093	6.002	110.284
Externe zaken	14.146	13.451	695	10.589
Regionale inkoop	107.949	102.642	5.307	99.696
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	3.155	3.000	155	6.749
Crisis	3.155	3.000	155	6.749
6.792 PGB Jeugd	69.899	66.463	3.436	64.797
Lokale inkoop	69.899	66.463	3.436	64.797
Dekking	-260.959	-248.130	-12.828	-246.048
Dekking Jeugdwet	-260.959	-248.130	-12.828	-246.048
Gemeentelijke bijdragen structureel	-260.959	-248.130	-12.828	-246.048

Vlieland - Programma Wmo

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	210.052	199.726	10.326	178.429
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	5.259	5.000	259	5.000
Externe zaken	5.259	5.000	259	5.000
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	93.747	89.139	4.608	87.135
Collectief vervoer	32.728	31.119	1.609	30.420
Rolstoelvoorziening	27.704	26.342	1.362	25.750
Vervoersvoorziening	17.177	16.332	844	15.965
Woonvoorzieningen	16.138	15.345	793	15.000
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	91.491	86.993	4.498	82.753
Huishoudelijke ondersteuning	91.491	86.993	4.498	82.753
6.712 Begeleiding (Wmo)	3.916	3.723	192	3.542
Individuele begeleiding	3.916	3.723	192	3.542
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	15.640	14.871	769	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	15.640	14.871	769	0
Baten	-19.123	-18.183	-940	-8.430
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-669	-637	-33	-618
Eigen bijdrage collectief vervoer	-669	-637	-33	-618
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-8.462	-8.046	-416	-7.812
Eigen bijdrage CAK	-8.462	-8.046	-416	-7.812
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-9.991	-9.500	-491	0
Beschermd wonen	-9.991	-9.500	-491	0
Dekking	-190.929	-181.543	-9.386	-169.999
Dekking Wmo	-190.929	-181.543	-9.386	-169.999
Gemeentelijke bijdragen structureel	-190.929	-181.543	-9.386	-169.999

Waadhoeke - Programma Jeugdwet

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	21.890.945	20.814.819	1.076.126	20.248.198
6.751 Jeughulp ambulant lokaal	1.910.213	1.816.310	93.903	1.376.226
Lokale inkoop	1.910.213	1.816.310	93.903	1.376.226
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	10.974.138	10.434.665	539.472	10.608.010
Dyslexie	367.554	349.486	18.068	339.595
Externe zaken	551.638	524.520	27.118	463.000
Regionale inkoop	10.054.946	9.560.659	494.286	9.805.415
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	315.510	300.000	15.510	300.000
Landelijke inkoop	315.510	300.000	15.510	300.000
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	6.816.001	6.480.937	335.064	6.231.515
Crisis	253.460	241.000	12.460	234.000
Hoogspecialistische jeugdhulp	597.874	568.483	29.391	472.707
Pleegzorg	1.095.722	1.041.858	53.864	1.012.371
Regionale inkoop	515.308	489.976	25.332	489.976
Wonen/Verblijf	4.353.638	4.139.619	214.018	4.022.460
6.792 PGB Jeugd	199.721	189.903	9.818	184.529
Lokale inkoop	199.721	189.903	9.818	184.529
6.821 Jeugdbescherming	1.437.605	1.366.935	70.671	1.328.248
Jeugdbescherming	1.437.605	1.366.935	70.671	1.328.248
6.822 Jeugdreclassering	237.757	226.069	11.688	219.671
Jeugdreclassering	237.757	226.069	11.688	219.671
Dekking	-21.890.945	-20.814.819	-1.076.126	-20.248.198
Dekking Jeugdwet	-21.890.945	-20.814.819	-1.076.126	-20.248.198
Gemeentelijke bijdragen structureel	-21.890.945	-20.814.819	-1.076.126	-20.248.198

Waadhoeke - Programma Wmo

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	13.802.026	13.123.539	678.487	11.928.535
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	78.878	75.000	3.878	75.000
Externe zaken	78.878	75.000	3.878	75.000
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	2.255.338	2.144.469	110.869	2.096.255
Collectief vervoer	727.897	692.115	35.782	676.554
Rolstoelvoorziening	446.480	424.532	21.948	414.987
Vervoersvoorziening	700.417	665.986	34.431	651.013
Woonvoorzieningen	380.544	361.837	18.707	353.702
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	6.326.590	6.015.585	311.006	5.722.393
Huishoudelijke ondersteuning	6.326.590	6.015.585	311.006	5.722.393
6.712 Begeleiding (Wmo)	2.587.950	2.460.730	127.220	2.350.002
Individuele begeleiding	2.587.950	2.460.730	127.220	2.350.002
6.713 Dagbesteding (Wmo)	1.497.135	1.423.538	73.597	1.358.375
Dagactiviteiten	1.497.135	1.423.538	73.597	1.358.375
6.791 PGB Wmo	351.289	334.020	17.269	326.510
Huishoudelijke ondersteuning	63.165	60.060	3.105	58.710
Individuele begeleiding	254.878	242.349	12.529	236.900
Vervoersvoorziening	33.245	31.611	1.634	30.900
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	704.846	670.197	34.649	0
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	704.846	670.197	34.649	0
Baten	-879.774	-836.525	-43.248	-469.663
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-86.704	-82.441	-4.262	-79.063
Eigen bijdrage collectief vervoer	-86.704	-82.441	-4.262	-79.063
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-420.242	-399.584	-20.658	-390.600
Eigen bijdrage CAK	-420.242	-399.584	-20.658	-390.600
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-372.828	-354.500	-18.328	0
Beschermd wonen	-372.828	-354.500	-18.328	0
Dekking	-12.922.252	-12.287.014	-635.239	-11.458.872
Dekking Wmo	-12.922.252	-12.287.014	-635.239	-11.458.872
Gemeentelijke bijdragen structureel	-12.922.252	-12.287.014	-635.239	-11.458.872

Financiële uitgangspunten

Bij het opstellen van de Primitieve begroting 2027 en de Meerjarenraming 2028-2030 hanteren we een aantal uitgangspunten. Voor programma Wmo & Jeugdwet de volgende:

Algemeen

- Landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid dat nog niet is vastgesteld voor 2027 is niet verwerkt in de primitieve begroting 2027. Landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid dat in 2026 actief is, is in de primitieve begroting 2027 op basis van going-concern opgenomen.
- In de meerjarenraming zijn de budgetten conform de CPI, zoals opgenomen in de septembercirculaire gemeentefonds 2025, geïndexeerd:
 - 2028: 2,2%
 - 2029: 2,2%
 - 2030: 2,2%

Wmo

- Omdat de begroting 2027 kort volgt op de Begroting na Wijziging 2026, zijn dezelfde uitgangspunten gehanteerd. Deze begroting is geïndexeerd met 5,17%, gebaseerd op de gemiddelde OVA-PPC-index over de afgelopen vijf jaar.
- De invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage is door het Rijk uitgesteld tot 2027. Maar deze nieuwe wet is recent controversieel verklaard, waardoor we geen zekerheid hebben. De effecten en definitieve uitgangspunten hiervan zijn nog niet bekend. Om die reden heeft de Dienst ervoor gekozen geen inschatting te maken van de mogelijke financiële gevolgen; deze zijn op dit moment onvoldoende betrouwbaar te bepalen. De Dienst verwacht bij de Begroting na Wijziging 2027 over meer informatie te beschikken, waardoor een onderbouwde inschatting dan wel mogelijk is. Op dit moment lijkt uitstel tot 2028 de meest waarschijnlijke uitkomst.

Jeugdwet

- Omdat de begroting 2027 kort volgt op de Begroting na Wijziging 2026, zijn dezelfde uitgangspunten gehanteerd. Deze begroting is geïndexeerd met 5,17%, gebaseerd op de gemiddelde OVA-PPC-index over de afgelopen vijf jaar.
- Voor gemeente Waadhoeke is een taakstelling opgenomen van € 438.349. Deze is ook geïndexeerd met 5,17% t.o.v. 2026.
- **Risico!** Het is mogelijk dat er jongeren instromen met forse problematiek, waarvoor jeugdhulptrajecten moeten worden ingezet die zeer kostbaar zijn (€ 100.000 tot € 500.000). We begroten op de historische lasten/aantallen en de trend hierin. We raden gemeenten aan om een eigen reserve te overwegen om onvoorziene lasten te kunnen opvangen.

Programma Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering betreft de processen en activiteiten die nodig zijn om de organisatie goed te laten functioneren en taken efficiënt en effectief uit te voeren. Het is als het ware de “motor” achter de dienstverlening in de inhoudelijke programma's. Het omvat onder meer HRM, Financiën, ICT, inkoop en contractmanagement, juridisch zaken en communicatie.

Doelstellingen: Wat willen wij bereiken?

Digitale Dienstverlening

De mogelijkheden van digitale dienstverlening breiden zich voortdurend uit, en daarmee ook de verwachtingen van inwoners. Digitale dienstverlening is niet langer een extra service, maar een verplichting: de Wmebv regelt het recht van inwoners op digitaal communiceren met de overheid. Zo zijn overheidsorganen volgens de Wmebv verplicht om digitale kanalen aan te bieden voor ieder formeel bericht van en gericht aan het bestuursorgaan. Het gaat in het geval van De Dienst om berichten rond de processen Aanvragen, Klachten, Bezwaar en beroep en Meldingen.

Verdere doorontwikkeling van ons inwonersportaal

Een inwonerportaal is een digitaal platform dat inwoners eenvoudig toegang geeft tot diensten en informatie van De Dienst. Via het inwonerportaal kunnen inwoners straks onder andere aanvragen indienen, de status van hun aanvragen volgen en documenten inzien en downloaden.

➤ We verbinden het portaal met ketenpartners

Hoewel De Dienst en gemeenten verschillende organisaties zijn, zijn we voor inwoners één geheel. Met name voor inwoners die een Wmo- of Jeugdwetvoorziening ontvangen via de gebiedsteams is er geen of weinig (relevant) onderscheid tussen de verschillende partijen. De portalen van de verschillende partijen moeten daarom goed op elkaar aansluiten, zodat inwoners een eenheid in het proces en klantdossier ervaren, en geen 'gescheiden werelden'. Daarom ondersteunen we gemeenten ook bij de optimalisering van de IT-ondersteuning van gebiedsteams en de implementatie van een nieuw regiesysteem.

➤ We zorgen voor zorgvuldige klantcommunicatie

Een goed werkend inwonerportaal levert voordelen op voor de inwoner én De Dienst: digitale informatievoorziening is sneller en efficiënter voor alle partijen. Daarom informeren we inwoners bij nieuwe ontwikkelingen en ondersteunen we ze waar nodig bij het gebruik ervan. Naast digitale dienstverlening houden we ook onze vertrouwde dienstverlening in stand, zodat we zowel digitaal als fysiek optimaal bereikbaar zijn.

➤ We verbeteren onze datakwaliteit

Voor een inwonerportaal waar inwoners écht iets aan hebben, is datakwaliteit van het grootste belang. Een deel van onze klanten heeft al heel lang een voorziening via De Dienst. In de loop van de tijd zijn wij klantdata op nieuwe manieren gaan registreren. Dat heeft consequenties voor de manier waarop data getoond kan of moet worden in een portaal. We maken in 2026 slimme keuzes in welke data we al beschikbaar stellen via het portaal en waar we eerst nog datakwaliteit moeten verbeteren. In 2027 richten we ons op het verder doorontwikkelen van het inwonerportaal. Naast de inkomensvoorzieningen gaan we ook aan de slag om de mogelijkheden van de digitale dienstverlening op het gebied van Participatie, Wmo en Jeugdwet via het inwonerportaal aan te bieden.

We implementeren procesmanagement

De Dienst werkt samen met gemeenten en andere organisaties om goede dienstverlening te bieden aan inwoners. Veranderingen in die dienstverlening zijn soms lastig. De werkwijze van alle organisaties moet goed op elkaar blijven aansluiten. Procesmanagement helpt om processen sneller en beter te maken. Het zorgt er ook voor dat alles goed op elkaar blijft aansluiten. Of het nu gaat om sneller werken, minder fouten maken of goedkoper werken – er is altijd iets te verbeteren. Ons doel is dan ook: steeds blijven verbeteren, zodat we inwoners sneller en beter kunnen helpen.

➤ We leggen processen vast in Engage

We voeren processen en werkinstructies op in procesapplicatie Engage. Zo maken we ze toegankelijk voor alle huidige en nieuwe medewerkers binnen De Dienst. Ook werken we hiermee aan een continue verbetering van processen en meer uniform werken.

➤ We onderzoeken waar we tijdswinst kunnen halen

Goed vastgelegde processen en werkinstructies zijn noodzakelijk om onze dienstverlening aan inwoners en partners continue te kunnen verbeteren. Want gedetailleerde procesbeschrijvingen geven inzicht in waar knelpunten zitten en waar mogelijk winst te behalen valt. Waar verliezen we tijd in de huidige processen? Welke handelingen kunnen we automatiseren of digitaliseren zodat we tijd overhouden voor de relaties die er echt toe doen, zoals klantcontact en maatwerk? Met dergelijke inzichten valt tijdswinst te halen, die we inzetten voor maatwerk en klantcontact.

Meer over dit onderwerp:

- [Logius | Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer](#)

Klantgerichtheid, samenwerking en participatie

Klantgerichtheid zorgt ervoor dat onze dienstverlening aansluit bij de verwachtingen en behoeften van de inwoners en samenwerkingspartners. Dat betekent ook dat we deze belanghebbenden moeten betrekken bij de ontwikkeling en implementatie van nieuwe processen en applicaties. Dat vraagt van onze medewerkers dat we klantgericht werken en goed samenwerken met inwoners, collega's en partners.

We houden het klantperspectief voor ogen

Digitalisering en de implementatie van de Participatiewet in Balans zijn voorbeelden van ontwikkelingen die verandering voor onze medewerkers én inwoners met zich meebrengen. Dat betekent dat we bij deze veranderingen het klantperspectief extra goed voor ogen moeten houden. Want we willen veranderingen in onze processen zo doorvoeren dat we aan (blijven) sluiten bij de behoeften van inwoners.

➤ We organiseren intervisie

We organiseren intervisiebijeenkomsten waarin we klantcases bespreken om zo gezamenlijk onze dienstverlening naar een hoger plan te tillen en aan te sluiten bij de nieuwe manier van werken die voortvloeit uit onder andere digitalisering en de Participatiewet in Balans.

➤ We ontwikkelen klantreizen

We ontwikkelen klantreizen om systematisch te reflecteren op klantbeleving. Klantreizen helpen om klantgerichte keuzes te maken en maatwerk te leveren. Ook gebruiken we de inzichten uit de klantreizen om de processen aan te scherpen en verbeteren.

We betrekken belanghebbenden

We betrekken inwoners en medewerkers van gemeenten en De Dienst bij de implementatie en inrichting van nieuwe werkwijzen en applicaties, om zo goed mogelijk aan te sluiten op de behoeftes van de inwoner.

➤ We versterken de interne en externe samenwerking

We betrekken ook medewerkers van de gemeentes, De Dienst en andere belanghebbenden bij nieuwe werkwijzen en applicaties, om zo goed mogelijk aan te sluiten op de verschillende behoeften.

➤ We organiseren klantparticipatie

We betrekken inwoners bij verschillende ontwikkelingen, zoals de doorontwikkeling van het inwonerportaal en het opstellen van klantreizen. We richten een klantpanel in, waarin inwoners kunnen deelnemen om mee te denken.

Competenties en vaardigheden

Veranderingen als digitalisering, procesgericht en klantgericht (samen)werken vragen dat medewerkers zich continue blijven ontwikkelen. Daar ondersteunen we ze bij.

Onze medewerkers blijven zich ontwikkelen

We zorgen dat onze medewerkers mee kunnen in de nieuwe ontwikkelingen. Nieuwe wet- en regelgeving, processen, applicaties en processen vragen ook om nieuwe werkwijzen en competenties. Onze medewerkers bewegen daarin mee en blijven zich continu ontwikkelen.

➤ We organiseren trainingen en workshops

We organiseren gerichte trainingen en workshops die bijdragen aan het ontwikkelen van benodigde vaardigheden als klantgerichtheid, werken vanuit vertrouwen en procesdenken. Dit varieert van cursussen in datagericht werken tot trainingen in klantgericht communiceren en van instructiebijeenkomsten met betrekking tot de doorontwikkeling van ons inwonerportaal tot workshops over co-creatie met inwoners.

➤ We zorgen voor uitgebreide interne communicatie

We begeleiden alle ontwikkelingen met zorgvuldige interne communicatie om medewerkers actief mee te nemen in de digitale ontwikkelingen en de bijbehorende verwachtingen.

Informatiebeveiliging

De eisen voor digitale veiligheid nemen snel toe, en daarmee ook de verantwoordelijkheid van overheidsorganisaties. Cybersecurity is niet langer een extra aandachtspunt, maar een wettelijke verplichting: de Cyberbeveiligingswet regelt de digitale weerbaarheid van vitale processen.

Vanaf halverwege 2026 zijn overheidsorganisaties verplicht om maatregelen te treffen die voldoen aan deze wet. Denk aan het beveiligen van systemen, het melden van ernstige incidenten en het trainen van bestuurders. Voor De Dienst betekent dit dat processen zoals Aanvragen, Klachten, Bezwaar en beroep en Meldingen niet alleen digitaal toegankelijk moeten zijn, maar ook aantoonbaar beschermd tegen cyberdreigingen.

We maken processen digitaal veilig en betrouwbaar

Ons doel is om processen – zowel klantprocessen als interne processen – niet alleen digitaal veilig en betrouwbaar te maken, maar ook continu te verbeteren. We zorgen dat we voldoen aan de Cyberbeveiligingswet, die halverwege 2026 in is gegaan, en dat onze systemen en werkwijzen blijvend worden getoetst en geoptimaliseerd. Zo combineren we compliance met een cultuur van doorlopende kwaliteitsverbetering, zodat dienstverlening en interne samenwerking toekomstbestendig en weerbaar blijven.

➤ Interne processen vastgelegd

We leggen alle processen vast in Engage, onze procesmanagementtool. Dit maakt niet alleen structuur en compliance mogelijk, maar geeft ook inzicht in de impact van wijzigingen door de Cyberbeveiligingswet en helpt bij het identificeren van kwetsbaarheden in werkwijzen. Zo kunnen we gericht verbeteren en zorgen dat dienstverlening en interne processen veilig, transparant en toekomstbestendig blijven.

Afstemming met partners over processen

We hebben afstemming met partners over processen waar we gezamenlijk voor verantwoordelijk zijn. Ons doel is om alle processen waarin we een gezamenlijke

verantwoording dragen af te stemmen met de relevante partners. Zo borgen we compliance, continuïteit en een gezamenlijke aanpak voor digitale veiligheid.

➤ Leveranciersmanagement

We hebben het leveranciersmanagementproces vastgelegd en voeren periodiek controles uit bij onze belangrijkste leveranciers. Daarbij vragen we hen om aan te tonen dat zij nog steeds voldoen aan de afgesproken beveiligings- en compliance vereisten. Zo borgen we continuïteit, transparantie en naleving van de Cyberbeveiligingswet in de gehele keten.

➤ Processen afstemmen met SSC Leeuwarden

We stemmen alle processen waarin we een gezamenlijke verantwoording dragen af met het Shared Service Centrum Leeuwarden en de regio. Dit doen we door onze gezamenlijke processen af te stemmen, verantwoordelijkheden helder te definiëren, afspraken te maken en vast te leggen. Zo zorgen we voor een heldere structuur en een solide basis voor digitale veiligheid.

Spotlights

De formatie

We hebben onze formatie voor 2027 begroot op 107,5 FTE. Een verhoging ten opzichte van de begroting na wijziging 2026 met 0,1%.

(BnW 2026: 107,4 FTE)

Stijging personeelskosten

In de personeelsbegroting is rekening gehouden met een cao-index van 1,6%, deze is toegepast voor geheel 2027. Hiernaast houden we rekening met een aanvullende indexatie van 2,3% vanaf april 2027 (conform CPI 2027). Per saldo leidt dit tot een indexatie van de salarissen van 3,3% excl. schaal-/tredewijzigingen. Inclusief schaal-/en tredewijzigingen en kosten van inhuur stijgt de personeelsbegroting met 4,5% ten opzichte van de begroting na wijziging 2026.

Financiële begroting

In onderstaande tabbladen zijn de financiële overzichten opgenomen voor zowel de Dienst als de afzonderlijke gemeenten. De gehanteerde financiële uitgangspunten zijn te vinden in het tabblad: [Financiële uitgangspunten](#)

Primitieve begroting Bedrijfsvoering

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	13.212.747	12.756.335	456.412	12.486.100
Afschrijvingskosten	150.000	190.000	-40.000	120.000
Automatiseringskosten	1.060.000	1.026.000	34.000	990.000
Externe kosten	205.000	222.500	-17.500	222.500
Huisvestingskosten	420.000	407.000	13.000	404.000
Organisatiekosten	209.000	206.500	2.500	200.000
Overige personeelskosten	540.000	536.000	4.000	553.000
Personeelskosten (salaris/inhuur)	10.628.747	10.168.335	460.412	9.756.600
Externe kosten	0	0	0	240.000
Baten	-325.000	-331.000	6.000	-1.454.145
Dekking inzet eigen uren vanuit programma PIA	0	0	0	-1.005.000
Dekking overig	-115.000	-115.000	0	-105.145
Dekking PIA overig	0	0	0	-50.000
Dekking Wmo en Jeugd overig	0	0	0	-24.000
Organisatiekosten	0	1.000	-1.000	0
Overige personeelskosten	0	-7.000	7.000	0
Rente inkomsten	-210.000	-210.000	0	-270.000
Dekking	-12.887.747	-12.425.335	-462.412	-11.031.955
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-150.000	-285.000	135.000	-100.000
Gemeentelijke bijdragen structureel	-12.737.747	-12.140.335	-597.412	-10.931.955

Begroting bedrijfsvoering per gemeente

Harlingen

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	3.461.932	3.408.057	53.876	3.054.871
Bedrijfsvoering	3.461.932	3.408.057	53.876	3.054.871
Dekking	-3.461.932	-3.408.057	-53.876	-3.054.871
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-40.292	-78.171	37.879	-27.691
Gemeentelijke bijdragen structureel	-3.421.640	-3.329.886	-91.755	-3.027.180

Terschelling

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	538.568	511.978	26.590	449.373
Bedrijfsvoering	538.568	511.978	26.590	449.373
Dekking	-538.569	-511.978	-26.591	-449.373
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-6.269	-11.743	5.474	-4.073
Gemeentelijke bijdragen structureel	-532.300	-500.235	-32.065	-445.300

Vlieland

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	137.157	132.564	4.594	126.415
Bedrijfsvoering	137.157	132.564	4.594	126.415
Dekking	-137.158	-132.564	-4.594	-126.415
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-1.597	-3.041	1.444	-1.146
Gemeentelijke bijdragen structureel	-135.561	-129.523	-6.038	-125.269

Waadhoeke

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Afwijking	Burap 2 2025
Lasten	8.750.089	8.372.736	377.352	7.401.296
Bedrijfsvoering	8.750.089	8.372.736	377.352	7.401.296
Dekking	-8.750.089	-8.372.736	-377.352	-7.401.296
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-101.842	-192.045	90.203	-67.090
Gemeentelijke bijdragen structureel	-8.648.247	-8.180.691	-467.555	-7.334.206

De bedrijfsvoeringslasten splitsen we voor De Dienst en gemeenten ook uit naar taakvelden. Deze financiële overzichten zijn te vinden in de bijlagen: [Bedrijfsvoeringslasten naar taakveld](#) .

Financiële uitgangspunten

Bij het opstellen van de Primitieve begroting 2027 en de Meerjarenraming 2028-2030 hanteren we een aantal uitgangspunten. Voor het programma Bedrijfsvoering zijn dit de volgende:

Personeel

- In de personeelsbegroting is rekening gehouden met een cao-index van 1,6%, deze is toegepast voor geheel 2027. Hiernaast houden we rekening met een aanvullende indexatie van 2,3% vanaf april 2027 (conform CPI 2027). Per saldo leidt dit tot een indexatie van de salarissen van 3,3% excl. schaal-/tredewijzigingen. Inclusief schaal-/en tredewijzigingen en kosten van inhuur stijgt de personeelsbegroting met 4,5% ten opzichte van de begroting na wijziging 2026.

Automatiseringskosten en afschrijvingen

- De afschrijvingen zijn verlaagd, doordat we in 2025 de implementatiekosten van onze nieuwe salaris-applicatie AFAS niet hebben geactiveerd. In de begroting na wijziging 2026 was hier in eerste instantie wel rekening mee gehouden.

Externe kosten

- De externe kosten nemen in 2027 iets toe in de begroting. We verwachten een toename van de accountantskosten omdat we opnieuw gaan aanbesteden.

Meerjarenraming

- In de meerjarenraming zijn de budgetten conform de CPI geïndexeerd. T.a.v. de personeelslasten en -baten rekenen we meerjarig met een combinatie van de loonvoet sector overheid en de CPI.

Sociaal domein in beeld:

Begroting in één oogopslag

PRIMITIEVE BEGROTING 2027

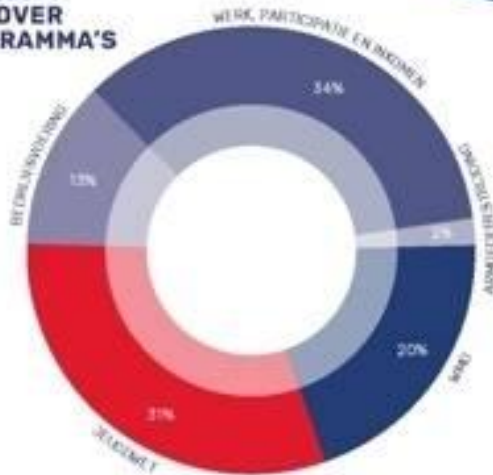
SOCIAAL DOMEIN

NOARDWEST FRYSLAN

De Dienst

Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken

VERDELING KOSTEN OVER DE PROGRAMMA'S

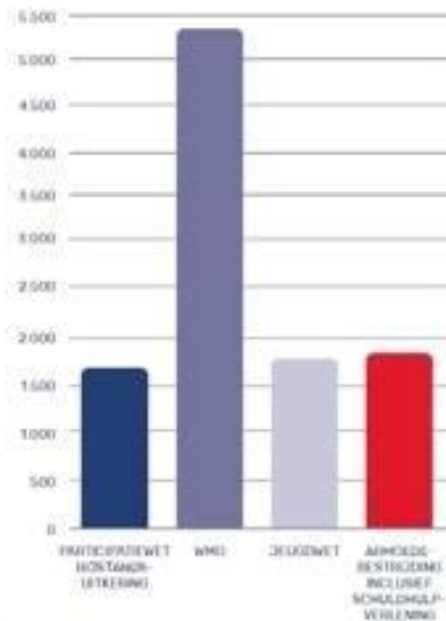

KOSTEN BEDRIJFSVOERING

**TOTALE
KOSTEN**
€ 100.270.768

AANTAL CLIËNTEN/HUISHOUDENS PER PROGRAMMA

**AANTAL
INWONERS
MET EEN
VOORZIENING
VIA DE
DIENST**
9.295

**PERCENTAGE
INWONERS
MET EEN
VOORZIENING
VIA DE
DIENST**
13%

WERK, PARTICIPATIE EN INKOMEN

**TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN**
€ 34.539.534

**PERCENTAGE
INWONERS MET
BIJSTANDS-
UITKERING**
4,11%

**GEMIDDELTE
BIJSTAND
PER CLIËNT**
€ 19.708

BUDGETTEN VOOR TRAJECTEN EN DIENSTVERLENING X 1000

ARMOEDEBESTRIJDING

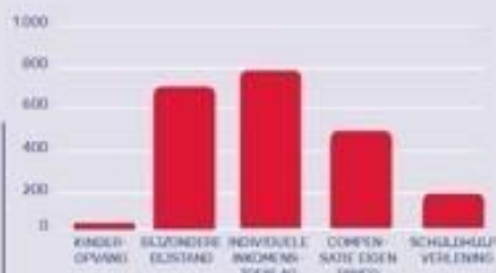
TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDAGEN

€ 2.226.757

AANTAL
CLIËNTEN

1.751

AANTAL CLIËNTEN
PER REGELING

WMO

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDAGEN

€ 19.987.419

AANTAL
CLIËNTEN

5.356

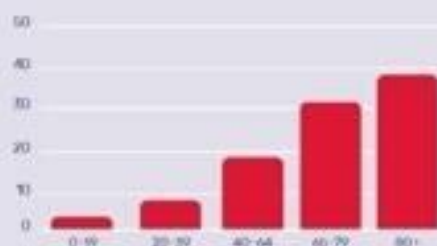
AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

11.266

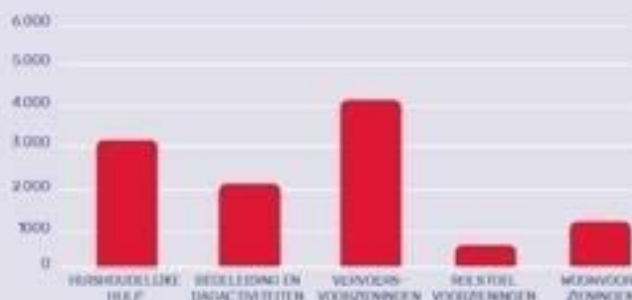
GEMIDDELTE
BESTEDING
PER CLIENT

€ 3.732

LEEFTIJDVERDELING IN %

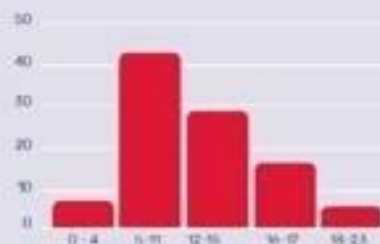

AANTALLEN PER VOORZIENING

JEUGDWET

LEEFTIJDVERDELING IN %

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDAGEN

€ 30.630.310

AANTAL
CLIËNTEN

1.737

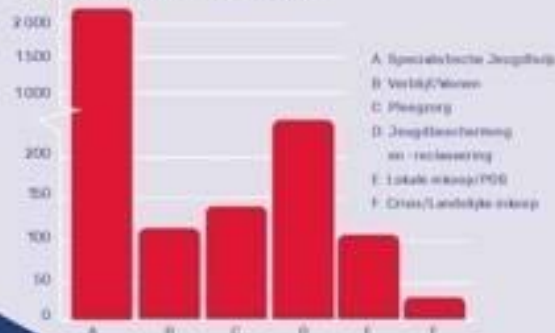
AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

2.846

GEMIDDELTE
BESTEDING
PER CLIENT

€ 17.634

AANTALLEN PER VOORZIENING

PERCENTAGE
KOSTEN PER
TOEGANGSPDOORT
TOT JEUGDHULP

PERCENTAGE
CLIËNTEN PER
TOEGANGSPDOORT
TOT JEUGDHULP

PRIMITIEVE BEGROTING 2027

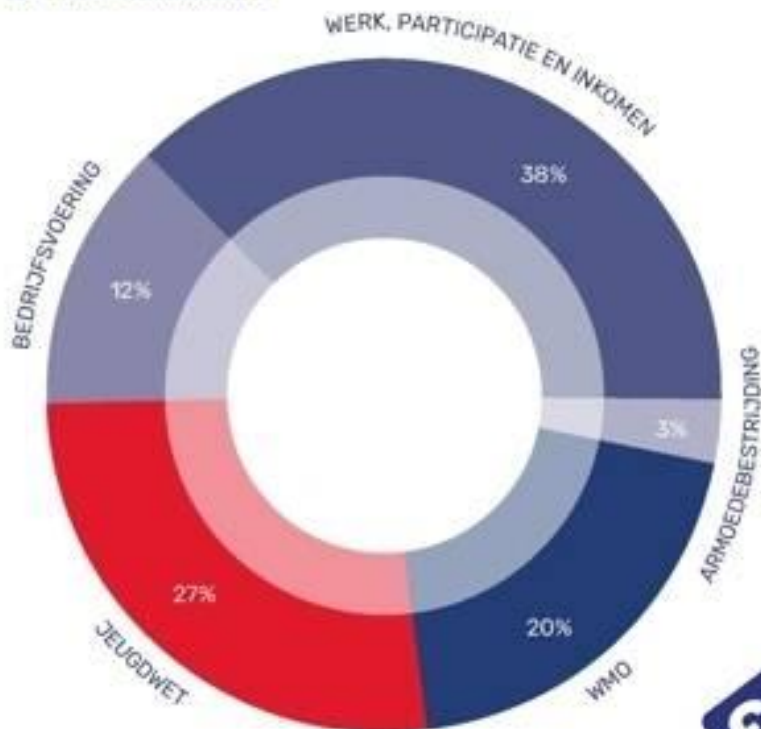
SOCIAAL DOMEIN

NOARDWEST FRYSLAN

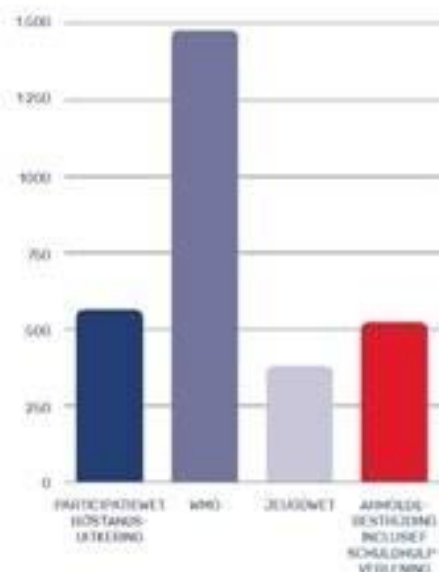
Gemeente Harlingen

Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken

VERDELING KOSTEN OVER DE PROGRAMMA'S

AANTAL CLIËNTEN/HUISHOUDENS PER PROGRAMMA

**TOTALE
KOSTEN**
€ 28.285.179

**AANTAL
INWONERS
MET EEN
VOORZIENING
VIA DE
DIENST**

2.641

**PERCENTAGE
INWONERS
MET EEN
VOORZIENING
VIA DE
DIENST**

16%

WERK, PARTICIPATIE EN INKOMEN

**TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN**
€ 10.783.984

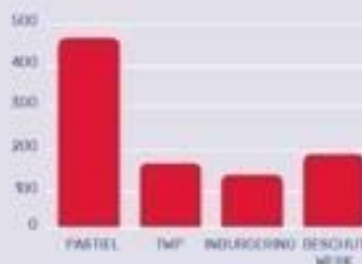

**PERCENTAGE
INWONERS MET
BIJSTANDS-
UITKERING**
5,61%

**GEMIDDELTE
BIJSTAND
PER CLIËNT**
€ 19.864

BUDGETTEN VOOR TRAJECTEN EN DIENSTVERLENING X 1000

ARMOEDEBESTRIJDING

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 775.325

AANTAL
CLIËNTEN

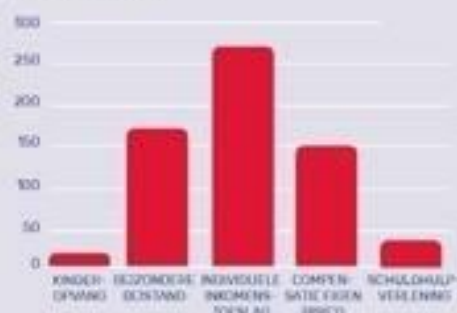
511

REGELINGEN
PER CLIENT

1,2

AANTAL CLIËNTEN
PER REGELING

WMO

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 5.720.544

AANTAL
CLIËNTEN

1.460

AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

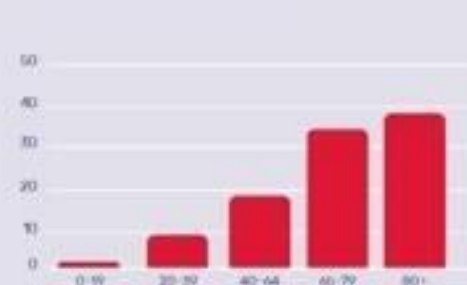
3.025

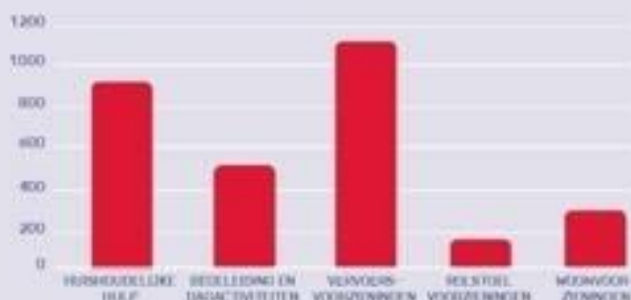
GEMIDDELTE
BESTEDING
PER CLIENT

€ 3.918

LEEFTIJDVERDELING IN %

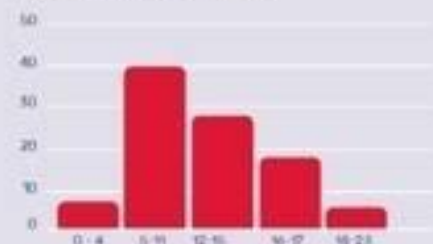

AANTALLEN PER VOORZIENING

JEUGDWET

LEEFTIJDVERDELING IN %

AANTALLEN PER VOORZIENING

- A. Speciale Jeugdhulp
- B. Verkoop/wonen
- C. Pleegzorg
- D. Jeugdbescherming en -recreatie
- E. Lokale inkoop/PGB
- F. Direct/Landelijke inkoop

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 7.543.394

AANTAL
CLIËNTEN

426

AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

663

GEMIDDELTE
BESTEDING
PER CLIENT

€ 17.707

PERCENTAGE
KOSTEN PER
TOEGANGSPOORT
TOT JEUGDHULP

PERCENTAGE
CLIËNTEN PER
TOEGANGSPOORT
TOT JEUGDHULP

PRIMITIEVE BEGROTING 2027

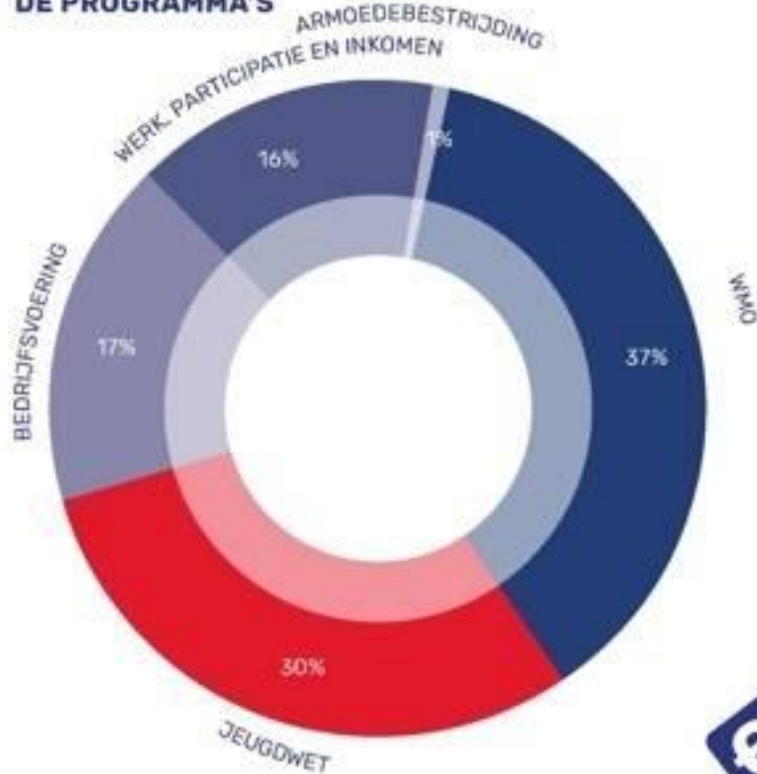
SOCIAAL DOMEIN

NOARDWEST FRYSLAN

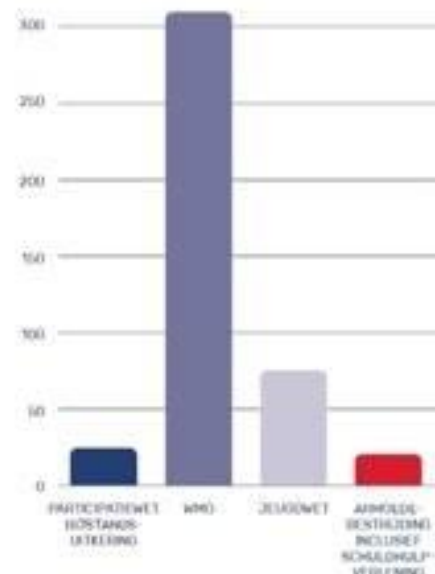
Gemeente Terschelling

Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken

VERDELING KOSTEN OVER DE PROGRAMMA'S

AANTAL CLIËNTEN/HUISHOUDENS PER PROGRAMMA

**TOTALE
KOSTEN**
€ 3.160.769

**AANTAL
INWONERS
MET EEN
VOORZIENING
VIA DE
DIENST**

384

**PERCENTAGE
INWONERS
MET EEN
VOORZIENING
VIA DE
DIENST**

8%

WERK, PARTICIPATIE EN INKOMEN

**TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN**
€ 494.898

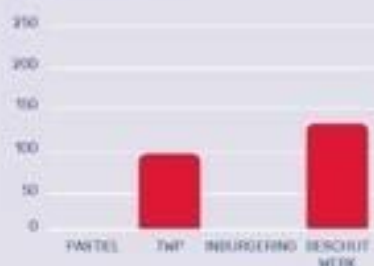

**PERCENTAGE
INWONERS MET
BIJSTANDS-
UITKERING**
0,83%

**GEMIDDELTE
BIJSTAND
PER CLIENT**
19.527

BUDGETTEN VOOR TRAJECTEN EN DIENSTVERLENING X 100

ARMOEDEBESTRIJDING

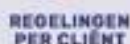
TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 38.595

AANTAL
CLIËNTEN

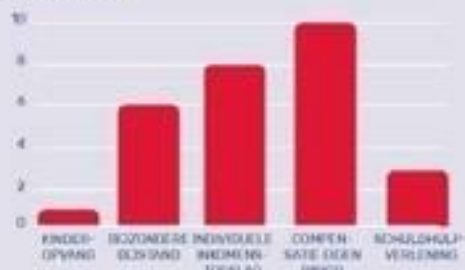
22

REGLINGEN
PER CLIËNT

1,3

AANTAL CLIËNTEN
PER REGLING

WMO

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 1.153.694

AANTAL
CLIËNTEN

314

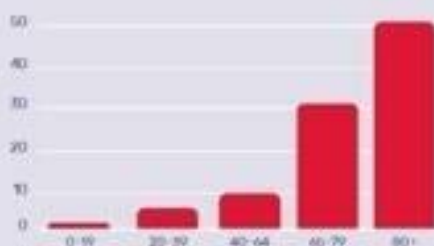
AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

857

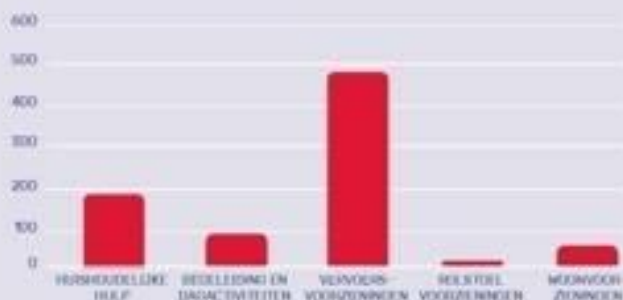
GEMIDDELTE
BESTEDING
PER CLIËNT

€ 3.674

LEEFTIJDVERDELING IN %

AANTALLEN PER VOORZIENING

JEUGDWET

LEEFTIJDVERDELING IN %

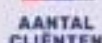

AANTALLEN PER VOORZIENING

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 935.013

AANTAL
CLIËNTEN

75

AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

112

GEMIDDELTE
BESTEDING
PER CLIËNT

€ 12.467

PERCENTAGE
KOSTEN PER
TOEGANGSPOORT
TOT JEUGDHULP

PERCENTAGE
CLIËNTEN PER
TOEGANGSPOORT
TOT JEUGDHULP

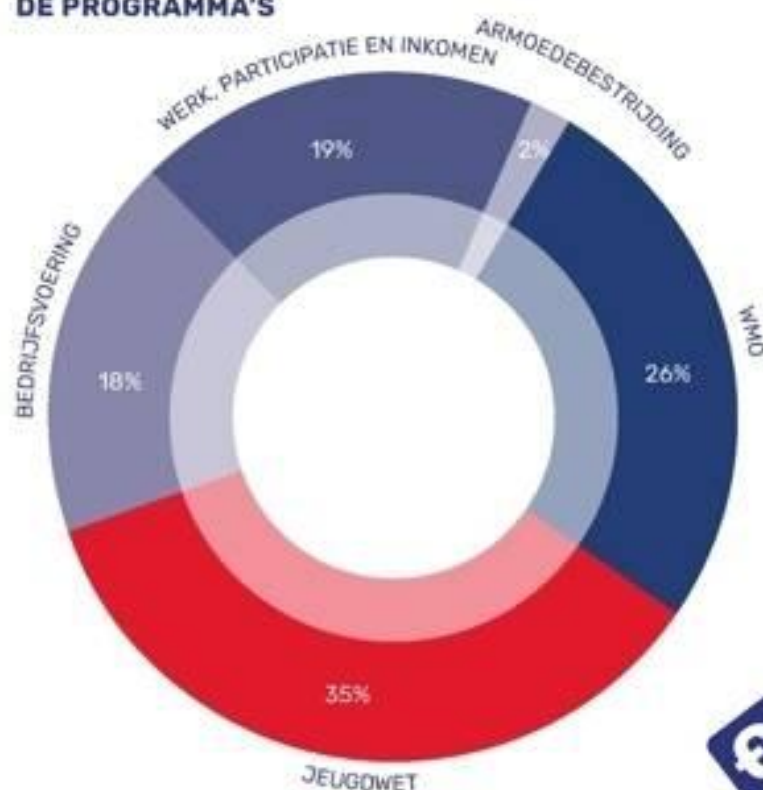

SOCIAAL DOMEIN NOARDWEST FRYSLAN

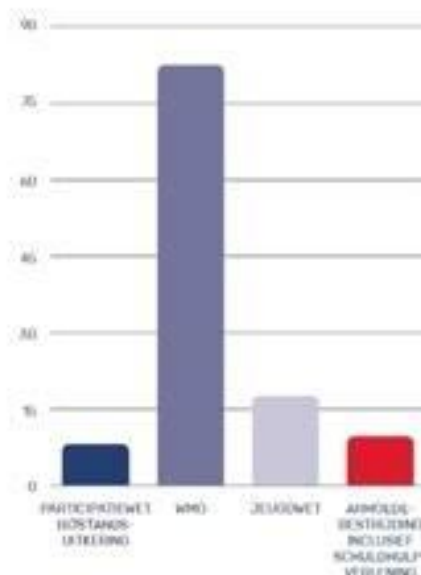
Gemeente Vlieland

Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken

VERDELING KOSTEN OVER DE PROGRAMMA'S

AANTAL CLIËNTEN/HUISHOUDENS PER PROGRAMMA

**TOTALE
KOSTEN**
€ 746.755

**AANTAL
INWONERS
MET EEN
VOORZIENING
VIA DE
DIENST**

105

**PERCENTAGE
INWONERS
MET EEN
VOORZIENING
VIA DE
DIENST**

9%

WERK, PARTICIPATIE EN INKOMEN

**TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN**
€ 142.338

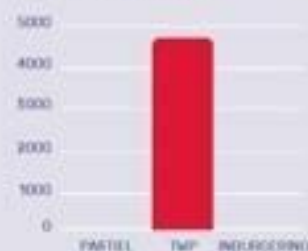

**PERCENTAGE
INWONERS MET
BIJSTANDS-
UITKERING**
0.61%

**GEMIDDELTE
BIJSTAND
PER CLIËNT**
€ 17.767

BUDGETTEN VOOR TRAJECTEN EN DIENSTVERLENING

ARMOEDEBESTRIJDING

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 35.372

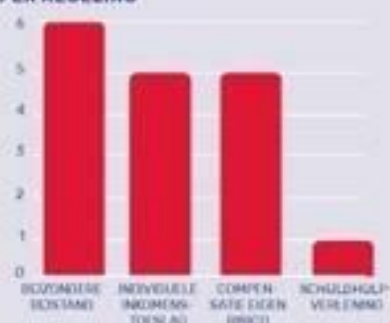
AANTAL
CLIËNTEN

8

REGELINGEN
PER CLIENT

2,1

AANTAL CLIËNTEN
PER REGELING

WMO

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 190.929

AANTAL
CLIËNTEN

82

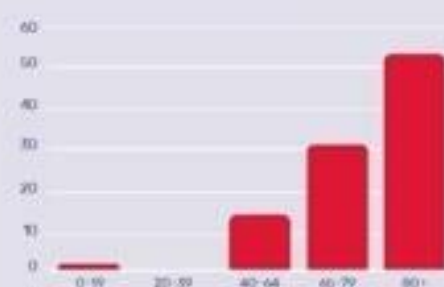
AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

242

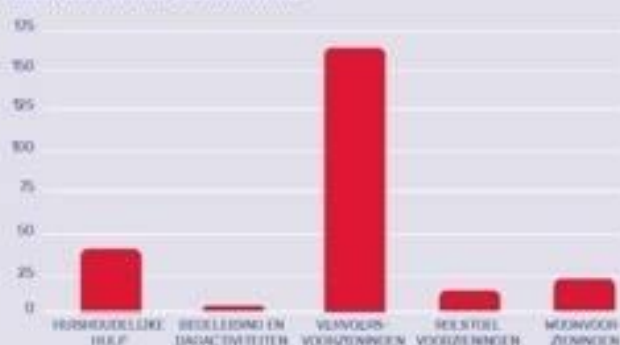
GEMIDDELTE
BESTEDING
PER CLIENT

€ 2.328

LEEFTIJDVERDELING IN %

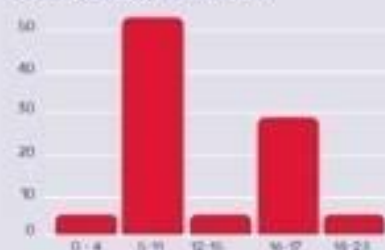

AANTALLEN PER VOORZIENING

JEUGDWET

LEEFTIJDVERDELING IN %

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 260.959

AANTAL
CLIËNTEN

17

AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

30

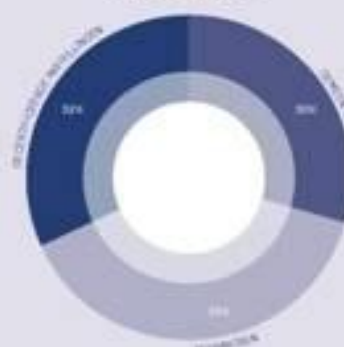
GEMIDDELTE
BESTEDING
PER CLIENT

€ 15.351

AANTALLEN PER VOORZIENING

PERCENTAGE
KOSTEN PER
TOEGANGSPOORT
TOT JEUGDHULP

PERCENTAGE
CLIËNTEN PER
TOEGANGSPOORT
TOT JEUGDHULP

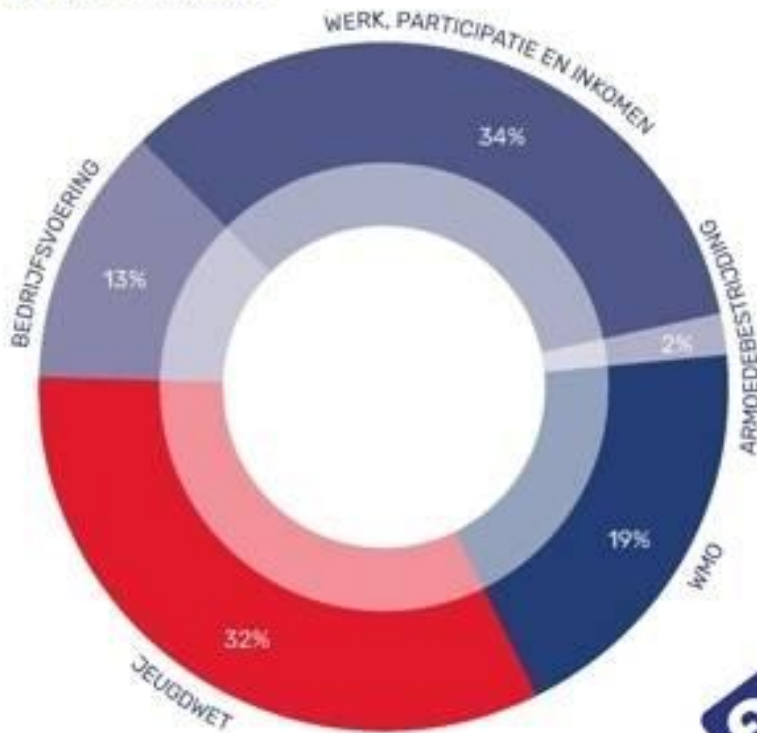

SOCIAAL DOMEIN NOARDWEST FRYSLAN

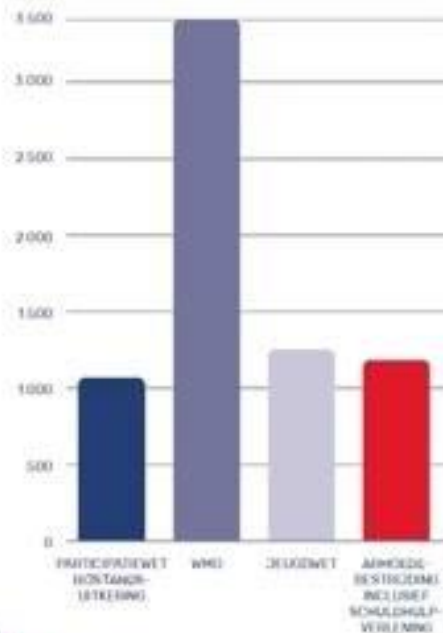
Gemeente Waadhoeke

Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken

VERDELING KOSTEN OVER DE PROGRAMMA'S

AANTAL CLIËNTEN/HUISHOUDENS PER PROGRAMMA

TOTALE KOSTEN

€ 68.078.064

AANTAL INWONERS MET EEN VOORZIENING VIA DE DIENST

6.166

PERCENTAGE INWONERS MET EEN VOORZIENING VIA DE DIENST

13%

WERK, PARTICIPATIE EN INKOMEN

TOTAAL GEMEENTELIJKE BIJDAGEN

€ 23.118.314

PERCENTAGE INWONERS MET BIJSTANDS- UITKERING

4,07%

GEMIDDELTE BIJSTAND PER CLIËNT

€ 19.382

BUDGETTEN VOOR TRAJECTEN EN DIENSTVERLENING X 1000

ARMOEDEBESTRIJDING

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 1.596.465

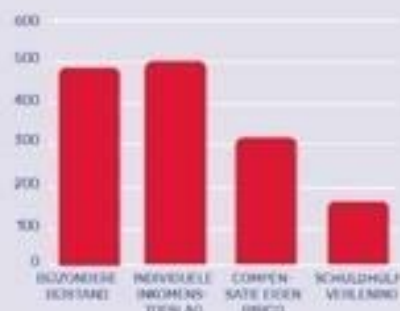
AANTAL
CLIËNTEN

1.210

REGELINGEN
PER CLIENT

12

AANTAL CLIËNTEN
PER REGELING

WMO

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 12.922.252

AANTAL
CLIËNTEN

3.500

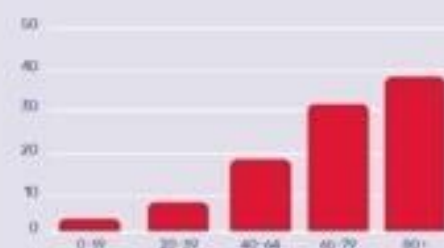
AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

7.142

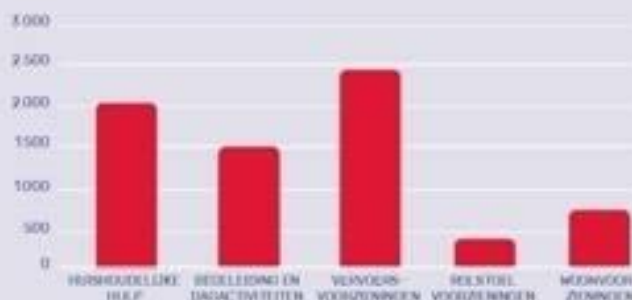
GEMIDDELDDE
BESTEDING
PER CLIENT

€ 3.692

LEEFTIJDVERDELING IN %

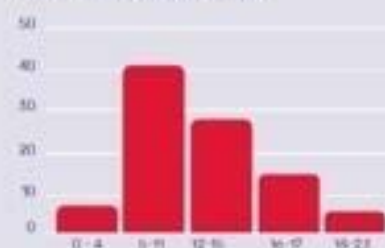

AANTALLEN PER VOORZIENING

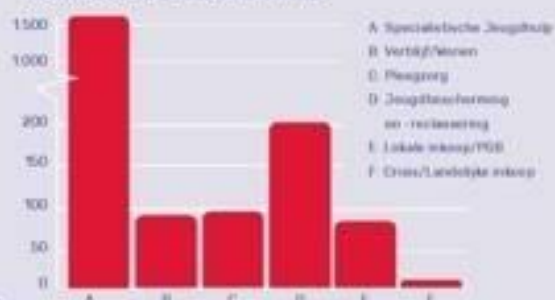

JEUGDWET

LEEFTIJDVERDELING IN %

AANTALLEN PER VOORZIENING

A: Speciale bijstand Jeugdwet
B: Verplichte bijstand
C: Pleegzorg
D: Jeugdbescherming en -repressie
E: Lokale inkoop/POB
F: Over/Landelijke inkoop

TOTAAL
GEMEENTELIJKE
BIJDRAGEN

€ 21.890.945

AANTAL
CLIËNTEN

1.219

AANTAL
VOOR-
ZIENINGEN

2.041

GEMIDDELDDE
BESTEDING
PER CLIENT

€ 17.958

PERCENTAGE
KOSTEN PER
TOEGANGSPOORT
TOT JEUGDHULP

PERCENTAGE
CLIËNTEN PER
TOEGANGSPOORT
TOT JEUGDHULP

Samenwerking en processen in het sociaal domein

De rol van De Dienst in het sociaal domein

Voor de **Participatiewet en armoedebestrijding** vormt De Dienst zelf de toegang tot het Sociaal Domein. Wij verzorgen de cliëntgesprekken, de afhandeling van de uitkeringsaanvraag en de uitbetaling van de uitkeringen. We adviseren en ondersteunen de inwoner bij participatie of re-integratie naar werk, met ondersteuning van Pastiel, re-integratiebedrijven of welzijnsorganisaties.

Voor de **Wmo en Jeugdwet** voert De Dienst verschillende backofficetaken uit, zoals administratie, het informeren van cliënten over de indicatie en de voorwaarden, opdrachtverlening en betaling aan zorgaanbieders. Daarmee ondersteunen we de gebiedsteams en de samenwerking in de keten.

Onze **bedrijfsvoering** ondersteunt alle deze werkzaamheden met onder andere:

- Inkoop en contractmanagement voor aanbieders en leveranciers van ondersteuning uit de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet
- Rechtmatigheids- en kwaliteitstoezicht op die aanbieders en leveranciers
- Monitoring en verantwoording van budgetten en bestedingen
- Beheer van cliënt- en financiële applicaties en de dataprivacy en -security

Wie doet wat in de uitvoering?

PARTICIPATIEWET

Hoe moet ik nu rondkomen nu ik even geen werk meer heb?

EEN VRAAG OVER WERK, INKOMEN OF PARTICIPATIE? DE DIENST HELPT U VERDER.

We bieden een financiële basis aan inwoners die het zelf (even) niet lukt door:

Uitkeringen te verstrekken (bijstand en IDAW) en voorlichting te geven over verdere mogelijkheden voor financiële ondersteuning.

We versterken de zelfredzaamheid van inwoners door:

Ondersteuning naar werk of participatie te organiseren, zodat iedereen volop mee kan doen in de maatschappij.

We faciliteren goede dienstverlening door:

- Inkoop- en contractmanagement monitoring, toezicht, verantwoording.
- handhaving en invordering.
- intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

We verantwoorden uitgaven door:

Financiële monitoring en rapportage voor colleges, raden en gebiedsteams.

We betalen leefgeld aan vluchtelingen uit Oekraïne en innen hun eigen bijdragen voor hun verblijf in gemeentelijke opvanglocaties.

We voeren de Wet Inburgering uit

Dat doen we samen met gespecialiseerde partners Connexa, Duo, COA, Stavoor en Pastiel.

richting
A

HET GEBIEDSTEAM

Onze partner als de inwoner zorgvragen heeft die werken in de weg staan.

richting
B

PASTIEL

- helpen mee inwoners naar werk of opleiding te begeleiden
- Pastiel is onderdeel van werkleerbedrijf Empatec.

richting
C

BUREAU ZELFSTANDIGEN FRYSLÂN (BZF)

- Is de uitvoeringsorganisatie voor de Bbz en IDAZ voor bijna alle Friese gemeenten.
- helpt uitkerings-gerechtigden te starten als ZZP-er.
- Helpt ZZP-ers aan een financieel vangnet.

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

Wie doet wat in de uitvoering? WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING 2015 (WMO)

Hoe moet ik nu nog
boven komen?

**EEN VRAAG OVER
ZELFSTANDIG WONEN OF
MEEDOEN IN DE MAATSCHAPPIJ?
HET GEBIEDSTEAM
HELPT U VERDER.**

HET GEBIEDSTEAM :

- Bepaalt samen met de inwoner welke ondersteuning ingezet wordt.
- Informeert De Dienst over de in te zetten Wmo-ondersteuning.

ZORGAANBIEDERS EN LEVERANCIERS

- Leveren o.a. huishoudelijke hulp, collectief vervoer, begeleiding, dagbesteding en hulpmiddelen.

**De Dienst
Noardwest
Fryslân**

HET CAK

Verzorgt de
inning van de eigen
bijdragen voor de
Wmo-voorzieningen.

We verzorgen de administratie: beschikken, bestellen, betalen

- Administratie en cliënt-communicatie.
- Opdracht verstrekken aan zorgaanbieders.
- Verwerken facturen en Informeren CAK en SVB.

We ondersteunen de gebiedsteams

Met onder andere inhoudelijke expertise, juridisch advies, contractmanagement.

We faciliteren goede dienst- verlening

- Inkoop en contractbeheer van ca 100 gecontracteerde zorgaanbieders in de regio.
- Rechtmatigheids- en kwaliteits-toezicht op zorgaanbieders en leveranciers.
- Intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

We verantwoorden uitgaven

Financiële monitoring en rapportage voor gebiedsteams, colleges en raden.

**Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken**

Wie doet wat in de uitvoering?

JEUGDWET

Ik ben zo moe door de aandacht die ze van me vraagt

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

ZORGAANBIEDER

- Bepaalt welke Jeugdwet-ondersteuning **precies** nodig is om de doelen te bereiken.
- Levert vooral: begeleiding, behandeling en opvang.
- Communiceert met De Dienst over de indicatie en facturatie.

EEN VRAAG OF PROBLEEM ROND OPVOEDEN OF OPGROEIEN?

Het gebiedsteam of een directe verwijzer (Bijvoorbeeld huisarts) helpt u verder.

HET GEBIEDSTEAM OF DE VERWIJZER:

- Bepaalt of er jeugdhulp nodig is en stelt de doelen vast.
- Bepaalt (in overleg met de inwoner) **welke zorgaanbieder** passende ondersteuning kan bieden.

Op de achtergrond:
Ondersteunt De Dienst

We ondersteunen de gebiedsteams

Met onder andere inhoudelijke expertise, juridisch en financieel advies, contractmanagement.

We verzorgen de administratie: beschikken, bestellen, betalen

- Controleren of de zorgaanbieders zich aan de spelregels houden.
- Opdracht verstrekken aan zorgaanbieders.
- Facturen verwerken en betalen.

We faciliteren goede dienstverlening

- Inkoop en contractmanagement van zorgaanbieders die niet door SDF gecontracteerd zijn.
- Rechtmatigheidstoezicht op de zorgaanbieders.
- Begeleiding bij de nieuwe inkoop van jeugdhulp door SDF.
- Intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

We rapporteren uitgaven

Met rapportages geven we inzicht in hoeveel inwoners we hebben geholpen en hoeveel dit kost.

Sociaal Domein Fryslân
Verzorgt provinciale inkoop en strategisch contractmanagement van zorgaanbieders.

Wie doet wat in de uitvoering?

ARMOEDE- BESTRIJDING

Hoe moet ik nu alle rekeningen betalen?

**EEN VRAAG
OVER INKOMENS-
ONDERSTEUNING?
DE DIENST
HELPT U VERDER.**

We bieden waar nodig financiële ondersteuning
Tegemoetkoming medische kosten, Bijzondere Bijstand, Individuele inkomens toeslag, Compensatieregeling Eigen Risico, Studietoelage.

We beschikken, betalen en controleren voorzieningen op grond van de WGS
(Wet gemeentelijke schuldhulpverlening).

We geven advies en voorlichting
Over allerlei mogelijkheden van inkomensondersteuning, via de Dienst of andere aanbieders.

We faciliteren goede dienstverlening

- Zorgvuldig monitoring, toezicht, verantwoording.
- Intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

BEWIND- VOERING

Een rechter bepaalt wie bewindvoering krijgt
Minima krijgen kosten bewindvoering vergoed vanuit bijzondere bijstand.

SCHULDHULP- VERLENING

Schuldhulpverlening is een samenwerking tussen Gebiedsteams, De Dienst, Kredietbank Nederland en/of andere gecontracteerde aanbieders.

HET GEBIEDSTEAM

Een belangrijke partner: verzorgt onder andere vroegsignalering en de toegang tot het participatiefonds en de jeugdfondsen.

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

**Andere
aanbieders
van minima-
regelingen**

- Sam& voor alle kinderen
- Gemeenten
- Jeugdfonds Sport en Cultuur
- Stichting Leergeld

Financiële begroting

Totaal overzicht baten en lasten

Hoofdgroep	Burap 2 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
Lasten	93.948.003	97.945.201	103.149.667	106.718.158	110.571.499	114.787.466
Programma Werk & Participatie	4.126.149	3.221.140	3.150.376	3.109.308	3.177.713	3.247.623
1 Samenkracht en burgerparticipatie	747.190	567.959	581.022	593.805	606.869	620.220
Eigen uren TWP Inburgering	192.000	0	0	0	0	0
Pastiel inburgering	115.190	117.839	120.550	123.202	125.912	128.682
Trajecten inburgering	440.000	450.120	460.473	470.603	480.956	491.537
4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	1.324.450	861.498	989.312	900.701	920.517	940.768
Beschut Werk	487.000	555.109	675.877	580.370	593.138	606.187
Eigen uren TWP Participatie	537.950	0	0	0	0	0
Trajecten TWP	299.500	306.389	313.435	320.331	327.378	334.581
5 Arbeidsparticipatie	2.054.509	1.791.682	1.580.041	1.614.802	1.650.328	1.686.635
Eigen uren Pastiel	62.000	0	0	0	0	0
Eigen uren TWP Participatie	213.600	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod arbeidsparticipatie Groeituin	310.500	289.500	0	0	0	0
Pastiel arbeidsparticipatie	1.144.999	1.171.334	1.264.212	1.292.025	1.320.449	1.349.499
Trajecten TWP	323.410	330.848	315.829	322.777	329.878	337.136
Programma Inkomen	28.396.500	30.167.118	32.376.353	33.637.000	35.758.192	38.199.740
1 Samenkracht en burgerparticipatie	355.000	576.000	589.248	0	0	0
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	355.000	576.000	589.248	0	0	0
3 Inkomensregelingen	28.041.500	29.591.118	31.787.105	33.637.000	35.758.192	38.199.740
Adviesraad Sociaal Domein	0	0	30.000	30.660	31.335	32.024
Bbz	13.000	13.230	13.534	13.832	14.136	14.447
BUIG	25.440.000	26.400.271	28.243.350	29.738.582	31.477.709	33.509.327
Loonkostensubsidie beschut werken	660.000	828.801	899.527	998.232	1.104.698	1.219.057
Loonkostensubsidie i-deel	1.822.500	2.010.378	2.254.472	2.501.855	2.768.690	3.055.305
Studietoelage	106.000	108.438	110.932	113.373	115.867	118.416
Uitvoeringslasten BZF	0	230.000	235.290	240.466	245.757	251.163
Programma Armoedebestrijding	2.341.008	2.387.096	2.441.999	2.495.723	2.550.629	2.606.743

Hoofdgroep	Burap 2 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
1 Samenkracht en burgerparticipatie	190.000	194.370	198.841	203.215	207.686	212.255
Kinderopvang	190.000	194.370	198.841	203.215	207.686	212.255
3 Inkomensregelingen	2.151.008	2.192.726	2.243.158	2.292.508	2.342.943	2.394.488
Bijzondere bijstand bewindvoering	978.000	1.000.494	1.023.505	1.046.022	1.069.035	1.092.554
Bijzondere bijstand overig	362.000	363.165	371.518	379.691	388.044	396.581
Bijzondere bijstand vergunninghouders	190.000	194.370	198.841	203.215	207.686	212.255
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	47.500	48.000	49.104	50.184	51.288	52.417
Individuele inkomens toeslag	279.700	286.133	292.714	299.154	305.735	312.461
Schuldhulpverlening	291.000	297.693	304.540	311.240	318.087	325.085
Schuldpreventie	2.808	2.871	2.937	3.001	3.067	3.135
Programma Jeugdwet	28.332.949	29.124.570	30.630.311	32.213.898	32.922.603	33.646.901
751 Jeugdhulp ambulant lokaal	1.992.937	2.463.685	2.591.058	2.725.015	2.784.966	2.846.235
Lokale inkoop	1.992.937	2.463.685	2.591.058	2.725.015	2.784.966	2.846.235
752 Jeugdhulp ambulant regionaal	15.120.766	15.097.923	15.878.486	16.699.404	17.066.791	17.442.260
Dyslexie	471.940	485.686	510.796	537.204	549.023	561.101
Externe zaken	684.560	773.668	813.666	855.733	874.559	893.799
Regionale inkoop	13.964.265	13.838.570	14.554.024	15.306.467	15.643.209	15.987.360
753 Jeugdhulp ambulant landelijk	410.000	410.000	431.197	453.490	463.467	473.663
Landelijke inkoop	410.000	410.000	431.197	453.490	463.467	473.663
762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	8.551.526	8.844.712	9.301.984	9.782.896	9.998.120	10.218.079
Crisis	349.919	342.722	360.440	379.075	387.415	395.938
Hoogspecialistische jeugdhulp	472.707	605.483	636.787	669.709	684.442	699.500
Pleegzorg	1.416.533	1.457.791	1.533.159	1.612.423	1.647.896	1.684.150
Regionale inkoop	758.565	758.565	797.783	839.029	857.487	876.352
Wonen/Verblijf	5.553.802	5.680.151	5.973.815	6.282.661	6.420.879	6.562.139
792 PGB Jeugd	263.087	270.128	284.093	298.781	305.354	312.072
Lokale inkoop	263.087	270.128	284.093	298.781	305.354	312.072
821 Jeugdbescherming	1.636.335	1.673.426	1.759.942	1.850.931	1.891.652	1.933.268
Jeugdbescherming	1.636.335	1.673.426	1.759.942	1.850.931	1.891.652	1.933.268
822 Jeugdreclassering	358.298	364.696	383.551	403.380	412.255	421.324
Jeugdreclassering	358.298	364.696	383.551	403.380	412.255	421.324
Programma Wmo	18.265.297	20.288.943	21.337.881	21.807.315	22.287.076	22.777.391

Hoofdgroep	Burap 2 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	110.000	110.000	115.687	118.232	120.833	123.492
Externe zaken	110.000	110.000	115.687	118.232	120.833	123.492
60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	3.387.085	3.664.988	3.854.468	3.939.266	4.025.930	4.114.500
Collectief vervoer	1.211.642	1.239.510	1.303.593	1.332.272	1.361.582	1.391.537
Rolstoelvoorziening	603.397	617.275	649.188	663.470	678.067	692.984
Vervoersvoorziening	978.804	1.001.316	1.053.084	1.076.252	1.099.929	1.124.128
Woonvoorzieningen	593.242	806.887	848.603	867.272	886.352	905.852
711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	8.673.053	9.117.424	9.588.795	9.799.748	10.015.343	10.235.680
Huishoudelijke ondersteuning	8.673.053	9.117.424	9.588.795	9.799.748	10.015.343	10.235.680
712 Begeleiding (Wmo)	3.869.257	4.053.801	4.263.383	4.357.177	4.453.035	4.551.002
Individuele begeleiding	3.869.257	4.053.801	4.263.383	4.357.177	4.453.035	4.551.002
713 Dagbesteding (Wmo)	1.769.612	1.853.445	1.949.268	1.992.152	2.035.979	2.080.771
Dagactiviteiten	1.769.612	1.853.445	1.949.268	1.992.152	2.035.979	2.080.771
791 PGB Wmo	456.290	466.478	490.595	501.388	512.418	523.691
Huishoudelijke ondersteuning	73.130	74.812	78.680	80.411	82.180	83.988
Individuele begeleiding	341.960	349.825	367.911	376.005	384.277	392.731
Vervoersvoorziening	41.200	41.841	44.004	44.972	45.961	46.972
812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	1.022.807	1.075.686	1.099.351	1.123.537	1.148.255
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	0	1.022.807	1.075.686	1.099.351	1.123.537	1.148.255
Bedrijfsvoering	12.486.100	12.756.335	13.212.747	13.454.915	13.875.286	14.309.069
4 Overhead	12.246.100	12.756.335	13.212.747	13.454.915	13.875.286	14.309.069
Afschrijvingskosten	120.000	190.000	150.000	153.300	156.673	160.119
Automatiseringskosten	990.000	1.026.000	1.060.000	1.083.320	1.107.153	1.131.510
Externe kosten	222.500	222.500	205.000	209.510	214.119	218.830
Huisvestingskosten	404.000	407.000	420.000	429.240	438.684	448.335
Organisatiekosten	200.000	206.500	209.000	213.598	218.297	223.100
Overige personeelskosten	553.000	536.000	540.000	551.880	564.022	576.430
Personeelskosten (salaris/inhuur)	9.756.600	10.168.335	10.628.747	10.814.067	11.176.338	11.550.745
3 Inkomensregelingen	240.000	0	0	0	0	0
Externe kosten	240.000	0	0	0	0	0
Baten	-3.336.448	-2.791.455	-2.878.899	-2.647.068	-2.702.050	-2.758.285
Programma Werk & Participatie	-19.410	0	0	0	0	0
5 Arbeidsparticipatie	-19.410	0	0	0	0	0

Hoofdgroep	Burap 2 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
Debiteuren arbeidsparticipatie	-19.410	0	0	0	0	0
Programma Inkomen	-911.000	-965.000	-987.195	-717.217	-732.996	-749.122
1 Samenkracht en burgerparticipatie	-261.000	-279.000	-285.417	0	0	0
Debiteuren ROOO	-261.000	-279.000	-285.417	0	0	0
3 Inkomensregelingen	-650.000	-686.000	-701.778	-717.217	-732.996	-749.122
Debiteuren Bbz	-60.000	-96.000	-98.208	-100.369	-102.577	-104.833
Debiteuren BUIG	-590.000	-590.000	-603.570	-616.849	-630.419	-644.288
Programma Armoedebestrijding	-210.000	-211.380	-216.242	-220.999	-225.861	-230.830
3 Inkomensregelingen	-210.000	-211.380	-216.242	-220.999	-225.861	-230.830
Bijzondere bijstand	-210.000	-211.380	-216.242	-220.999	-225.861	-230.830
Programma Wmo	-741.893	-1.284.075	-1.350.462	-1.380.172	-1.410.536	-1.441.568
60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-131.937	-136.536	-143.595	-146.754	-149.982	-153.282
Eigen bijdrage collectief vervoer	-131.937	-136.536	-143.595	-146.754	-149.982	-153.282
711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-609.956	-624.040	-656.302	-670.741	-685.497	-700.578
Eigen bijdrage CAK	-609.956	-624.040	-656.302	-670.741	-685.497	-700.578
811 Beschermd wonen (WMO)	0	-523.500	-550.565	-562.677	-575.056	-587.708
Beschermd wonen	0	-523.500	-550.565	-562.677	-575.056	-587.708
Bedrijfsvoering	-1.454.145	-331.000	-325.000	-328.680	-332.657	-336.765
4 Overhead	-1.454.145	-331.000	-325.000	-328.680	-332.657	-336.765
Dekking inzet eigen uren vanuit programma PIA	-1.005.000	0	0	0	0	0
Dekking overig	-105.145	-115.000	-115.000	-118.680	-122.657	-126.765
Dekking PIA overig	-50.000	0	0	0	0	0
Dekking Wmo en Jeugd overig	-24.000	0	0	0	0	0
Organisatiekosten	0	1.000	0	0	0	0
Overige personeelskosten	0	-7.000	0	0	0	0
Rente inkomsten	-270.000	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000
Dekking	-90.611.555	-95.153.746	-	-	-	-
			100.270.768	104.071.090	107.869.449	112.029.181
Programma Werk & Participatie	-4.106.739	-3.221.140	-3.150.376	-3.109.308	-3.177.713	-3.247.623
Dekking Werk en Participatie	-4.106.739	-3.221.140	-3.150.376	-3.109.308	-3.177.713	-3.247.623
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-291.090	-289.500	0	0	0	0

Hoofdgroep	Burap 2 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
Gemeentelijke bijdragen structureel	-3.815.649	-2.931.640	-3.150.376	-3.109.308	-3.177.713	-3.247.623
Programma Inkomen	-27.485.500	-29.202.118	-31.389.158	-32.919.783	-35.025.196	-37.450.618
Dekking Inkomen	-27.485.500	-29.202.118	-31.389.158	-32.919.783	-35.025.196	-37.450.618
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-94.000	-297.000	-303.831	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-27.391.500	-28.905.118	-31.085.327	-32.919.783	-35.025.196	-37.450.618
Programma Armoedebestrijding	-2.131.008	-2.175.716	-2.225.757	-2.274.724	-2.324.768	-2.375.913
Dekking Armoedebestrijding	-2.131.008	-2.175.716	-2.225.757	-2.274.724	-2.324.768	-2.375.913
Gemeentelijke bijdragen structureel	-2.131.008	-2.175.716	-2.225.757	-2.274.724	-2.324.768	-2.375.913
Programma Jeugdwet	-28.332.949	-29.124.570	-30.630.311	-32.213.898	-32.922.603	-33.646.901
Dekking Jeugdwet	-28.332.949	-29.124.570	-30.630.311	-32.213.898	-32.922.603	-33.646.901
Gemeentelijke bijdragen structureel	-28.332.949	-29.124.570	-30.630.311	-32.213.898	-32.922.603	-33.646.901
Programma Wmo	-17.523.404	-19.004.868	-19.987.419	-20.427.142	-20.876.540	-21.335.823
Dekking Wmo	-17.523.404	-19.004.868	-19.987.419	-20.427.142	-20.876.540	-21.335.823
Gemeentelijke bijdragen structureel	-17.523.404	-19.004.868	-19.987.419	-20.427.142	-20.876.540	-21.335.823
Bedrijfsvoering	-11.031.955	-12.425.335	-12.887.747	-13.126.235	-13.542.629	-13.972.304
Dekking Bedrijfsvoering	-11.031.955	-12.425.335	-12.887.747	-13.126.235	-13.542.629	-13.972.304
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-100.000	-285.000	-150.000	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-10.931.955	-12.140.335	-12.737.747	-13.126.235	-13.542.629	-13.972.304

De onderverdeling voor het programma bedrijfsvoering is te vinden in de bijlagen, zie: [Bedrijfsvoeringslasten naar taakveld](#) .

Het totaal overzicht baten en lasten per gemeente is ook te vinden in de bijlagen, zie: [Totaal overzicht baten en lasten per gemeente](#) .

Begroting EMU-saldo

Het Economische en Monetaire Unie (EMU)-saldo is een belangrijke indicator voor de gezondheid van de overheidsfinanciën. Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid en wordt berekend op basis van voorschriften van de Europese Unie. Hierbij is bepaald dat een tekort voor de gehele overheid niet meer dan 3 procent van het bruto binnenlands product (bbp) mag bedragen. Het overzicht van het EMU-saldo is een verplicht onderdeel in de begroting en geeft inzicht in toekomstige ontwikkelingen van de financieringsbehoefte.

Het EMU-saldo van De Dienst laat in 2027 een overschot zien. Alle baten en lasten worden afgerekend met de gemeenten waardoor we geen exploitatiesaldo realiseren.

De voornaamste investering die voor 2027 is begroot beslaat de aanschaf en implementatie van nieuwe software (het materieel actief hiervan).

EMU-saldo in euro's	2027	2028	2029	2030
Bij: Afschrijvingen	150.000	153.300	156.673	160.119
Af: Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	56.265	57.503	58.768	60.060
EMU-saldo	93.735	95.797	97.905	100.059

Begroting vermogen en financieel resultaat

Volgens de voorschriften van het BBV bevat onze begroting na wijziging ook een meerjarenraming van de balansstanden en het te verwachten financieel resultaat. Het financieel resultaat is altijd € 0, omdat de gemeenten de tekorten financieren en overschotten aan de gemeenten terugbetaald worden.

Onderdeel	31 december 2027	31 december 2028	31 december 2029	31 december 2030
Activa				
Materiële vaste activa	250.000	250.000	250.000	250.000
Financiële vaste activa	650.000	650.000	650.000	650.000
Vlottende activa < 1 jaar	7.053.000	7.034.000	7.034.000	7.034.000
Liquide middelen	100.000	100.000	100.000	100.000
Overlopende activa	2.177.000	2.177.000	2.177.000	2.177.000
Passiva				
Eigen vermogen	697.000	697.000	697.000	697.000
Voorzieningen	499.000	480.000	480.000	480.000
Vlottende passiva < 1 jaar	1.800.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000
Overlopende passiva	7.234.000	7.234.000	7.234.000	7.234.000
Financieel resultaat				

Weerstandsvermogen en risico's

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) schrijft voor dat de begroting aandacht besteedt aan de relatie tussen de (financiële) risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen bepaalt in hoeverre er ruimte is om de financiële gevolgen van opgetreden risico's op te vangen.

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen:

1. middelen en mogelijkheden waarover de Dienst beschikt om niet begrote kosten op te vangen (de weerstandscapaciteit).
2. risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die mogelijk tot extra kosten kunnen leiden.

Omvang weerstandscapaciteit

De financiële resultaten van de sociaal domein-programma's worden jaarlijks direct verrekend met de deelnemende gemeenten. Daarom is op de balans van De Dienst alleen een reserve uitvoeringslasten opgenomen. Het saldo van de reserve, ca. 5% van de totale bedrijfsvoeringslasten, wordt zo nodig gebruikt voor het opvangen van lasten voor bijvoorbeeld het kunnen uitvoeren van tijdelijke extra regelingen en het opvangen van onverwacht ziekteverzuim.

Het weerstandsvermogen bedraagt op 1 januari 2027 € 696.742. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit verwijzen we naar de [bijlage](#).

Weerstandscapaciteit in euro's per:	01-01-2026 (realisatie)	01-01-2027 (prognose)	01-01-2028 (prognose)
Balans (eigen vermogen): Incidentele weerstandscapaciteit	667.038	696.742	696.742
Totaal	667.038	696.742	696.742

Risico's begroting 2027

Het realiseren van vooruitgang, innovatie en ambitie gaat niet zonder het nemen van risico's. We denken bij risico's vaak in termen van voorkomen of elimineren. Maar tot elke prijs ieder risico uitsluiten is niet het doel van risicomanagement. Evenmin kunnen risico's onvoorwaardelijk worden aanvaard.

Bepalen omvang weerstandsvermogen

Voor de sociaal domein-programma's in deze begroting gelden zogenaamde opneideregelingen. Meer aanvragen dan begroot leidt dan tot overschrijding van de kosten. Bij het bepalen van de omvang van het weerstandsvermogen is geen rekening gehouden met dergelijke risico's, omdat jaarlijkse verrekening met de gemeenten plaatsvindt. Deze risico's liggen dus bij de gemeenten.

Het weerstandsvermogen is daarmee uitsluitend gebaseerd op de risico's binnen het programma Bedrijfsvoering. De omvang van de weerstandscapaciteit is gebaseerd op een risicoanalyse. Omdat de organisatie continue in beweging is, is sprake van een dynamisch risicoprofiel. Daarom actualiseren we het risicoprofiel jaarlijks en dit vormt de basis voor het bepalen van de toereikendheid van het weerstandsvermogen van De Dienst.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van De Dienst geeft inzicht in de kans dat risico's zich voordoen en de financiële gevolgen die hiermee samenhangen. De financiële risico's zijn voor 2027 geraamd op € 696.742. Dit bedrag is gebaseerd op de uitkomsten van een risicoanalyse en ook de minimaal gewenste omvang van het weerstandsvermogen.

Als belangrijkste risico's in de bedrijfsvoering zijn benoemd: een hoger ziekteverzuim dan verwacht waardoor extra medewerkers moeten worden ingehuurd, hogere uitvoeringskosten door de uitvoer van tijdelijke extra regelingen (bijvoorbeeld energietoeslag), het uitbetalen van transitievergoedingen bij ontslag en het krijgen van een boete in verband met een datalek.

De totale meerjarige weerstandscapaciteit is hierop afgestemd en daarmee is een buffer aanwezig om de risico's binnen de Bedrijfsvoering te kunnen opvangen.

Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten van een gemeente zijn uitgaven die eenmalig of tijdelijk zijn en dus niet structureel terugkomen in de begroting. Incidentele lasten mogen door gemeenten gedekt worden door incidentele baten of reserves.

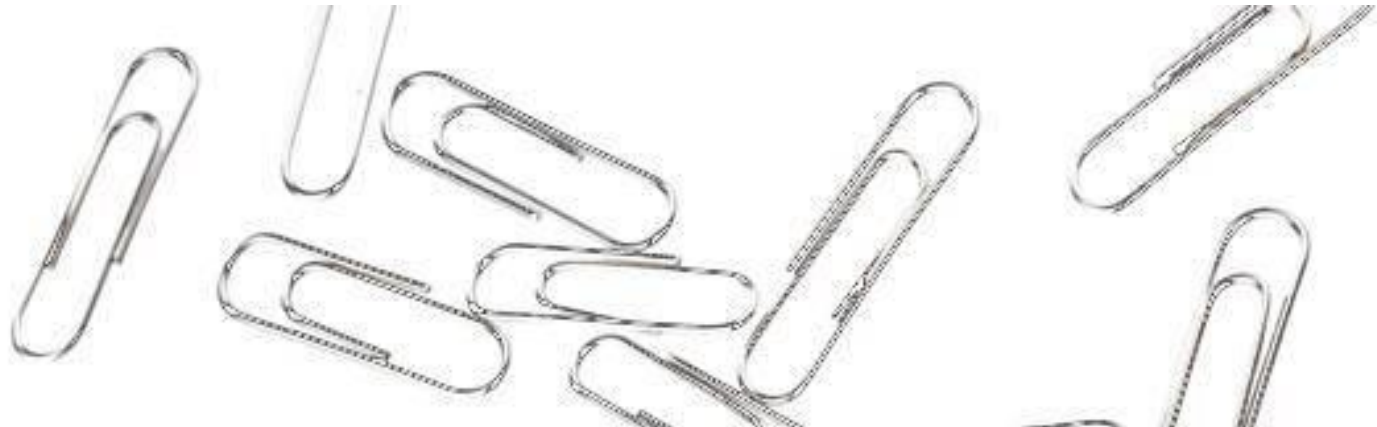
In onderstaande tabel is de incidentele gemeentelijke bijdrage opgenomen. Dit betreft een dekking. Hierdoor zijn de getoonde bedragen negatief.

Voor een meerjarig overzicht is ook 2027 opgenomen. Vanaf 2028 begroten we op dit moment niets incidenteel.

Hoofdgroep	Primitieve begroting 2027	2028
Programma Inkomen	-303.831	0
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-303.831	0
Bedrijfsvoering	-150.000	0
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-150.000	0

Toelichting incidentele gemeentelijke bijdragen

- Programma Inkomen: dit betreft de incidentele bijdrage voor de kosten van de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne
- Bedrijfsvoering: dit betreft de incidentele bijdrage voor de kosten van het project 'IT ondersteuning gebiedsteams'

Bijlagen

Verdeelsleutel kosten Bedrijfsvoering

Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2027	Aantal uitkeringsgerechtigden per 1-1-2027	Aantal Wmo voorzieningen per 1-1-2027	Aantal Jeugdwet voorzieningen per 1-1-2027
Harlingen	16.280	466	2.144	303
Terschelling	4.861	28	643	56
Vlieland	1.217	6	199	14
Waadhoeke	47.113	1.073	5.072	938
Totaal	69.471	1.573	8.058	1.311

De verdeling van de bedrijfsvoeringslasten heeft, volgens de voorschriften van onze Gemeenschappelijke regeling, op basis van onderstaande passage plaatsgevonden.

Hoofdstuk 6: Financiële bepalingen

Artikel 28: Bijdragen deelnemende gemeenten

3. De kosten die de Dienst aan de gemeenten toerekent, bestaan uit directe en indirecte kosten:

a. Directe kosten: deze kosten worden rechtstreeks toegerekend aan de gemeente waarvoor de kosten zijn gemaakt.

b. Indirecte kosten: deze kosten betreffen de bedrijfsvoeringskosten van de Dienst. De kosten worden op basis van een verdeelsleutel toegerekend aan de gemeenten. De volgende uitgangspunten zijn van toepassing:

i. 30% wordt verrekend onder de gemeenten naar rato van het aantal inwoners per gemeente en 70% wordt verrekend onder de gemeenten naar rato van het aantal voorzieningen dan wel uitkeringsgerechtigden per gemeente.

ii. Voor het bepalen van het inwonertal, het aantal voorzieningen en het aantal uitkeringsgerechtigden geldt 1 januari van het betreffende boekjaar als peildatum.

Het aantal inwoners per 1 januari 2027 is opgenomen op basis van cijfers van het CBS.

Gemeenschappelijke Regeling

De Gemeenschappelijke Regeling Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân is werkzaam voor de gemeenten:

- Harlingen
- Terschelling
- Vlieland
- Waadhoeke

Samenstelling bestuur en directie

De Dienst heeft een bestuur waarin iedere deelnemende gemeente door een wethouder wordt vertegenwoordigd. Het bestuur en de directie bestaat per 1 maart 2026 uit de volgende personen:

Naam	Gemeente/Organisatie	Functie
Mevrouw M. van der Meer	Gemeente Waadhoeke	Voorzitter Bestuur
De heer P. Schoute	Gemeente Harlingen	Lid Bestuur
De heer A. Goldhoorn	Gemeente Terschelling	Lid Bestuur
Mevrouw C. de Pee	Gemeente Vlieland	Lid Bestuur
De heer M.J. Jellema	De Dienst Noardwest Fryslân	Directeur

Totaal overzicht baten en lasten per gemeente

De Dienst

Hoofdgroep	Burap 2 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
Lasten	93.948.003	97.945.201	103.149.667	106.718.158	110.571.499	114.787.466
Programma Werk & Participatie	4.126.149	3.221.140	3.150.376	3.109.308	3.177.713	3.247.623
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	747.190	567.959	581.022	593.805	606.869	620.220
Eigen uren TWP Inburgering	192.000	0	0	0	0	0
Pastiel inburgering	115.190	117.839	120.550	123.202	125.912	128.682
Trajecten inburgering	440.000	450.120	460.473	470.603	480.956	491.537
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	1.324.450	861.498	989.312	900.701	920.517	940.768
Beschut Werk	487.000	555.109	675.877	580.370	593.138	606.187
Eigen uren TWP Participatie	537.950	0	0	0	0	0
Trajecten TWP	299.500	306.389	313.435	320.331	327.378	334.581
6.5 Arbeidsparticipatie	2.054.509	1.791.682	1.580.041	1.614.802	1.650.328	1.686.635
Eigen uren Pastiel	62.000	0	0	0	0	0
Eigen uren TWP Participatie	213.600	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod arbeidsparticipatie Groeituin	310.500	289.500	0	0	0	0
Pastiel arbeidsparticipatie	1.144.999	1.171.334	1.264.212	1.292.025	1.320.449	1.349.499
Trajecten TWP	323.410	330.848	315.829	322.777	329.878	337.136
Programma Inkomen	28.396.500	30.167.118	32.376.353	33.637.000	35.758.192	38.199.740
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	355.000	576.000	589.248	0	0	0
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	355.000	576.000	589.248	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	28.041.500	29.591.118	31.787.105	33.637.000	35.758.192	38.199.740
Adviesraad Sociaal Domein	0	0	30.000	30.660	31.335	32.024
Bbz	13.000	13.230	13.534	13.832	14.136	14.447
BUIG	25.440.000	26.400.271	28.243.350	29.738.582	31.477.709	33.509.327
Loonkostensubsidie beschut werken	660.000	828.801	899.527	998.232	1.104.698	1.219.057

Loonkostensubsidie i-deel	1.822.500	2.010.378	2.254.472	2.501.855	2.768.690	3.055.305
Studietoelage	106.000	108.438	110.932	113.373	115.867	118.416
Uitvoeringslasten BZF	0	230.000	235.290	240.466	245.757	251.163
Programma Armoedebestrijding	2.341.008	2.387.096	2.441.999	2.495.723	2.550.629	2.606.743
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	190.000	194.370	198.841	203.215	207.686	212.255
Kinderopvang	190.000	194.370	198.841	203.215	207.686	212.255
6.3 Inkomensregelingen	2.151.008	2.192.726	2.243.158	2.292.508	2.342.943	2.394.488
Bijzondere bijstand bewindvoering	978.000	1.000.494	1.023.505	1.046.022	1.069.035	1.092.554
Bijzondere bijstand overig	362.000	363.165	371.518	379.691	388.044	396.581
Bijzondere bijstand vergunninghouders	190.000	194.370	198.841	203.215	207.686	212.255
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	47.500	48.000	49.104	50.184	51.288	52.417
Individuele inkomensvoet	279.700	286.133	292.714	299.154	305.735	312.461
Schuldhelpverlening	291.000	297.693	304.540	311.240	318.087	325.085
Schuldpreventie	2.808	2.871	2.937	3.001	3.067	3.135
Programma Jeugdwet	28.332.949	29.124.570	30.630.311	32.213.898	32.922.603	33.646.901
6.751 Jeughulp ambulant lokaal	1.992.937	2.463.685	2.591.058	2.725.015	2.784.966	2.846.235
Lokale inkoop	1.992.937	2.463.685	2.591.058	2.725.015	2.784.966	2.846.235
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	15.120.766	15.097.923	15.878.486	16.699.404	17.066.791	17.442.260
Dyslexie	471.940	485.686	510.796	537.204	549.023	561.101
Externe zaken	684.560	773.668	813.666	855.733	874.559	893.799
Regionale inkoop	13.964.265	13.838.570	14.554.024	15.306.467	15.643.209	15.987.360
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	410.000	410.000	431.197	453.490	463.467	473.663
Landelijke inkoop	410.000	410.000	431.197	453.490	463.467	473.663
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	8.551.526	8.844.712	9.301.984	9.782.896	9.998.120	10.218.079
Crisis	349.919	342.722	360.440	379.075	387.415	395.938
Hoogspecialistische jeugdhulp	472.707	605.483	636.787	669.709	684.442	699.500
Pleegzorg	1.416.533	1.457.791	1.533.159	1.612.423	1.647.896	1.684.150
Regionale inkoop	758.565	758.565	797.783	839.029	857.487	876.352
Wonen/Verblijf	5.553.802	5.680.151	5.973.815	6.282.661	6.420.879	6.562.139
6.792 PGB Jeugd	263.087	270.128	284.093	298.781	305.354	312.072
Lokale inkoop	263.087	270.128	284.093	298.781	305.354	312.072

6.821 Jeugdbescherming	1.636.335	1.673.426	1.759.942	1.850.931	1.891.652	1.933.268
Jeugdbescherming	1.636.335	1.673.426	1.759.942	1.850.931	1.891.652	1.933.268
6.822 Jeugdreclassering	358.298	364.696	383.551	403.380	412.255	421.324
Jeugdreclassering	358.298	364.696	383.551	403.380	412.255	421.324
Programma Wmo	18.265.297	20.288.943	21.337.881	21.807.315	22.287.076	22.777.391
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	110.000	110.000	115.687	118.232	120.833	123.492
Externe zaken	110.000	110.000	115.687	118.232	120.833	123.492
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	3.387.085	3.664.988	3.854.468	3.939.266	4.025.930	4.114.500
Collectief vervoer	1.211.642	1.239.510	1.303.593	1.332.272	1.361.582	1.391.537
Rolstoelvoorziening	603.397	617.275	649.188	663.470	678.067	692.984
Vervoersvoorziening	978.804	1.001.316	1.053.084	1.076.252	1.099.929	1.124.128
Woonvoorzieningen	593.242	806.887	848.603	867.272	886.352	905.852
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	8.673.053	9.117.424	9.588.795	9.799.748	10.015.343	10.235.680
Huishoudelijke ondersteuning	8.673.053	9.117.424	9.588.795	9.799.748	10.015.343	10.235.680
6.712 Begeleiding (Wmo)	3.869.257	4.053.801	4.263.383	4.357.177	4.453.035	4.551.002
Individuele begeleiding	3.869.257	4.053.801	4.263.383	4.357.177	4.453.035	4.551.002
6.713 Dagbesteding (Wmo)	1.769.612	1.853.445	1.949.268	1.992.152	2.035.979	2.080.771
Dagactiviteiten	1.769.612	1.853.445	1.949.268	1.992.152	2.035.979	2.080.771
6.791 PGB Wmo	456.290	466.478	490.595	501.388	512.418	523.691
Huishoudelijke ondersteuning	73.130	74.812	78.680	80.411	82.180	83.988
Individuele begeleiding	341.960	349.825	367.911	376.005	384.277	392.731
Vervoersvoorziening	41.200	41.841	44.004	44.972	45.961	46.972
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	1.022.807	1.075.686	1.099.351	1.123.537	1.148.255
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	0	1.022.807	1.075.686	1.099.351	1.123.537	1.148.255
Bedrijfsvoering	12.486.100	12.756.335	13.212.747	13.454.915	13.875.286	14.309.069
0.4 Overhead	12.246.100	12.756.335	13.212.747	13.454.915	13.875.286	14.309.069
Afschrijvingskosten	120.000	190.000	150.000	153.300	156.673	160.119
Automatiseringskosten	990.000	1.026.000	1.060.000	1.083.320	1.107.153	1.131.510
Externe kosten	222.500	222.500	205.000	209.510	214.119	218.830
Huisvestingskosten	404.000	407.000	420.000	429.240	438.684	448.335
Organisatiekosten	200.000	206.500	209.000	213.598	218.297	223.100
Overige personeelskosten	553.000	536.000	540.000	551.880	564.022	576.430

Personeelskosten (salaris/inhuur)	9.756.600	10.168.335	10.628.747	10.814.067	11.176.338	11.550.745
6.3 Inkomensregelingen	240.000	0	0	0	0	0
Externe kosten	240.000	0	0	0	0	0
Baten	-3.336.448	-2.791.455	-2.878.899	-2.647.068	-2.702.050	-2.758.285
Programma Werk & Participatie	-19.410	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	-19.410	0	0	0	0	0
Debiteuren arbeidsparticipatie	-19.410	0	0	0	0	0
Programma Inkomen	-911.000	-965.000	-987.195	-717.217	-732.996	-749.122
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-261.000	-279.000	-285.417	0	0	0
Debiteuren ROOO	-261.000	-279.000	-285.417	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	-650.000	-686.000	-701.778	-717.217	-732.996	-749.122
Debiteuren Bbz	-60.000	-96.000	-98.208	-100.369	-102.577	-104.833
Debiteuren BUIG	-590.000	-590.000	-603.570	-616.849	-630.419	-644.288
Programma Armoedebestrijding	-210.000	-211.380	-216.242	-220.999	-225.861	-230.830
6.3 Inkomensregelingen	-210.000	-211.380	-216.242	-220.999	-225.861	-230.830
Bijzondere bijstand	-210.000	-211.380	-216.242	-220.999	-225.861	-230.830
Programma Wmo	-741.893	-1.284.075	-1.350.462	-1.380.172	-1.410.536	-1.441.568
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-131.937	-136.536	-143.595	-146.754	-149.982	-153.282
Eigen bijdrage collectief vervoer	-131.937	-136.536	-143.595	-146.754	-149.982	-153.282
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-609.956	-624.040	-656.302	-670.741	-685.497	-700.578
Eigen bijdrage CAK	-609.956	-624.040	-656.302	-670.741	-685.497	-700.578
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	-523.500	-550.565	-562.677	-575.056	-587.708
Beschermd wonen	0	-523.500	-550.565	-562.677	-575.056	-587.708
Bedrijfsvoering	-1.454.145	-331.000	-325.000	-328.680	-332.657	-336.765
0.4 Overhead	-1.454.145	-331.000	-325.000	-328.680	-332.657	-336.765
Dekking inzet eigen uren vanuit programma PIA	-1.005.000	0	0	0	0	0
Dekking overig	-105.145	-115.000	-115.000	-118.680	-122.657	-126.765
Dekking PIA overig	-50.000	0	0	0	0	0
Dekking Wmo en Jeugd overig	-24.000	0	0	0	0	0
Organisatiekosten	0	1.000	0	0	0	0
Overige personeelskosten	0	-7.000	0	0	0	0
Rente inkomsten	-270.000	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000

Dekking	-90.611.555	-95.153.746	- 100.270.768	- 104.071.090	- 107.869.449	- 112.029.181
Programma Werk & Participatie	-4.106.739	-3.221.140	-3.150.376	-3.109.308	-3.177.713	-3.247.623
Dekking Werk en Participatie	-4.106.739	-3.221.140	-3.150.376	-3.109.308	-3.177.713	-3.247.623
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-291.090	-289.500	0	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-3.815.649	-2.931.640	-3.150.376	-3.109.308	-3.177.713	-3.247.623
Programma Inkomen	-27.485.500	-29.202.118	-31.389.158	-32.919.783	-35.025.196	-37.450.618
Dekking Inkomen	-27.485.500	-29.202.118	-31.389.158	-32.919.783	-35.025.196	-37.450.618
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-94.000	-297.000	-303.831	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-27.391.500	-28.905.118	-31.085.327	-32.919.783	-35.025.196	-37.450.618
Programma Armoedebestrijding	-2.131.008	-2.175.716	-2.225.757	-2.274.724	-2.324.768	-2.375.913
Dekking Armoedebestrijding	-2.131.008	-2.175.716	-2.225.757	-2.274.724	-2.324.768	-2.375.913
Gemeentelijke bijdragen structureel	-2.131.008	-2.175.716	-2.225.757	-2.274.724	-2.324.768	-2.375.913
Programma Jeugdwet	-28.332.949	-29.124.570	-30.630.311	-32.213.898	-32.922.603	-33.646.901
Dekking Jeugdwet	-28.332.949	-29.124.570	-30.630.311	-32.213.898	-32.922.603	-33.646.901
Gemeentelijke bijdragen structureel	-28.332.949	-29.124.570	-30.630.311	-32.213.898	-32.922.603	-33.646.901
Programma Wmo	-17.523.404	-19.004.868	-19.987.419	-20.427.142	-20.876.540	-21.335.823
Dekking Wmo	-17.523.404	-19.004.868	-19.987.419	-20.427.142	-20.876.540	-21.335.823
Gemeentelijke bijdragen structureel	-17.523.404	-19.004.868	-19.987.419	-20.427.142	-20.876.540	-21.335.823
Bedrijfsvoering	-11.031.955	-12.425.335	-12.887.747	-13.126.235	-13.542.629	-13.972.304
Dekking Bedrijfsvoering	-11.031.955	-12.425.335	-12.887.747	-13.126.235	-13.542.629	-13.972.304
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-100.000	-285.000	-150.000	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-10.931.955	-12.140.335	-12.737.747	-13.126.235	-13.542.629	-13.972.304

Harlingen

Hoofdgroep	Burap 2 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
Lasten	25.988.343	27.516.188	28.996.178	30.055.584	31.179.981	32.416.650
Programma Werk & Participatie	1.160.831	904.676	980.941	968.796	990.109	1.011.892
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	240.434	183.356	187.574	191.700	195.918	200.228
Eigen uren TWP Inburgering	61.200	0	0	0	0	0
Pastiel inburgering	39.234	40.136	41.060	41.963	42.886	43.830
Trajecten inburgering	140.000	143.220	146.514	149.737	153.032	156.398
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	355.000	225.781	263.974	236.056	241.249	246.556
Beschut Werk	115.000	149.056	185.485	155.839	159.268	162.772
Eigen uren TWP Participatie	165.000	0	0	0	0	0
Trajecten TWP	75.000	76.725	78.490	80.216	81.981	83.785
6.5 Arbeidsparticipatie	565.397	495.538	529.394	541.040	552.943	565.108
Eigen uren Pastiel	17.200	0	0	0	0	0
Eigen uren TWP Participatie	63.800	0	0	0	0	0
Pastiel arbeidsparticipatie	389.987	398.957	430.591	440.064	449.745	459.639
Trajecten TWP	94.410	96.581	98.803	100.976	103.198	105.468
Programma Inkomen	8.903.000	9.423.433	10.084.368	10.549.500	11.210.483	11.972.435
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	90.000	108.000	110.484	0	0	0
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	90.000	108.000	110.484	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	8.813.000	9.315.433	9.973.884	10.549.500	11.210.483	11.972.435
Bbz	3.000	3.000	3.069	3.137	3.206	3.276
BUIG	8.100.000	8.405.747	8.992.576	9.468.652	10.022.384	10.669.243
Loonkostensubsidie beschut werken	180.000	267.453	270.022	299.651	331.610	365.939
Loonkostensubsidie i-deel	500.000	551.544	618.511	686.380	759.586	838.218
Studietoelage	30.000	30.690	31.396	32.087	32.792	33.514
Uitvoeringslasten BZF	0	57.000	58.311	59.594	60.905	62.245
Programma Armoedebestrijding	800.702	819.273	838.116	856.555	875.399	894.658
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	180.000	184.140	188.375	192.519	196.755	201.084

Kinderopvang	180.000	184.140	188.375	192.519	196.755	201.084
6.3 Inkomensregelingen	620.702	635.133	649.741	664.036	678.644	693.574
Bijzondere bijstand bewindvoering	280.000	286.440	293.028	299.475	306.063	312.797
Bijzondere bijstand overig	90.000	92.070	94.188	96.260	98.377	100.542
Bijzondere bijstand vergunninghouders	50.000	51.150	52.326	53.478	54.654	55.857
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	15.000	15.500	15.857	16.205	16.562	16.926
Individuele inkomenstoelage	95.000	97.185	99.420	101.608	103.843	106.127
Schuldhulpverlening	90.000	92.070	94.188	96.260	98.377	100.542
Schuldpreventie	702	718	735	751	767	784
Programma Jeugdwet	6.985.855	7.172.572	7.543.394	7.933.387	8.107.922	8.286.296
6.751 Jeughulp ambulant lokaal	333.172	342.876	360.602	379.245	387.589	396.116
Lokale inkoop	333.172	342.876	360.602	379.245	387.589	396.116
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	3.916.403	4.042.420	4.251.413	4.471.212	4.569.578	4.670.109
Dyslexie	91.178	93.833	98.684	103.786	106.070	108.403
Externe zaken	164.800	183.661	193.156	203.142	207.612	212.179
Regionale inkoop	3.660.425	3.764.926	3.959.573	4.164.283	4.255.897	4.349.527
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	110.000	110.000	115.687	121.668	124.345	127.080
Landelijke inkoop	110.000	110.000	115.687	121.668	124.345	127.080
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	2.196.782	2.247.778	2.363.988	2.486.206	2.540.903	2.596.803
Crisis	81.092	77.574	81.584	85.802	87.690	89.619
Hoogspecialistische jeugdhulp	0	29.000	30.499	32.076	32.782	33.503
Pleegzorg	404.162	415.933	437.437	460.053	470.174	480.518
Regionale inkoop	268.589	268.589	282.475	297.079	303.615	310.294
Wonen/Verblijf	1.442.940	1.456.682	1.531.992	1.611.196	1.646.643	1.682.869
6.792 PGB Jeugd	13.761	13.761	14.473	15.221	15.556	15.898
Lokale inkoop	13.761	13.761	14.473	15.221	15.556	15.898
6.821 Jeugdbescherming	277.110	277.110	291.437	306.504	313.247	320.138
Jeugdbescherming	277.110	277.110	291.437	306.504	313.247	320.138
6.822 Jeugdreclassering	138.627	138.627	145.794	153.331	156.705	160.152
Jeugdreclassering	138.627	138.627	145.794	153.331	156.705	160.152
Programma Wmo	5.083.085	5.788.177	6.087.426	6.221.349	6.358.219	6.498.100

6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	25.000	25.000	26.293	26.871	27.462	28.066
Externe zaken	25.000	25.000	26.293	26.871	27.462	28.066
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	913.266	1.134.271	1.192.913	1.219.157	1.245.978	1.273.390
Collectief vervoer	401.700	410.939	432.185	441.693	451.410	461.341
Rolstoelvoorziening	140.000	143.220	150.624	153.938	157.325	160.786
Vervoersvoorziening	270.626	276.850	291.164	297.569	304.116	310.806
Woonvoorzieningen	100.940	303.262	318.940	325.957	333.128	340.457
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	2.394.145	2.516.811	2.646.930	2.705.162	2.764.676	2.825.499
Huishoudelijke ondersteuning	2.394.145	2.516.811	2.646.930	2.705.162	2.764.676	2.825.499
6.712 Begeleiding (Wmo)	1.269.134	1.330.942	1.399.751	1.430.546	1.462.018	1.494.182
Individuele begeleiding	1.269.134	1.330.942	1.399.751	1.430.546	1.462.018	1.494.182
6.713 Dagbesteding (Wmo)	376.480	393.716	414.071	423.181	432.491	442.006
Dagactiviteiten	376.480	393.716	414.071	423.181	432.491	442.006
6.791 PGB Wmo	105.060	107.169	112.710	115.190	117.724	120.314
Huishoudelijke ondersteuning	14.420	14.752	15.514	15.856	16.204	16.561
Individuele begeleiding	80.340	82.188	86.437	88.339	90.282	92.268
Vervoersvoorziening	10.300	10.230	10.759	10.996	11.237	11.485
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	280.268	294.758	301.243	307.870	314.643
Maatsch. - en vrouwenopvang	0	280.268	294.758	301.243	307.870	314.643
Bedrijfsvoering	3.054.871	3.408.057	3.461.932	3.525.996	3.637.849	3.753.269
Bedrijfsvoering	3.054.871	3.408.057	3.461.932	3.525.996	3.637.849	3.753.269
Bedrijfsvoering	3.054.871	3.408.057	3.461.932	3.525.996	3.637.849	3.753.269
Baten	-527.258	-685.227	-710.999	-658.683	-673.174	-687.984
Programma Inkomen	-246.000	-275.000	-281.325	-219.556	-224.386	-229.323
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-66.000	-65.000	-66.495	0	0	0
Debiteuren ROOO	-66.000	-65.000	-66.495	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	-180.000	-210.000	-214.830	-219.556	-224.386	-229.323
Debiteuren Bbz	0	-30.000	-30.690	-31.365	-32.055	-32.760
Debiteuren BUIG	-180.000	-180.000	-184.140	-188.191	-192.331	-196.563
Programma Armoedebestrijding	-60.000	-61.380	-62.792	-64.173	-65.585	-67.028
6.3 Inkomensregelingen	-60.000	-61.380	-62.792	-64.173	-65.585	-67.028
Bijzondere bijstand	-60.000	-61.380	-62.792	-64.173	-65.585	-67.028

Programma Wmo	-221.258	-348.847	-366.882	-374.953	-383.202	-391.633
6.60 Hulpmiddelen en diensten	-49.298	-50.432	-53.039	-54.206	-55.399	-56.617
Eigen bijdrage collectief vervoer	-49.298	-50.432	-53.039	-54.206	-55.399	-56.617
6.711 Huishoudelijke Hulp	-171.960	-175.915	-185.010	-189.080	-193.240	-197.491
Eigen bijdrage CAK	-171.960	-175.915	-185.010	-189.080	-193.240	-197.491
6.811 Beschermd wonen	0	-122.500	-128.833	-131.668	-134.564	-137.525
Beschermd wonen	0	-122.500	-128.833	-131.668	-134.564	-137.525
Dekking	-25.461.085	-26.830.962	-28.285.179	-29.396.901	-30.506.807	-31.728.665
Programma Werk & Participatie	-1.160.831	-904.676	-980.941	-968.796	-990.109	-1.011.892
Dekking Werk en Participatie	-1.160.831	-904.676	-980.941	-968.796	-990.109	-1.011.892
Gemeentelijke bijdragen structureel	-1.160.831	-904.676	-980.941	-968.796	-990.109	-1.011.892
Programma Inkomen	-8.657.000	-9.148.433	-9.803.043	-10.329.944	-10.986.096	-11.743.112
Dekking Inkomen	-8.657.000	-9.148.433	-9.803.043	-10.329.944	-10.986.096	-11.743.112
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-24.000	-43.000	-43.989	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-8.633.000	-9.105.433	-9.759.054	-10.329.944	-10.986.096	-11.743.112
Programma Armoedebestrijding	-740.702	-757.893	-775.325	-792.382	-809.814	-827.630
Dekking Armoedebestrijding	-740.702	-757.893	-775.325	-792.382	-809.814	-827.630
Gemeentelijke bijdragen structureel	-740.702	-757.893	-775.325	-792.382	-809.814	-827.630
Programma Jeugdwet	-6.985.855	-7.172.572	-7.543.394	-7.933.387	-8.107.922	-8.286.296
Dekking Jeugdwet	-6.985.855	-7.172.572	-7.543.394	-7.933.387	-8.107.922	-8.286.296
Gemeentelijke bijdragen structureel	-6.985.855	-7.172.572	-7.543.394	-7.933.387	-8.107.922	-8.286.296
Programma Wmo	-4.861.827	-5.439.330	-5.720.544	-5.846.396	-5.975.016	-6.106.467
Dekking Wmo	-4.861.827	-5.439.330	-5.720.544	-5.846.396	-5.975.016	-6.106.467
Gemeentelijke bijdragen structureel	-4.861.827	-5.439.330	-5.720.544	-5.846.396	-5.975.016	-6.106.467
Bedrijfsvoering	-3.054.871	-3.408.057	-3.461.932	-3.525.996	-3.637.849	-3.753.269
Dekking Bedrijfsvoering	-3.054.871	-3.408.057	-3.461.932	-3.525.996	-3.637.849	-3.753.269
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-27.691	-78.171	-40.292	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-3.027.180	-3.329.886	-3.421.640	-3.525.996	-3.637.849	-3.753.269

Terschelling

Hoofdgroep	Burap 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
Lasten	2.917.271	3.126.668	3.298.648	3.352.593	3.453.096	3.559.727
Programma Werk & Participatie	34.900	22.305	23.190	23.700	24.221	24.754
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	25.300	17.702	18.109	18.508	18.915	19.331
Beschut Werk	12.000	13.098	13.400	13.695	13.996	14.304
Eigen uren TWP Participatie	8.800	0	0	0	0	0
Trajecten TWP	4.500	4.604	4.709	4.813	4.919	5.027
6.5 Arbeidsparticipatie	9.600	4.604	5.080	5.192	5.306	5.423
Eigen uren TWP Participatie	5.100	0	0	0	0	0
Trajecten TWP	4.500	4.604	5.080	5.192	5.306	5.423
Programma Inkomen	461.000	488.106	524.904	491.939	524.175	560.864
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	65.000	60.000	61.380	0	0	0
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	65.000	60.000	61.380	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	396.000	428.106	463.524	491.939	524.175	560.864
Adviesraad Sociaal Domein	0	0	2.726	2.786	2.847	2.910
BUIG	325.000	337.268	360.813	379.915	402.133	428.087
Loonkostensubsidie i-deel	65.000	71.701	80.406	89.229	98.746	108.968
Studietoelage	6.000	6.138	6.279	6.417	6.558	6.703
Uitvoeringslasten BZF	0	13.000	13.299	13.592	13.891	14.196
Programma Armoedebestrijding	43.902	37.728	38.595	39.445	40.312	41.199
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	10.000	10.230	10.465	10.696	10.931	11.171
Kinderopvang	10.000	10.230	10.465	10.696	10.931	11.171
6.3 Inkomensregelingen	33.902	27.498	28.130	28.749	29.382	30.028
Bijzondere bijstand bewindvoering	10.000	10.230	10.465	10.696	10.931	11.171
Bijzondere bijstand overig	11.000	4.092	4.186	4.278	4.372	4.469

Compensatieregeling wettelijk eigen risico	1.000	1.000	1.023	1.046	1.069	1.092
Individuele inkomenstoelag	3.200	3.274	3.349	3.423	3.498	3.575
Schuldhulpverlening	8.000	8.184	8.372	8.556	8.745	8.937
Schuldpreventie	702	718	735	751	767	784
Programma Jeugdwet	852.848	889.049	935.013	983.353	1.004.987	1.027.096
6.751 Jeughulp ambulante lokaal	219.324	241.925	254.433	267.587	273.474	279.490
Lokale inkoop	219.324	241.925	254.433	267.587	273.474	279.490
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	486.068	504.745	530.840	558.285	570.567	583.119
Dyslexie	41.168	42.367	44.557	46.861	47.892	48.946
Externe zaken	46.172	52.036	54.726	57.555	58.822	60.116
Regionale inkoop	398.729	410.342	431.557	453.868	463.853	474.058
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	116.480	112.997	118.839	124.983	127.733	130.543
Crisis	28.078	21.148	22.241	23.391	23.906	24.432
Hoogspecialistische jeugdhulp	0	8.000	8.414	8.849	9.043	9.242
Wonen/Verblijf	88.402	83.850	88.185	92.744	94.784	96.869
6.821 Jeugdbescherming	30.977	29.382	30.901	32.498	33.213	33.944
Jeugdbescherming	30.977	29.382	30.901	32.498	33.213	33.944
Programma Wmo	1.075.248	1.177.501	1.238.378	1.265.622	1.293.466	1.321.922
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	5.000	5.000	5.259	5.374	5.492	5.613
Externe zaken	5.000	5.000	5.259	5.374	5.492	5.613
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	290.429	297.109	312.469	319.344	326.369	333.549
Collectief vervoer	102.969	105.337	110.783	113.220	115.711	118.257
Rolstoelvoorziening	22.660	23.181	24.380	24.916	25.464	26.024
Vervoersvoorziening	41.200	42.148	44.327	45.302	46.298	47.317
Woonvoorzieningen	123.600	126.443	132.980	135.905	138.895	141.951
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	473.762	498.036	523.784	535.307	547.084	559.120
Huishoudelijke ondersteuning	473.762	498.036	523.784	535.307	547.084	559.120
6.712 Begeleiding (Wmo)	246.579	258.406	271.766	277.745	283.855	290.100
Individuele begeleiding	246.579	258.406	271.766	277.745	283.855	290.100

6.713 Dagbesteding (Wmo)	34.757	36.191	38.062	38.900	39.755	40.630
Dagactiviteiten	34.757	36.191	38.062	38.900	39.755	40.630
6.791 PGB Wmo	24.720	25.289	26.596	27.181	27.779	28.390
Individuele begeleiding	24.720	25.289	26.596	27.181	27.779	28.390
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	57.471	60.442	61.772	63.131	64.520
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	0	57.471	60.442	61.772	63.131	64.520
Bedrijfsvoering	449.373	511.978	538.568	548.534	565.935	583.891
Bedrijfsvoering	449.373	511.978	538.568	548.534	565.935	583.891
Bedrijfsvoering	449.373	511.978	538.568	548.534	565.935	583.891
Baten	-87.542	-132.521	-137.880	-113.730	-116.232	-118.789
Programma Inkomen	-45.000	-52.000	-53.196	-27.183	-27.781	-28.392
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-25.000	-26.000	-26.598	0	0	0
Debiteuren ROOO	-25.000	-26.000	-26.598	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	-20.000	-26.000	-26.598	-27.183	-27.781	-28.392
Debiteuren Bbz	-10.000	-16.000	-16.368	-16.728	-17.096	-17.472
Debiteuren BUIG	-10.000	-10.000	-10.230	-10.455	-10.685	-10.920
Programma Wmo	-42.542	-80.521	-84.684	-86.547	-88.451	-90.397
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-2.958	-3.026	-3.182	-3.252	-3.324	-3.397
Eigen bijdrage collectief vervoer	-2.958	-3.026	-3.182	-3.252	-3.324	-3.397
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-39.584	-40.495	-42.588	-43.525	-44.483	-45.461
Eigen bijdrage CAK	-39.584	-40.495	-42.588	-43.525	-44.483	-45.461
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	-37.000	-38.913	-39.769	-40.644	-41.538
Beschermd wonen	0	-37.000	-38.913	-39.769	-40.644	-41.538
Dekking	-2.829.729	-2.994.147	-3.160.768	-3.238.863	-3.336.864	-3.440.938
Programma Werk & Participatie	-34.900	-22.305	-23.190	-23.700	-24.221	-24.754
Dekking Werk en Participatie	-34.900	-22.305	-23.190	-23.700	-24.221	-24.754
Gemeentelijke bijdragen structureel	-34.900	-22.305	-23.190	-23.700	-24.221	-24.754
Programma Inkomen	-416.000	-436.106	-471.708	-464.756	-496.394	-532.472

Dekking Inkomen	-416.000	-436.106	-471.708	-464.756	-496.394	-532.472
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-40.000	-34.000	-34.782	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-376.000	-402.106	-436.926	-464.756	-496.394	-532.472
Programma Armoedebestrijding	-43.902	-37.728	-38.595	-39.445	-40.312	-41.199
Dekking Armoedebestrijding	-43.902	-37.728	-38.595	-39.445	-40.312	-41.199
Gemeentelijke bijdragen structureel	-43.902	-37.728	-38.595	-39.445	-40.312	-41.199
Programma Jeugdwet	-852.848	-889.049	-935.013	-983.353	-1.004.987	-1.027.096
Dekking Jeugdwet	-852.848	-889.049	-935.013	-983.353	-1.004.987	-1.027.096
Gemeentelijke bijdragen structureel	-852.848	-889.049	-935.013	-983.353	-1.004.987	-1.027.096
Programma Wmo	-1.032.706	-1.096.981	-1.153.694	-1.179.076	-1.205.015	-1.231.526
Dekking Wmo	-1.032.706	-1.096.981	-1.153.694	-1.179.076	-1.205.015	-1.231.526
Gemeentelijke bijdragen structureel	-1.032.706	-1.096.981	-1.153.694	-1.179.076	-1.205.015	-1.231.526
Bedrijfsvoering	-449.373	-511.978	-538.569	-548.534	-565.935	-583.891
Dekking Bedrijfsvoering	-449.373	-511.978	-538.569	-548.534	-565.935	-583.891
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-4.073	-11.743	-6.269	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-445.300	-500.235	-532.300	-548.534	-565.935	-583.891

Vlieland

Hoofdgroep	Burap 2 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
Lasten	698.244	737.664	776.108	805.218	830.067	856.712
Programma Werk & Participatie	10.150	4.604	4.709	4.813	4.919	5.027
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	3.150	0	0	0	0	0
Eigen uren TWP Participatie	3.150	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	7.000	4.604	4.709	4.813	4.919	5.027
Eigen uren TWP Participatie	2.500	0	0	0	0	0
Trajecten TWP	4.500	4.604	4.709	4.813	4.919	5.027
Programma Inkomen	122.500	137.614	147.859	155.876	165.081	175.695
6.3 Inkomensregelingen	122.500	137.614	147.859	155.876	165.081	175.695
Adviesraad Sociaal Domein	0	0	679	694	709	725
BUIG	115.000	119.341	127.672	134.431	142.293	151.477
Loonkostensubsidie i-deel	7.500	8.273	9.278	10.296	11.394	12.573
Uitvoeringslasten BZF	0	10.000	10.230	10.455	10.685	10.920
Programma Armoedebestrijding	14.702	15.027	15.372	15.710	16.056	16.409
6.3 Inkomensregelingen	14.702	15.027	15.372	15.710	16.056	16.409
Bijzondere bijstand bewindvoering	8.000	8.184	8.372	8.556	8.745	8.937
Bijzondere bijstand overig	1.000	1.023	1.047	1.070	1.093	1.117
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	500	500	512	523	534	546
Individuele inkomenstoelag	1.500	1.535	1.570	1.604	1.640	1.676
Schuldhulpverlening	3.000	3.069	3.140	3.209	3.279	3.351
Schuldpreventie	702	716	733	749	765	782
Programma Jeugdwet	246.048	248.130	260.959	274.450	280.488	286.659
6.751 Jeughulp ambulant lokaal	64.217	62.574	65.809	69.212	70.734	72.291
Lokale inkoop	64.217	62.574	65.809	69.212	70.734	72.291

6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	110.284	116.093	122.095	128.407	131.232	134.119
Externe zaken	10.589	13.451	14.146	14.877	15.205	15.539
Regionale inkoop	99.696	102.642	107.949	113.530	116.027	118.580
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	6.749	3.000	3.155	3.318	3.391	3.466
Crisis	6.749	3.000	3.155	3.318	3.391	3.466
6.792 PGB Jeugd	64.797	66.463	69.899	73.513	75.130	76.783
Lokale inkoop	64.797	66.463	69.899	73.513	75.130	76.783
Programma Wmo	178.429	199.726	210.052	214.673	219.396	224.222
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	5.000	5.000	5.259	5.374	5.492	5.613
Externe zaken	5.000	5.000	5.259	5.374	5.492	5.613
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	87.135	89.139	93.747	95.810	97.917	100.072
Collectief vervoer	30.420	31.119	32.728	33.448	34.184	34.936
Rolstoelvoorziening	25.750	26.342	27.704	28.314	28.937	29.573
Vervoersvoorziening	15.965	16.332	17.177	17.554	17.941	18.335
Woonvoorzieningen	15.000	15.345	16.138	16.493	16.856	17.227
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	82.753	86.993	91.491	93.503	95.560	97.663
Huishoudelijke ondersteuning	82.753	86.993	91.491	93.503	95.560	97.663
6.712 Begeleiding (Wmo)	3.542	3.723	3.916	4.002	4.090	4.180
Individuele begeleiding	3.542	3.723	3.916	4.002	4.090	4.180
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	14.871	15.640	15.984	16.336	16.695
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	0	14.871	15.640	15.984	16.336	16.695
Bedrijfsvoering	126.415	132.564	137.157	139.695	144.127	148.700
Bedrijfsvoering	126.415	132.564	137.157	139.695	144.127	148.700
Bedrijfsvoering	126.415	132.564	137.157	139.695	144.127	148.700
Baten	-18.430	-28.183	-29.353	-29.999	-30.659	-31.333
Programma Inkomen	-10.000	-10.000	-10.230	-10.455	-10.685	-10.920
6.3 Inkomensregelingen	-10.000	-10.000	-10.230	-10.455	-10.685	-10.920
Debiteuren Bbz	-10.000	-10.000	-10.230	-10.455	-10.685	-10.920
Programma Wmo	-8.430	-18.183	-19.123	-19.544	-19.974	-20.413

6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-618	-637	-669	-684	-699	-715
Eigen bijdrage collectief vervoer	-618	-637	-669	-684	-699	-715
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-7.812	-8.046	-8.462	-8.649	-8.839	-9.033
Eigen bijdrage CAK	-7.812	-8.046	-8.462	-8.649	-8.839	-9.033
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	-9.500	-9.991	-10.211	-10.436	-10.665
Beschermd wonen	0	-9.500	-9.991	-10.211	-10.436	-10.665
Dekking	-679.814	-709.481	-746.756	-775.219	-799.408	-825.380
Programma Werk & Participatie	-10.150	-4.604	-4.709	-4.813	-4.919	-5.027
Dekking Werk en Participatie	-10.150	-4.604	-4.709	-4.813	-4.919	-5.027
Gemeentelijke bijdragen structureel	-10.150	-4.604	-4.709	-4.813	-4.919	-5.027
Programma Inkomen	-112.500	-127.614	-137.629	-145.421	-154.396	-164.775
Dekking Inkomen	-112.500	-127.614	-137.629	-145.421	-154.396	-164.775
Gemeentelijke bijdragen structureel	-112.500	-127.614	-137.629	-145.421	-154.396	-164.775
Programma Armoedebestrijding	-14.702	-15.027	-15.372	-15.710	-16.056	-16.409
Dekking Armoedebestrijding	-14.702	-15.027	-15.372	-15.710	-16.056	-16.409
Gemeentelijke bijdragen structureel	-14.702	-15.027	-15.372	-15.710	-16.056	-16.409
Programma Jeugdwet	-246.048	-248.130	-260.959	-274.450	-280.488	-286.659
Dekking Jeugdwet	-246.048	-248.130	-260.959	-274.450	-280.488	-286.659
Gemeentelijke bijdragen structureel	-246.048	-248.130	-260.959	-274.450	-280.488	-286.659
Programma Wmo	-169.999	-181.543	-190.929	-195.129	-199.422	-203.809
Dekking Wmo	-169.999	-181.543	-190.929	-195.129	-199.422	-203.809
Gemeentelijke bijdragen structureel	-169.999	-181.543	-190.929	-195.129	-199.422	-203.809
Bedrijfsvoering	-126.415	-132.564	-137.158	-139.695	-144.127	-148.700
Dekking Bedrijfsvoering	-126.415	-132.564	-137.158	-139.695	-144.127	-148.700
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-1.146	-3.041	-1.597	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-125.269	-129.523	-135.561	-139.695	-144.127	-148.700

Waadhoeke

Hoofdgroep	Burap 2025	Begroting na wijziging 2026	Primitieve begroting 2027	2028	2029	2030
Lasten	62.890.000	66.233.681	69.753.733	72.176.083	74.775.698	77.617.612
Programma Werk & Participatie	2.920.268	2.289.555	2.141.536	2.112.000	2.158.464	2.205.950
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	506.756	384.603	393.449	402.105	410.951	419.992
Eigen uren TWP Inburgering	130.800	0	0	0	0	0
Pastiel inburgering	75.956	77.703	79.490	81.239	83.026	84.853
Trajecten inburgering	300.000	306.900	313.959	320.866	327.925	335.139
6.4 WSW en beschut werken (begeleide participatie)	941.000	618.015	707.229	646.138	660.353	674.881
Beschut Werk	360.000	392.955	476.993	410.837	419.875	429.112
Eigen uren TWP Participatie	361.000	0	0	0	0	0
Trajecten TWP	220.000	225.060	230.236	235.302	240.478	245.769
6.5 Arbeidsparticipatie	1.472.512	1.286.937	1.040.858	1.063.757	1.087.159	1.111.077
Eigen uren Pastiel	44.800	0	0	0	0	0
Eigen uren TWP Participatie	142.200	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod arbeidsparticipatie Groeituin	310.500	289.500	0	0	0	0
Pastiel arbeidsparticipatie	755.012	772.377	833.622	851.961	870.704	889.860
Trajecten TWP	220.000	225.060	207.236	211.796	216.455	221.217
Programma Inkomen	18.910.000	20.117.964	21.619.222	22.439.684	23.858.453	25.490.746
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	200.000	408.000	417.384	0	0	0
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	200.000	408.000	417.384	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	18.710.000	19.709.964	21.201.838	22.439.684	23.858.453	25.490.746
Adviesraad Sociaal Domein	0	0	26.595	27.180	27.778	28.389
Bbz	10.000	10.230	10.465	10.696	10.931	11.171
BUIG	16.900.000	17.537.916	18.762.289	19.755.583	20.910.899	22.260.520

Loonkostensubsidie beschut werken	480.000	561.348	629.505	698.581	773.088	853.118
Loonkostensubsidie i-deel	1.250.000	1.378.860	1.546.277	1.715.950	1.898.965	2.095.545
Studietoelage	70.000	71.610	73.257	74.869	76.516	78.199
Uitvoeringslasten BZF	0	150.000	153.450	156.826	160.276	163.802
Programma Armoedebestrijding	1.481.702	1.515.068	1.549.915	1.584.013	1.618.861	1.654.476
6.3 Inkomensregelingen	1.481.702	1.515.068	1.549.915	1.584.013	1.618.861	1.654.476
Bijzondere bijstand bewindvoering	680.000	695.640	711.640	727.296	743.296	759.649
Bijzondere bijstand overig	260.000	265.980	272.098	278.084	284.202	290.454
Bijzondere bijstand vergunninghouders	140.000	143.220	146.514	149.737	153.032	156.398
Compensatieregeling wettelijk eigen risico	31.000	31.000	31.713	32.411	33.124	33.852
Individuele inkomestoeslag	180.000	184.140	188.375	192.519	196.755	201.084
Schuldhulpverlening	190.000	194.370	198.841	203.215	207.686	212.255
Schuldpreventie	702	718	735	751	767	784
Programma Jeugdwet	20.248.198	20.814.819	21.890.945	23.022.707	23.529.207	24.046.849
6.751 Jeughulp ambulant lokaal	1.376.226	1.816.310	1.910.213	2.008.971	2.053.169	2.098.338
Lokale inkoop	1.376.226	1.816.310	1.910.213	2.008.971	2.053.169	2.098.338
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	10.608.010	10.434.665	10.974.138	11.541.500	11.795.413	12.054.913
Dyslexie	339.595	349.486	367.554	386.557	395.061	403.752
Externe zaken	463.000	524.520	551.638	580.158	592.921	605.965
Regionale inkoop	9.805.415	9.560.659	10.054.946	10.574.786	10.807.432	11.045.195
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	300.000	300.000	315.510	331.822	339.122	346.583
Landelijke inkoop	300.000	300.000	315.510	331.822	339.122	346.583
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	6.231.515	6.480.937	6.816.001	7.168.388	7.326.093	7.487.267
Crisis	234.000	241.000	253.460	266.564	272.428	278.421
Hoogspecialistische jeugdhulp	472.707	568.483	597.874	628.784	642.617	656.755
Pleegzorg	1.012.371	1.041.858	1.095.722	1.152.370	1.177.723	1.203.632
Regionale inkoop	489.976	489.976	515.308	541.950	553.873	566.058
Wonen/Verblijf	4.022.460	4.139.619	4.353.638	4.578.721	4.679.453	4.782.400
6.792 PGB Jeugd	184.529	189.903	199.721	210.047	214.668	219.391

Lokale inkoop	184.529	189.903	199.721	210.047	214.668	219.391
6.821 Jeugdbescherming	1.328.248	1.366.935	1.437.605	1.511.929	1.545.192	1.579.186
Jeugdbescherming	1.328.248	1.366.935	1.437.605	1.511.929	1.545.192	1.579.186
6.822 Jeugdreclassering	219.671	226.069	237.757	250.049	255.550	261.172
Jeugdreclassering	219.671	226.069	237.757	250.049	255.550	261.172
Programma Wmo	11.928.535	13.123.539	13.802.026	14.105.670	14.415.995	14.733.147
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (Wmo)	75.000	75.000	78.878	80.613	82.386	84.199
Externe zaken	75.000	75.000	78.878	80.613	82.386	84.199
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	2.096.255	2.144.469	2.255.338	2.304.956	2.355.665	2.407.489
Collectief vervoer	676.554	692.115	727.897	743.911	760.277	777.003
Rolstoelvoorziening	414.987	424.532	446.480	456.303	466.341	476.601
Vervoersvoorziening	651.013	665.986	700.417	715.826	731.575	747.669
Woonvoorzieningen	353.702	361.837	380.544	388.916	397.472	406.217
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	5.722.393	6.015.585	6.326.590	6.465.775	6.608.022	6.753.399
Huishoudelijke ondersteuning	5.722.393	6.015.585	6.326.590	6.465.775	6.608.022	6.753.399
6.712 Begeleiding (Wmo)	2.350.002	2.460.730	2.587.950	2.644.885	2.703.072	2.762.540
Individuele begeleiding	2.350.002	2.460.730	2.587.950	2.644.885	2.703.072	2.762.540
6.713 Dagbesteding (Wmo)	1.358.375	1.423.538	1.497.135	1.530.072	1.563.733	1.598.135
Dagactiviteiten	1.358.375	1.423.538	1.497.135	1.530.072	1.563.733	1.598.135
6.791 PGB Wmo	326.510	334.020	351.289	359.017	366.915	374.987
Huishoudelijke ondersteuning	58.710	60.060	63.165	64.555	65.975	67.427
Individuele begeleiding	236.900	242.349	254.878	260.485	266.216	272.073
Vervoersvoorziening	30.900	31.611	33.245	33.976	34.724	35.488
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	670.197	704.846	720.353	736.201	752.397
Maatschappelijke- en vrouwenopvang	0	670.197	704.846	720.353	736.201	752.397
Bedrijfsvoering	7.401.296	8.372.736	8.750.089	8.912.009	9.194.718	9.486.445
Bedrijfsvoering	7.401.296	8.372.736	8.750.089	8.912.009	9.194.718	9.486.445
Bedrijfsvoering	7.401.296	8.372.736	8.750.089	8.912.009	9.194.718	9.486.445

Baten	-1.249.073	-1.614.525	-1.675.668	-1.515.977	-1.549.329	-1.583.414
Programma Werk & Participatie	-19.410	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	-19.410	0	0	0	0	0
Debiteuren arbeidsparticipatie	-19.410	0	0	0	0	0
Programma Inkomen	-610.000	-628.000	-642.444	-460.023	-470.143	-480.486
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-170.000	-188.000	-192.324	0	0	0
Debiteuren ROOO	-170.000	-188.000	-192.324	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	-440.000	-440.000	-450.120	-460.023	-470.143	-480.486
Debiteuren Bbz	-40.000	-40.000	-40.920	-41.820	-42.740	-43.681
Debiteuren BUIG	-400.000	-400.000	-409.200	-418.202	-427.403	-436.806
Programma Armoedebestrijding	-150.000	-150.000	-153.450	-156.826	-160.276	-163.802
6.3 Inkomensregelingen	-150.000	-150.000	-153.450	-156.826	-160.276	-163.802
Bijzondere bijstand	-150.000	-150.000	-153.450	-156.826	-160.276	-163.802
Programma Wmo	-469.663	-836.525	-879.774	-899.129	-918.909	-939.125
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-79.063	-82.441	-86.704	-88.611	-90.561	-92.553
Eigen bijdrage collectief vervoer	-79.063	-82.441	-86.704	-88.611	-90.561	-92.553
6.711 Huishoudelijke Hulp (Wmo)	-390.600	-399.584	-420.242	-429.488	-438.936	-448.593
Eigen bijdrage CAK	-390.600	-399.584	-420.242	-429.488	-438.936	-448.593
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	-354.500	-372.828	-381.030	-389.413	-397.980
Beschermd wonen	0	-354.500	-372.828	-381.030	-389.413	-397.980
Dekking	-61.640.926	-64.619.156	-68.078.065	-70.660.106	-73.226.369	-76.034.198
Programma Werk & Participatie	-2.900.858	-2.289.555	-2.141.536	-2.112.000	-2.158.464	-2.205.950
Dekking Werk en Participatie	-2.900.858	-2.289.555	-2.141.536	-2.112.000	-2.158.464	-2.205.950
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-291.090	-289.500	0	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-2.609.768	-2.000.055	-2.141.536	-2.112.000	-2.158.464	-2.205.950
Programma Inkomen	-18.300.000	-19.489.964	-20.976.778	-21.979.662	-23.388.310	-25.010.259
Dekking Inkomen	-18.300.000	-19.489.964	-20.976.778	-21.979.662	-23.388.310	-25.010.259

Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-30.000	-220.000	-225.060	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-18.270.000	-19.269.964	-20.751.718	-21.979.662	-23.388.310	-25.010.259
Programma Armoedebestrijding	-1.331.702	-1.365.068	-1.396.465	-1.427.187	-1.458.585	-1.490.674
Dekking Armoedebestrijding	-1.331.702	-1.365.068	-1.396.465	-1.427.187	-1.458.585	-1.490.674
Gemeentelijke bijdragen structureel	-1.331.702	-1.365.068	-1.396.465	-1.427.187	-1.458.585	-1.490.674
Programma Jeugdwet	-20.248.198	-20.814.819	-21.890.945	-23.022.707	-23.529.207	-24.046.849
Dekking Jeugdwet	-20.248.198	-20.814.819	-21.890.945	-23.022.707	-23.529.207	-24.046.849
Gemeentelijke bijdragen structureel	-20.248.198	-20.814.819	-21.890.945	-23.022.707	-23.529.207	-24.046.849
Programma Wmo	-11.458.872	-12.287.014	-12.922.252	-13.206.542	-13.497.086	-13.794.021
Dekking Wmo	-11.458.872	-12.287.014	-12.922.252	-13.206.542	-13.497.086	-13.794.021
Gemeentelijke bijdragen structureel	-11.458.872	-12.287.014	-12.922.252	-13.206.542	-13.497.086	-13.794.021
Bedrijfsvoering	-7.401.296	-8.372.736	-8.750.089	-8.912.010	-9.194.719	-9.486.445
Dekking Bedrijfsvoering	-7.401.296	-8.372.736	-8.750.089	-8.912.010	-9.194.719	-9.486.445
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-67.090	-192.045	-101.842	0	0	0
Gemeentelijke bijdragen structureel	-7.334.206	-8.180.691	-8.648.247	-8.912.010	-9.194.719	-9.486.445

De onderverdeling naar taakvelden voor bedrijfsvoering is te vinden in de bijlagen:

[Bedrijfsvoeringslasten naar taakveld](#)

Bedrijfsvoeringslasten naar taakveld

Taakveld	Primitieve begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
De Dienst	12.887.748	13.126.235	13.542.627	13.972.304
0.4 Overhead	5.555.784	5.658.594	5.838.097	6.023.326
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	295.662	301.133	310.685	320.543
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	7.727	7.870	8.119	8.377
6.3 Inkomensregelingen	2.988.820	3.044.128	3.140.695	3.240.341
6.4 Begeleide participatie	900.817	917.486	946.591	976.624
6.5 Arbeidsparticipatie	646.491	658.454	679.342	700.896
6.60 Hulpmiddelen	247.853	252.439	260.447	268.711
6.711 Huishoudelijke hulp	596.610	607.650	626.926	646.817
6.712 Begeleiding	284.755	290.025	299.225	308.719
6.713 Dagbesteding	130.194	132.603	136.809	141.150
6.791 PGB Wmo	32.767	33.374	34.432	35.525
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	109.172	111.192	114.720	118.359
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	669.027	681.407	703.023	725.328
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	18.168	18.504	19.091	19.697
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	391.931	399.184	411.847	424.914
6.792 PGB Jeugd	11.970	12.192	12.578	12.977

Taakveld	Primitieve begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Harlingen	3.461.933	3.525.997	3.637.849	3.753.269
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	118.124	120.310	124.127	128.065
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	3.682	3.750	3.869	3.991
6.3 Inkomensregelingen	1.434.867	1.461.419	1.507.778	1.555.616
6.4 Begeleide participatie	257.227	261.987	270.298	278.874
6.5 Arbeidsparticipatie	205.475	209.278	215.917	222.767

6.60 Hulpmiddelen	136.297	138.819	143.222	147.766
6.711 Huishoudelijke hulp	310.775	316.526	326.567	336.928
6.712 Begeleiding	162.125	165.125	170.363	175.769
6.713 Dagbesteding	60.256	61.371	63.318	65.327
6.791 PGB Wmo	15.687	15.977	16.484	17.007
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	51.349	52.299	53.958	55.670
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	440.015	448.158	462.375	477.045
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	11.964	12.185	12.571	12.970
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	249.999	254.626	262.703	271.038
6.792 PGB Jeugd	4.091	4.167	4.299	4.436
Terschelling	538.569	548.534	565.935	583.891
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.746	5.852	6.038	6.229
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	814	829	855	883
6.3 Inkomensregelingen	170.395	173.548	179.053	184.734
6.4 Begeleide participatie	40.115	40.857	42.153	43.490
6.5 Arbeidsparticipatie	28.060	28.579	29.486	30.421
6.60 Hulpmiddelen	39.064	39.787	41.049	42.352
6.711 Huishoudelijke hulp	69.783	71.074	73.328	75.655
6.712 Begeleiding	37.184	37.872	39.073	40.313
6.713 Dagbesteding	9.062	9.230	9.523	9.825
6.791 PGB Wmo	3.848	3.919	4.044	4.172
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	28.093	28.613	29.521	30.457
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	77.446	78.879	81.381	83.963
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	775	790	815	841
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	27.673	28.185	29.079	30.002
6.792 PGB Jeugd	511	520	537	554
Vlieland	137.157	139.696	144.126	148.700
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	402	409	422	436
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	609	620	640	660
6.3 Inkomensregelingen	47.759	48.643	50.186	51.778
6.4 Begeleide participatie	9.793	9.974	10.291	10.617
6.5 Arbeidsparticipatie	7.498	7.637	7.879	8.129
6.60 Hulpmiddelen	11.982	12.203	12.590	12.990

6.711 Huishoudelijke hulp	14.770	15.044	15.521	16.013
6.712 Begeleiding	3.486	3.551	3.664	3.780
6.713 Dagbesteding	1.415	1.442	1.487	1.535
6.791 PGB Wmo	356	363	374	386
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	7.753	7.897	8.147	8.406
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	19.456	19.816	20.444	21.093
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	198	201	208	214
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4.576	4.660	4.808	4.961
6.792 PGB Jeugd	7.104	7.236	7.465	7.702
Waadhoeke	8.750.090	8.912.010	9.194.717	9.486.444
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	242.038	246.517	254.337	262.407
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	10.436	10.629	10.966	11.314
6.3 Inkomensregelingen	3.486.500	3.551.018	3.663.664	3.779.903
6.4 Begeleide participatie	658.094	670.272	691.535	713.475
6.5 Arbeidsparticipatie	507.389	516.778	533.171	550.087
6.60 Hulpmiddelen	310.968	316.722	326.769	337.137
6.711 Huishoudelijke hulp	793.689	808.376	834.019	860.481
6.712 Begeleiding	363.613	370.342	382.090	394.212
6.713 Dagbesteding	186.903	190.362	196.401	202.632
6.791 PGB Wmo	45.361	46.201	47.666	49.179
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	199.814	203.511	209.967	216.629
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	1.176.328	1.198.096	1.236.102	1.275.321
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	33.096	33.708	34.777	35.881
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	714.592	727.816	750.904	774.728
6.792 PGB Jeugd	21.269	21.662	22.349	23.058

Berekening weerstandsvermogen

De financiële resultaten van de sociaal domein-programma's worden jaarlijks direct verrekend met de deelnemende gemeenten. Daarom is op de balans van De Dienst alleen een reserve uitvoeringslasten opgenomen. Het saldo van de reserve, ca. 5% van de totale bedrijfsvoeringslasten, wordt zo nodig gebruikt voor het opvangen van lasten voor bijvoorbeeld het kunnen uitvoeren van tijdelijke extra regelingen en het opvangen van onverwacht ziekteverzuim.

Het weerstandsvermogen bedraagt op 1 januari 2027 € 696.742. Onderstaand nemen we de onderbouwing van de weerstandscapaciteit op:

Risico's	Oorzaak	Gevolg	Beheermaatregelen	Financiële impact (a)	Kans (b)	Benodigde weerstands-capaciteit (axb)
Hoger ziekteverzuim dan verwacht	Afbouw ziekteverzuim lukt minder goed dan gewenst door blijvend hoge en soms te hoge werkdruk (door bijvoorbeeld uitvoer tijdelijke regelingen, krapte arbeidsmarkt)	Meer inhuren dan geraamd waardoor de uitvoeringskosten toenemen Financiële gevolgen. Uitgaande van 8,5% ziekteverzuim (gemiddeld verzuim 1 januari 2025 - 1 januari 2026), bij een streefcijfer van 5%.	Vanuit management en HR wordt extra aandacht gegeven aan verzuimpreventie en wordt extra geïnvesteerd in verzuimbegeleiding. Daarnaast zijn verschillende initiatieven ontplooid en doelstellingen geformuleerd om medewerkers te vinden en binden en het risico op onderbezetting te minimaliseren.	349.256	75%	261.942

Hogere uitvoeringskosten door uitvoer extra regelingen	Onverwachte omstandigheden (Corona, oorlog Oekraïne) hebben de afgelopen jaren tot de uitvoer van extra regelingen (Tozo, Tonk, Energietoeslag, leefgeld Oekraïne) geleid.	De uitvoer van extra regelingen vraagt om extra inzet van tijdelijke medewerkers. De afgelopen jaren heeft laten zien dat we hier gemiddeld € 400.000 op uitgeven.	Dit risico is beperkt beïnvloedbaar. Daar waar mogelijk worden werkzaamheden zoveel mogelijk binnen de bestaande bezetting opgepakt. Als dit echter niet mogelijk is, omdat de werkdruk te hoog wordt, zullen externe medewerkers worden ingeschakeld.	400.000	60%	240.000
Transitievergoeding bij ontslag	De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) is per 1 januari 2020 van kracht. Bij ontslag of afloop van tijdelijke contracten kan een transitievergoeding aan de orde zijn.	De transitie vergoeding bedraagt maximaal € 81.000 per medewerker bij ontslag (afhankelijk van duur dienstverband, leeftijd en salaris). Bij afloop van tijdelijke contracten gaat het vaak over een half tot heel maandsalaris.	Ook dit risico is beperkt te sturen. Een goede HR cyclus is ingericht en er wordt volop ingezet op het binden en inspireren van medewerkers. Hoewel dit gelukkig weinig voorkomt, kan echter niet altijd worden voorkomen dat soms ook afscheid van een medewerker wordt genomen.	162.000	40%	64.800

Onderhoud gebouw	Het Rijk heeft zich ten doel gesteld om tot 2030 een CO2-reductie van 55% te realiseren. Als overheidsorganisatie willen wij ons steentje bijdragen.	Dit kan betekenen dat we extra moeten investeren in duurzame oplossingen voor ons kantoor. Te denken valt aan alternatieve energiebronnen, vervanging van (een deel) van de huidige installaties. Dit kan dus extra of hoge(re) investeringskosten met zich meebrengen. We schatten het risico op € 75.000 en de kans dat dit zich voordoet 40%.	Bij investeringen wordt een afweging gemaakt hoe om te gaan met duurzaamheid. Verder zal steeds een afweging gemaakt worden tussen het naleven van de visie op verduurzamen en de kosten die daarmee gepaard gaan.	75.000	40%	30.000
Melding datalek	De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) schrijft voor dat organisaties waar zich een ernstig datalek voordoet dit binnen 72	Indien een datalek niet (tijdig) wordt gemeld, dan kan de AP een boete opleggen tot maximaal € 10	Doorlopend wordt aandacht besteed aan de bewustwording wat betreft het melden van datalekken. Ondanks alle maatregelen is het echter niet ondenkbaar dat er een lek kan ontstaan. In	10.000.000	1%	100.000

	uur melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Een datalek wordt als ernstig gezien als het leidt tot een aanzienlijke (kans op) ernstige nadelige gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens.	miljoen euro of 2% van de omzet.	geval dit gebeurt, zullen we dit conform de vereisten melden. Het kan echter voorkomen dat er onbewust is gelect. Bij onbewust lekken is de termijn van 72 uur kort en bij een te late aangifte kan er dus een boete worden opgelegd. De kans dat dit zich voordoet, is klein.			
Totaal						696.742

Beleidsindicatoren

In het BBV is voorgeschreven dat gemeenten beleidsindicatoren opnemen in de begroting bij de programma's. Doel hiervan is om de begroting toegankelijker te maken voor raadsleden die niet met financiën zijn belast en om een betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk maken.

De Dienst

Beleidsindicator	Eenheid	Begroting 2027
1. Formatie	Fte per 1.000 inwoners	1,55
2. Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	1,55
3. Apparaatskosten	Kosten per inwoner	186
4. Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	6,10%
5. Overhead	% van totale lasten	5,50%
27. Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	208
28. Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	338
29. Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	15%
30. Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2%
31. Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,50%
32. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	662

De gemeenten

Beleidsindicator	Eenheid	Begroting 2027
Harlingen		
27. Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	278
28. Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	434
29. Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	16%
30. Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1%
31. Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,90%
32. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	780
Terschelling		
27. Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	38
28. Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	93

29. Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	12%
30. Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0%
31. Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,00%
32. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	566
Vlieland		
27. Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	59
28. Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	94
29. Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	15%
30. Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1%
31. Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,00%
32. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	616
Waadhoeke		
27. Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	205
28. Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	342
29. Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	15%
30. Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2%
31. Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,50%
32. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	632

Begrippenlijst

Arbeidsparticipatie omvat alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen, zoals scholing, werkervaringsplaatsen en leer/werk trajecten.

Begeleiding Wmo betreft dienstverlening aan cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning nodig hebben en verkrijgen middels een beschikking. Denk aan individuele begeleiding.

Beschermd wonen betreft een regeling voor het niet meer zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek (uitvoering verloopt via gemeenten en Sociaal Domein Fryslân).

Bijzondere bijstand is een financiële ondersteuning voor noodzakelijke, bijzondere kosten die je zelf niet kunt betalen. Het gaat om kosten die onverwacht zijn en niet via andere regelingen of verzekeringen vergoed worden.

Dagbesteding Wmo betreft dienstverlening aan cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning nodig hebben en verkrijgen middels een beschikking. Denk aan dagbesteding/ dagactiviteiten.

Geëscaleerde zorg 18- betreft maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerkdienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvang voorzieningen verblijven zoals, kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering, voogdij en onder-toezichtstellingen.

Gesloten plaatsing is een vorm van jeugdhulp waarbij de jongere verblijft bij een jeugdhulpaanbieder op basis van een machtiging gesloten jeugdzorg of een machtiging BOPZ of machtiging Wvvgz.

Huishoudelijke hulp betreft dienstverlening aan cliënten met een beperking, die zelfstandig wonen en die ondersteuning nodig hebben en verkrijgen middels een beschikking. In dit geval huishoudelijke ondersteuning.

Inkomensregelingen zijn alle inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz2004. Waaronder tevens bijzondere bijstand en AV-Frieso.

IOAW is een inkomensvoorziening die bedoeld is voor mensen die na hun 50e werkloos zijn geworden en langer dan 3 maanden een werkloosheidsuitkering hebben gehad.

IOAZ is een inkomensvoorziening die bedoeld is voor inwoners boven de 55 jaar met een eigen bedrijf die onvoldoende inkomsten genereren om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien.

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen.

Jeugdwet is de Nederlandse wet die sinds 2015 regelt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor alle vormen van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Het is een stelselwet die bepaalt hoe ondersteuning, zorg en bescherming voor kinderen, jongeren en hun ouders wordt georganiseerd en gefinancierd.

Kansrijk (Participatie) In deze categorie vallen inwoners met een loonwaarde van 80 tot 100 procent. Deze categorie kan vrij snel uitstromen naar regulier werk en heeft daarbij vaak alleen lichte ondersteuning nodig, zoals sollicitatietraining.

Maatwerkdienstverlening 18- betreft vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt waaronder o.a. begeleiding, jeugd- en opvoedhulp, pleegzorg en verblijf.

Maatwerkvoorzieningen Wmo betreft materiële voorzieningen die op basis van een beschikking verstrekt worden (woon-, rolstoel- en vervoersvoorzieningen) aan mensen met fysieke beperkingen om zelfstandig te kunnen functioneren. Onderdeel van maatwerkvoorziening is ook collectief vervoer.

Overige maatwerkarrangementen Wmo worden op deze categorie verantwoord als ze niet kunnen worden toebedeeld aan huishoudelijke hulp, begeleiding of dagbesteding.

Participatiewet is ingevoerd met ingang van 1 januari 2015 en vervangt het voorgaande stelsel van Wet Werk en Bijstand, Wet sociale werkvoorziening en Wajong.

Participatiewet in balans is een herziening van de Participatiewet die inzet op vertrouwen, eenvoud en maatwerk, zodat uitkeringsgerechtigden meer zekerheid krijgen en professionals meer ruimte om hen goed te ondersteunen.

Perspectiefrijk (Participatie) deze categorie betreft inwoners met een loonwaarde van 40 tot 80 procent. Deze groep heeft veel ondersteuning nodig, vaak voor langere periode, bij het uitvoeren van regulier werk. Denk bijvoorbeeld aan het opdoen van arbeidsritme.

Pleegzorg is een vorm van jeugdhulp waarbij een jongere (tijdelijk) wordt opgenomen in een pleeggezin en waarbij pleegkind, pleegouders en eigen ouders worden begeleid door een pleegzorgaanbieder.

Samenkracht en burgerparticipatie bevat de nieuwe Wet Inburgering die per 1 januari 2022 van kracht is, kosten van kinderopvang SMI en kosten met betrekking tot de Regeling opvang ontheemden Oekraïne.

Taakvelden zijn beleidsgebieden waarin gemeenten hun uitgaven en inkomsten indelen en verantwoorden.

Van waarde (Participatie) In deze categorie vallen inwoners met een loonwaarde van 0 tot 40 procent. Zij zijn op dit moment niet in staat om te werken, maar zijn wel van waarde. Bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of (arbeidsmatige) dagbesteding.

Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning 2015) is een Nederlandse wet die gemeenten verplicht om inwoners te ondersteunen zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving.

WSW en beschut werk (Begeleide participatie) omvat voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid, zoals beschut werken en dagbesteding. Ook de directe werkzaamheden van de casemanagers gericht op het bevorderen van maatschappelijke participatie worden tot dit taakveld gerekend.

Afkortingenlijst

BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BVO	Bedrijfsvoeringsorganisatie
BZF	Bureau Zelfstandigen Fryslân
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CER	Compensatieregeling Eigen Risico
CPI	Consumentenprijsindex
EMU	Economische en Monetaire Unie
FTE	Fulltime-equivalent
GI	Gecertificeerde Instelling
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HRM	Human Resource Management
IOAW	Wet ink.voorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IVB	Inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage
JB en JR	Jeugdbescherming en Jeugdreclassering
LKS	Loonkostensubsidie
NWF	Noardwest Fryslân
PGB	Persoonsgebonden budget
PIA	Participatie, Inkomen en Armoedebestrijding
PW	Participatiewet
ROOO	Regeling opvang ontheemden Oekraïne
SDF	Sociaal Domein Fryslân
SJH	Specialistische Jeugdhulp
SMI	Sociaal medische indicatie
SVB	Sociale Verzekeringsbank
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Wmebv	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Woo	Wet Open Overheid
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet